

КАЛИНОВЕ ГРОНО

(ЗБІРКА ПОЕЗІЇ І ПРОЗИ)

АЛЬМАНАХ

(СНЯТИНЩИНА ЛІТЕРАТУРНА)

“Писаний Камінь”

Косів
2023

УДК 821.161.2
ББК 84.4(Укр6)
А65

А65 **Калинове гроно.** Альманах/Збірка поезій і прози – Косів: Писаний Камінь, 2023 – 172 с.

ББК 84.4 (УКР6)

© Упорядник Іван Андрушко, 2023
© Видавництво «Писаний Камінь», 2023

*150-річчю
від дня народження
Марка Черемшини
присвячується*

Марко Черемшина
(13.07.1874-25.04.1927)

КАЛИНОВЕ ГРОНО ПРАГНЕ РОЗВОЮ

Нехай калинове в нас зяєсніє гроно!
І звеселиться Снятинський наш край.
Хай слово кожного засяє веселково
На добрий вжинок й щедрий урожай.

Іван Андрушко

Шановний читачу!

Ти відкриваєш цю невеличку книжечку, присвячену 150-річчю від дня народження славного сина Покутської землі Марка Черемшини. Тут вміщені твори сучасних снятинських письменників, які у віршах та невеликих образках і замальовках виражають свою любов до рідної України-матері, до свого героїчного народу та гнів і ненависть до підлого і ненависного ворога – жорстоких московитів, які плюндрують нашу прекрасну країну, викрадають дітей та нищать генофонд української нації.

Ми живемо на Богом даній землі, що зветься Україна. Її не можна охопити думкою і уявою, про неї неможливо розказати все – вона вміщається тільки в люблячому серці. Наша Вітчизна – це безмежні золоті пшеничні лани і води Чорного та Азовського морів, це неосяжні простори південних степів і високі Карпатські гори, це чарівні бори Полісся і води сивого Дніпра. Незвичайно багатий наш край. Багата і неповторна його природа, краса якої чарує і захоплює весь світ. Немає на світі кращої землі ще й тому, що це – наша рідна Батьківщина, яку ми поважаємо, любимо і навіть життям платимо, щоб її вберегти від злісних ворогів.

Так здавна повелось, що кожна країна в світі має якийсь символ, що притаманний тільки їй. Наприклад,

для Канади – кленовий лист, для Швеції – три корони, для московії – білий ведмідь, для США – статуя Свободи і т ін. Для України споконвіків символами вважалися «тихі води і ясні зорі» та верба і калина.

Калинова гілка – це символ краси, молодості і достатку. Зрілі червоні грона калини, настояні на сонячному теплі, приваблюють погляд, тішать душу, заспокоюють серце. Милуючись красою кетягів калини, творча студія митців Заболотівщини, без сумніву, обрала собі цю символічну назву.

Отже, творча студія «Калинове гроно» була створена при редакції газети «Вісник Заболотова» 18 лютого 2011 року. Вона об'єднала чималу кількість обдарованих особистостей не тільки Заболотівщини, а й Снятинщини. До студії входили також представники дорослих і творчої молоді з Коломиї та Буковини.

Для подальшого творчого розвою на теренах краю, активізації діяльності студій на засадах просвітництва, участі в ній юних учнівських талантів із шкільної «Молодої Просвіти» була створена редакційна просвітницька рада творчої студії. До її складу ввійшли: Мирослав Попадюк, Іван Грекуляк, Іван Андрушко, Калина Шпанюк, Сергій Грудовий, Ярослав Джелеп, Іванна Байда, Микола Калачик, Василь Микитюк.

Було визначено головні засади творчої студії. Отже, «Калинове гроно» – це:

— суцвіття сучасних і майбутніх талантів на теренах нашого краю;

— перші відчинені двері для шанувальників поезії і рідного слова у широкий і безмежний світ творчої душі;

— початкуючі спроби ввійти в мистецтво слова, а в співавторстві і в мистецтво музики і пісні;

— трепетна радість душі і серця від надрукованих творів початкуючих творців прекрасного;

— діючий і зримий вихователь молодих талантів, що дає натхнення і поштовх до творчих пошуків і самовираження;

— лабораторія самовдосконалення, критичної оцінки своїх та чужих доробків, успіхів, знахідок чи невдач;

— щомісячних почуттів радості, хвилювань, творчих задумів, а це стимулює до зростання авторів;

— почуттєве спілкування з читачами, з любителями поетичного слова та шанувальниками рідної мови.

Літературно-творче об'єднання «Калинове гроно» починало свій шлях з декількох ентузіастів. А через рік їх уже нараховувалось більше тридцяти. Редакційна рада, до якої входили головний редактор Дарія Чорней, редактор Калина Шпанюк та журналіст Сергій Грудовий, в погодженні із засновником газети «Вісник Заболотова» Любов'ю Гриник прийняли рішення проводити творчі зустрічі калиногронівців у кожен першу неділю місяця, а вихід літературного додатка до газети – кожної останньої п'ятниці щомісяця.

Спочатку такий додаток виходив на чотирьох шпальтах газети і вміщував 35-42 віршованих та прозових творів, пізніше – тільки на двох сторінках, а останні роки в газеті «Снятинська вежа» – заледве на одній сторінці із 7-8 віршами.

На літературних читаннях члени творчої студії презентують свої твори, обговорюють їх, дають оцінку. Приємно, що до обговорення пропонують різножанрові твори: поезії, гуморески, дитячі казки, релігійні пісні і вірші, а також цікаві прозові мініатюри.

Приємно спостерігати за реакцією школярів-початківців, коли вони бачать свій перший друкований віршик. І вони кажуть, що хочеться творити знову і знову. Кожний прагне удосконалювати свою поетичну майстерність,

щоб стати визнаним митцем, розуміючи, що високий літературний хист приходить із досвідом через невтомну працю і самовдосконалення. А ще добрим творчим прикладом для молодих на початках діяльності «Калинового грона» були на той час голова районного об'єднання всеукраїнського товариства «Просвіта» Мирослав Попадюк, який видав другу поетичну збірку «Між добром і злом» та поетеса із села Трійці, очільник студії «Калинове грона» Дарія Черней, яка у своєму поетичному доробку мала вже дві книги: «Яблуко на долоні» і «Пелюстка душі».

Доброю традицією в минулому було проводити творчі зустрічі кожного разу в іншому місці. Так, наприклад, вони проходили у Снятині в музеї Марка Черемшини, в музеї Іллінецької школи, в селі Шевченковому, в Будинку культури та бібліотеці селища Заболотова, в Горішньому Залуччі, на лоні мальовничих заболотівських природних ландшафтів.

На жаль, з боєм у серці хочу зазначити, що повільно в'яне зелене листя на калині, маліють і теж в'януть колісь упругі кетяги «Калинового грона». Та хочеться, щоб «минула слава не пропала», щоб ожили суцвіття і грона літературних гуртків у ліцях і гімназіях і щоб влада на місцях не забувала, що «не хлібом єдиним» живе народ.

Дбаймо усі, щоб родились, цвіли і наливались плодовиті грона калинової творчості, щоб зростали молоді таланти, щоб наш Покутський край повнився талановитими митцями. Будьмо гідними пам'яті і слави наших геніїв пера і пензля: Василя Стефаника, Марка Черемшини, Василя Касіяна, Івана Остафійчука, Василя Пилип'юка та багатьох інших!

Мабуть, треба щиро признатись, що моє творче зростання теж відбувалось крок за кроком протягом років саме в творчій майстерні «Калинового грона». Здається,

так могли б сказати Іванна Байда, Іван Оробець, Микола Калачик, Сергій Грудовий (журналіст).

Нехай цей невеликий альманах спонукає до творчості талановиту шкільну молодь і хай небайдужі очільники Заболотова відродять вмираючі паростки колись квітучого «Калинового грона».

Наш кущ калини прагне відродитись,
Бо це ж наш символ і України суть.
Наллються грона на потугу жити,
Й калинові гаї їй славу вознесуть.

Вирощуймо і доглядаймо наш поетичний сад, леліймо його паростки, любім нашу прекрасну українську мову і щиру поезію душі!

Ми твердо віримо у нашу перемогу над лютим ворогом. Нехай у всебічному відродженні і відбудові України гідно і веселково засяє слово кожного письменника!

Іван АНДРУШКО,
*лауреат літературно-мистецьких премій
імені Марка Черемшини і Юрія Шкрумеляка.*

ІВАН АНДРУШКО

(14.12.1936)

Народився в Ланчині Надвірнянського району.

Середню школу закінчив 1952 року, а 1956 року закінчив історико-філологічний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту.

Працював учителем української мови та літератури в Джурівській середній та Попельниківській восьмирічній школах. Його пам'ятають як одного з кращих вчителів-словесників у Снятинському районі та в області.

Був директором Снятинської ЗОШ ім. В. Стефаніка та Джурівської школи I-III ступенів. Зареко-

мендував себе як умілий керівник та організатор навчально-виховного процесу.

Любить, знає і шанує рідне слово. Утверджує себе як знавець і небайдужий поборник правильності, чистоти та культури спілкування рідною мовою. Патріот українського Слова. Має велику домашню бібліотеку.

Іван Андрушко – автор шести поетичних збірок: «З глибини душі» (2016), «До вічних джерел» (2017), «Під ясними зорями» (2018), «Джерела» (2020), «Зірки злітають у небо» (2021), «За тенетами часу» (2023).

Одружений. З дружиною Ніною разом прожили 66 років, виховали двох синів.

Колишній спортсмен, суддя національної категорії з футболу.

Проживає в мальовничому селі Джурові на Снятинщині з 1956 року.

Лавреат літературно-мистецьких премій імені Марка Черемшини (м. Снятин) та Юрія Шкрумеляка (м. Надвірна).

ЖИВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

Літа пливають, як води Черемошу,
Несуть у даль гіркий полин часів.
Яку під розпач ніс народ наш ношу,
Тамуючи до влади тихий гнів.

Весь люд в безправ'ї й злиднях знемагає...
Хатину забирають за борги...
Села нема – село вже вигибає,
Бо навіть нізащо купить труни.

Лиш карби, карби людської неолі...
Скільки народ наш горя відтерпів!
Яких страждань, наруги і сваволі
За суть гірких нескоеених гріхів.

Він змалку бачив бідних із торбами,
І в серці юнака пеклась печаль.
А цвинтар щодень повниться хрестами,
У розпачі ридає рідний край.

І чуйне серце Марка Черемшини
Боліло за стражденний бідний люд.
Тож він віддав свій голос до краплини
Й поніс на захист скривджених у суд.

Він став на прю проти врагів-тиранів
І сміло захищав правду селян,
Бо в серці ніс добро від батька й мами
До битих злом гуцулів й покутян.

... Розумні очі зорять із портрета.
Довічна шана синові добра...
У вдячності вклоняється планета.
Про нього пам'ять вічність запліта.

УКРАЇНИ

Україно моя! Рідна нене свята!
Від високих Карпат і до Чорного моря
Колосисті поля й тихі води Дніпра –
Тут народу мого усміхається доля.

Україно моя! Мого щастя весна!
Неба чистого синь і пшеничних просторів,
Тут Черемоша шум й тихоплинна Десна,
Вічний поклик душі і немеркнучі зорі.

Україно моя! В згадках все ожива:
І козацька любов до моєї країни,
Та Франкові навіки пророчі слова,
Що наш нарід загоїть струпи і руїни.

Україно моя! Мого серця струна,
Що бринить і співає про долю щасливу.
Це калина й верба, це Шевченка земля,
Щонайкращих пісень і дівчат, що на диво.

Україно моя! Твоя слава жива
У народів всесвітньому дружному колі.
Ти навіки порвала злі пута ярма,
Що віками в'язали нас в злісній недолі.

Україно моя! Хоч ще стогне земля
Під тяжким тягарем смертоносної зброї,
Та нарешті засвітить спокійна зоря,
І дружин, матерів не засмутять герої.

Україно моя! Тобі сяє зоря,
Що її засвітив Чорновіл для народу.
Ми до щастя йдемо, нас мета окриля...
Прапор кров'ю омийтий в борні за свободу.

МІЙ ЛАНЧИНЕ

Де гори Карпати піднялися в небо
І Прут швидкоплинний тече вдалину,
На рідних просторах розкинувся Ланчин,
Страхнувши минулих віків сивину.

Мій край пам'ятає Хмельниччини славу,
Сміливих опришків походи нічні,
З нужди відпливали в далеку Оттаву,
Щоб вічно злягти у далекій землі.

Наш край боронили стрільці січовії
Від зайд знахабнілої вічно Москви...
Тут кров'ю вмивались герої надії,
Щоб смертю здолати сморід сатани.

О Ланчине гордий, згадай поіменно
Героїв УПА, що в борні полягли.
Хай слава про них оживає щоденно
І кличе із ворогом до боротьби.

До смілих звият у борні з супостатом
Натхненно зове всіх Юрко Шкрумеляк.
Хай кіборгів мужність живе в нас як свято,
Щоб в край наш й дорогу забув кацап'як.

Вовік нам не треба поганців зі сходу.
В нас мудру державу збудує народ.
Віками боролись за правду й свободу,
Ми нація гідна всіх Божих чеснот.

Вклоняюсь батькам, славлю школу-святиню.
Я голову сиву схилю до землі.
Свою альма-матер, свою берегиню
У серці знесу й через тисячні дні.

Тож, Ланчине рідний, прийми мою мову:
Я син твій навічно, хоч де б я не жив.
Я в світ цей прийшов у зорю світанкову,
І Ланчин майбутнє моє освятив.

ЛЕЛІЙМО МОВУ КОЖНУ МИТЬ

Шануй, люби вкраїнську мову
І не вживай москальських слів.
Та вимитай чужу полову,
Щоб чистим був твій дім і хлів.

Задумуйся над кожним словом,
Щоб мова світлою була.
І щоб над українським домом
Здохла кацапська сарана.

Якщо вкраїнець ти від роду,
Шануй себе, люби своє.
І не скверни у бруді броду –
Нам рідна мати хліб дає.

А рідна мати – це Україна,
Це край від моря до Карпат.
Тут наша мова солов'їна
І нам Шевченко – рідний брат.

Тож мову не каліч, а зважуй
І не вживай чужинських слів.
Онукам, правнукам розкажуй,
Який чудесний мови спів.

Як мова чиста – й душа чиста.
Хай суржик мову не бруднить.
Хай слово, мовлене врочисто,
Нам серце гріє кожну мить!

НАША СЛАВА

Впродовж віків жила й живе понині
Незламна воля край свій боронить.
І наш пароль був: "Слава Україні!",
"Героям слава!" – гордо в нас звучить.

Князі і козаки за землю руську
Несли стяг гордо в час звитяг-боїв.
Вони ж здобули славу Україні:
Стіною стали проти ворогів.

Усуси кров пролили за Вкраїну,
Вмирили гордо вояки УПА.
Всі боронили мову солов'їну
В серцях із гаслом: "Москалям ганьба!"

Ми чуєм стогін кримської перлини,
Донбас умився кров'ю на роки.
Лунає світом слава України,
Героям слава на усі віки.

Ми кожен крок карбуємо щоднини,
Історія навчила нас сповна.
Наш вічний поклик: "Слава Україні!"
Героїв слава у серцях жива.

Сміється сонце в кетягах калини,
В нас правда й воля зігріві серця.
І кожен каже: "Слава Україні!"
"Героям Слава!" – громом б'є луна.

Героям, що стояли до загину,
Героям, що пролили кров в боях.
Народу шана й слава Україні,
Героям слава, слава у віках!

НА ЧАТАХ

Він на чатах стояв на узліссі,
Щоб всміхались і поле, і гай,
Щоб був Крим, і Карпати, й Полісся,
Щоб москаль не топтав рідний край.

Він на чатах стояв щогодини,
Щоб розквітли сади щовесни,
Щоб діждалися світлої днини
Без нахабної тлі-сарани.

Він на чатах стояв для України,
Щоб чужинець не ніс нам ярмо,
Щоб московські цапи-бедуїни
Не цідили з нас кров, як вино.

Він на чатах стояв до загину,
Щоби зайді зламати хребет,
Щоб українська верба і калина
Збулась угро-монгольських тенет.

Він на чатах стояв непохитно,
Щоб нахаба не нищив наш дім,
Щоби прапор наш жовто-блакитний
У серцях для добра майорів.

Він на чатах стояв без вагання,
Щоб Україну не нищив москаль,
Щоби ворог зазнав покарання
За віками плюндрований край.

Він стоятиме завжди на чатах,
Щоб насильник не сів нам зло.
Наша воля і дух наш крилатий
Нас згуртують в борні за добро.

Слава тим, хто на чатах сьогодні
Дух героїв в серцях бережуть,
Хто Україну рятує з безодні
Й гордо прапор держави несуть.

ВІЧНА ЛЮБОВ

Ти зіркою впала мені для любові,
Наснагу дала із води і роси,
Ти душу зігріла у музиці й слові,
Я буду любити й кохати завжди.

Мій край пречудовий, вишнево розквітлий,
Карпатські вершини й рівнини краси,
Гуцули, і лемки, і бойки привітні,
Я буду любити вас, друзі, завжди.

Де росяні ранки п'янять прохолоду,
Де співи пташині на всі голоси,
Люблю, Україно, твою пишну вроду
І буду кохати й любити завжди.

Чарує калина, наливши кетяги,
І віти спустила верба до води,
Я думкою лину до тата і мами
І буду любити вас ніжно завжди.

Пройдуть ще століття і тисячі років,
І в морі житейським зітруться сліди,
Далекі світи не дадуть мені спокій:
Родину любити я буду завжди.

Нас вічність покличе спочити тихенько,
Ми всі відійдем у далекі світи,
Та рідну Україну, як рідную неньку,
Я буду любити й кохати завжди.

НАС НЕ ЗДОЛАТИ!

(акровірш)

Смерть заповзла гадюкою із жахом,
Летіли з неба змії вогняні.
Армія путіна ринула валом,
Вбиваючи живе все на землі.
Аж світ увесь здригнувся від нахабства:
Украсти радість, мир в людей й весну!
Каїн поверне у союзне рабство:
Разом в кайданах у тюрму тісну?
Але народ наш мужній не скорити,
Їхню армаду ми зітрем упах...
Нахабів всіх будем нещадно бити
І на землі, в повітрі, й на морях!

Героєм в нас є кожен українець...
Едем відкритий для усіх катів.
Рашист по крові й вірі чужинець,
Огнем накормим, щоб він спопелів.
Ярмо ми вже знесли на віки-вічні,
Минуле кануло у небуття.
Стоять бійці — атланти героїчні, —
Лягає кацапйю навіки в забуття.
А наша слава буде вічно жити!
Вкраїна ввійде в НАТО і в ЄС...
А подвиг наш поглине воєн стрес.

Слава Україні! Героям слава!

УЧИТЕЛЬКА

Стара учителька залишилась сама,
Бо чоловік умер, а діти давно в місті.
Город, квітник, садок із яблунь в рядів два —
Оце і все. Та ще надвечір — телевісті.

За всі роки не скупчила добра.
Письмовий стіл. Учнівські зошити. І книги.
Вітається все рідше з нею дівтора –
Не знає, що й вона до школи йшла щоднини.

По господарству, в кухні порає щодня...
В неділю й свята з Богом серце розмовляє.
Так рідко вчительку відвідує рідня.
Все тяжче кожен день і душу туга крає.

Устане вранці й рада, що душа жива,
Що не збудила криком тихий спокій неба,
Сама до себе привітається, бува,
Відчує, що до праці й до життя потреба.

А іноді зринають спогади років
Й навіюють хвилини радості і смутку...
Життя далеко вже від учнів і батьків.
Чомусь шкільні роки спливають дуже хутко.

Чому ж бо смутком обгортати себе так?
Вона свій час і вік давно вже одробила.
Мабуть, у кожній хаті є дівча, юнак,
Яких у школі вчила й в люди виводила.

У побуті, в житті і скромна, і проста:
У праці була тільки чесна і завзята.
Нічого не просила в жителів села –
Що дітям оддала, отим й була багата.

...Старенька вчителька живе тепер одна.
Тягар років безжально наляга на плечі.
Лиш раз на рік ще згадує шкільна сім'я
Колись красиву, світлу вчительку предтечі.

ДО БОЮ ЗА ВОЛЮ!

Нумо, всі українці, до зброї за волю,
Ворога знищить вже настав наш час.
Строчать автомати – ми куємо долю,
Зайдів убивайте: вони нищать нас.

Станьмо всі єдино за свою Україну,
Хай під москалями вся земля горить,
Покладімо кодро враже в домовину...
Биймо безпощадно, биймо кожну мить.

Не шкодуймо зовсім путінських найманців,
Убиваймо сміло вдень чи уночі,
Хай земля поглине зайшлих голодранців,
Щоб навек не пхались вбивці-басмачі.

Хай назавжди знають банди проросійські:
Тут їх смерть чекає кожну мить і час.
Ми не йдем відняти землі в них сибірські.
То чому нахабно лізуть вни до нас?

Браття-українці! Не шкодуйте сили,
Нищять вражі банди і зітрить на прах.
Хай Москва готує вічні домовини:
Ми вже подолали історичний страх.

ДО ТЕБЕ, БАТЬКУ

Дніпро велично котить хвилі
І згадує козацьку Січ,
А ти піднявся на могилі
І зориш через млу сторіч.

З гори ти бачиш Україну
І все, що діється у ній.
Вона знов стогне на колінах,
Бо душить нас змій-лиходій.

Тобі вклоняються народи,
Бо ти учив усіх добра,
Ти кликав людство до свободи,
Щоб правда між людьми була.

Тарасе, батьку подивися,
Чи ми сповнили заповіт,
Чи брат із братом обнялися,
Чи ми позбулись царських бід.

«Врага не буде, супостата» –
Так щиро ти цього бажав.
Та плаче син і плаче мати –
Народ ще зла не подолав.

До тебе, батьку, йду з поклоном,
В душі несу болі й жалі...
Ти ближче, праведний, до Бога,
Проси добра моїй землі.

За всі ті муки і терпіння
Ти в Бога ласку заслужив...
Хай Він дає сліпим прозріння,
Щоб злодій теж по правді жив.

Тоді всміхнеться рідна мати,
Засяє радість на устах,
І сліз не буде утирати
На кручі зболений Тарас.

КАТАМ КРЕМЛЯ КОНАТИ (буквовірш)

Коло криниці кущ калини,
Квітує кетягів краса.
Колише край кругом картини,
Квилить козацька ковила.

Колись кацапська Катерина,
Карга казкових козаків,
Кальна кокетлива кобила,
Кремсала катом кріпаків.

Колишні кірови, і «коби»,
І кадебе, і комітет,
Кліщі, і каїни, і кобри
«Крутих» кидали у клозет.

Клан комуністів — кліщ кривавий,
Кував кмітливих в кабалу.
А кібець капосний, каправий
Кмітив «крутих» на колиму.

Комуно-кацапські катюги,
Кривавий капрал-карапуз
Кували кайдани з кремлюги
Карати козацький картуз.

Каналія, карцер, капкани
Козлячий карга капарив.
Кадирівців клин каравани,
Кентавр каламуть колотив.

Кінець клятій кліці кується,
Конати кремлівським китам!
І кожен «з кайданів» клянеться:
Кахексія й куля катам!

ВІКНА ДИВЛЯТЬСЯ В САД

Вікна дивляться в сад,
Де дерева в задумі
І де вітер гойдає юних спогадів цвіт,
Вікна дивляться в сад,
Де літа мої юні
Тихим птахом злетіли у незвіданий світ.

Вікна дивляться в сад,
Де так сумно і щемно
І лиш зелен-траву там цілує роса,
Вікна дивляться в сад,
Де дитинство недремне
І у згадках далеких тихо плаче краса.

Вікна дивляться в сад,
Де криниця сумує
І де мами сліди заपोшив вже час,
Вікна дивляться в сад –
В душі спогад нуртує,
І любові вогонь ще у серці не згас.

Вікна дивляться в сад
Тихим смутком і болем,
Що юнацьку весну вкрила сіра печаль,
Вікна дивляться в сад:
Над засніженим полем
Відлітають літа у замріяну даль.

Вікна дивляться в сад,
В сподіваннях зоріють,
Що садок сколихне весняний водограй,
Вікна дивляться в сад:
Квітом стелять надії,
Що деревам весна ще поверне розмай.

ІВАННА БАЙДА-СЛОБОДЯН

(29.11.1981)

Народилася в мальовничому містечку Заболотіві. Із золотою медаллю закінчила місцеву школу. Згодом навчалася на філологічному факультеті Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. На даний час працює вчителем української мови та літератури у рідних стінах Заболотівського ліцею. Голова місцевого осередку ВУТ «Просвіта».

Перша збірка молодої поетеси побачила світ у 2011 році – це була «Матусина книжка». Друга, «Вишнецьвіт», вийшла у 2014 році.

Друкувалася у просвітницько-мистецькому віснику «Стрітіння», інформаційно-методичному віснику «Слово», літературно-мистецькому альманасі «Прообраз», «Літературна Коломия», журналах «Снятин», «Золота пектораль +», вісниках міжнародного поетичного конкурсу «Чатує в століттях Чернеча Гора» і поетичного конкурсу одного вірша про любов «Намалюй мені ніч», антології майданівських віршів «Небесна сотня», Антології сучасної новелістики та лірики України, альманахах: «Скіфія», «Ти і я», «Гомін Підгір'я», «Візерунки», «Зі мною завжди», «Ямгорів» та у місцевій періодиці. Лавреат обласної премії ім. Марійки Підгірянки. Фіналіст літературного конкурсу – Код «українець» та переможець Всеукраїнського конкурсу «Коли ми постаріємо з тобою».

* * *

В куточку чекає валіза,
Вже завтра поїдем до мами,
І паспорт готовий, і віза,
Бо скучила рідна за нами.
Квитки он стоять на полиці,
На лютий, на двадцять четверте,
І складені всякі дрібниці:
Сюрпризи й листівки в конверті.
Вже завтра рушаємо зранку
В Італію, в гості до нені.
Закрию сьогодні фіранку,
Дрібнички поставлю в кишені.
Лягаємо спати, вже нічка,
Я, чоловік і дитина,
Бо виспатись добре – то звичка,
Та й завтра важка буде днина.
Вже скоро доходить четверта,
Спить Київ, натомлений з ночі...
Та тиша раптово роздерта,
Гарячі пожежі клеочуть.
Скрізь вибухи, горе, сирени,
Війна перекреслила плани,
Порвала покручені вени,
Піднялись на битву титани.
А ми таки їдем в дорогу,
На жаль, тільки двоє, мій сину,
Молюсь за коханого Богу,
Пішов захищати Україну.
Молюся – не висохнуть сльози,
Час болем нестерпним розпнутий,
Вже рік не втихають морози,
Вже рік не кінчається лютий.

Руденьких троє: дівчинка і кіт,
І осінь біля них руда присіла...
І раптом порудів усенький світ,
Йому ж уже пручатися несила.
Осіннє сонце з неба погляда,
Цілує трави, золотом наліті...
І одинока хмарка, теж руда,
Заплуталася в бабиному літі.

По вулиці кружляють темні тіні,
На ратуші вицокує дзигар,
У небі місяць п'є хмільне мартіні
І хмари випускає із сигар.
Й розсипались квіткові заметілі
На теплі плечі стихених дерев,
Як сніг м'які, пухкі і білі-білі,
У вишень сукні, ніби в королев...
А вночі зорі сяють у волосі...
Ця хуртовина – танго чи фокстрот?
Сади танцюють заспані і босі,
Їм пише вітер музику із нот...

Я стріла Мавку в предковічнім лісі,
Був полудень. І озеро, як скло,
Кувала птаха у зеленій стрісі,
І небо не захмарило чоло.
Я стріла Мавку. Тихо над водою
Чесала коси в зорянім вінку,
Ховалась соромливо за вербою:
Була ще зовсім юна на віку.
Я стріла Мавку. На губах тремтіли
Ніким іще не звідані пісні.
І ніжно понад озером летіли
Мелодії кохання чарівні.

Заслухалась, взялася ніжним цвітом
Пісенно-чиста Мавчина душа.
І сонячно витала понад літом
Натхненна пісня хлопця-Лукаша.
Місяць в холодній нічній круговерті
Тихо чаклує містичні феєрії,
По бескінеччі небесної прерії
Скаче ковбоєм між хмари подерті.
Іскри летять з-під копита мустанга,
Сяє яскраво зоря Андромеди.
Яскраві листки світлокольору меду
Осінне над містом виписують танго.

О, як вона любила ці слова,
Цю музику, що родиться у серці,
Зітхання скрипок, переливи терцій...
В минулому, коли була жива...
Звучи, роялю. Грай за нас обох,
Хай пурхають метеликами ноти.
В осінні дні дзвінкої позолоти
Зосталися ми сиротами вдвох.

Давай втечемо вдвох від суєти
Між зарості пахучого ромену,
Де небо впало квітам на рамена,
Цілує вітер хмар гірські хребти.
Де жовто-білий рай зелених стін
Тіла гарячі заховає в лоно,
І сонечка ромашкового грона
Закриють галасливий світу тлін.
Давай втечемо вдвох від суєти,
Де запахи звільняють від облуди,
Де літа аромат тече повсюди...
Загубимось в ромені я і ти.

ТЕТЯНА ВОВК

(17.02.1977)

Народилася в селі Завалля на Снятинщині. Навчалася у місцевій восьмирічній та Долишньозалучанській середній школах. Після закінчення останньої у 1995 році вступила до Чернівецького держуніверситету ім. Ю. Федьковича, закінчивши його у 2000 році із званням магістра української філології.

Працювала кореспондентом регіональної газети «Захід». Далі була державна служба. З осені 2005 року – головний спеціаліст відділу правової роботи та внутрішньої політики Снятинської РДА; з 2007 р. – начальник відділу

з питань сім'ї, молоді та спорту райдержадміністрації. Згодом як журналістка працювала у часописі «Голос Покуття», очолювала відділ соціальних питань. З квітня 2016 року по грудень 2020 року – радниця голови Снятинської районної ради. Довгий час співпрацювала із ТК «Снятин», де вела авторські телевізійні програми, серед яких і «Територія таланту» (діалоги із творчими особистостями краю, митцями, вихідцями з Покуття, знаними в Україні та далеко за її межами). Тепер працює у сфері культури, активно співпрацює із місцевими ЗМІ, коломийською районною газетою «Вільний голос».

Член Національної Спілки журналістів України, заступниця голови Снятинської первинної організації НСЖУ. Голова Творчого клубу імені Марка Черемшини. Лауреатка премії ім. Марка Черемшини (2012).

Авторка художньо-публіцистичних книг «Вітрина мрій і... реалій» (2008), «Ловись, рибко» (2010).

Нагороджена грамотами та відзнаками Національної Спілки журналістів України, а також районною відзнакою «За заслуги перед Покуттям» (2020 р.).

Обиралася депутатом Снятинської районної ради четвертого і шостого демократичних скликань. Як депутатка та голова постійної комісії з питань культури, освіти, духовності та ЗМІ ініціювала у м. Снятині проведення щорічного фестивалю-конкурсу юних вокалістів «Барви літа» (2011-2019), будучи його співорганізатором та ведучою.

Коло уподобань та зацікавлень: література, музика, психологія. Життєве кредо: «Будь собою, неси у світ добро та світло».

СУМУЄ БУДИНОК БІЛЯ КОЛІЇ

Чи задумувалися ви коли-небудь про те, що будинки можуть сумувати так само, як і люди? Можливо, вони навіть стогнуть од відчаю, поскрипуючи вночі дверима, і плачуть від болю та горя своїми очима-вікнами. На превеликий жаль, я знаю історію одного такого засмученого будинку. Бачу його кожен день. Вранці і ввечері... І найтрагічнішим є те, що в деякі вікна того сумного двоповерхового будинку вже ніколи не дивитимуться ті, хто роками зранку прокидалися у своєму ліжку, вітаючи новий день. Хто ніжно обіймав таку красиву, ще сонну дружину, а потім, випивши завареної у турці кави, по-батьківськи підганяв синів збиратися до школи...

Не гляне у ті заплакані від туги вікна і той, хто так задумливо на світанку чи надвечір із цигаркою в руці підходив до вікна на кухні і пильно вдивлявся в горизонт за залізничною колією. Старі, закіптявілі шпали і довжелезна колія уже майже століття як простягнулися за кілька метрів від цього такого сумного нині будинку на вісім квартир. Цей старий будинок, збудований австріяками у двадцятих роках ХХ сторіччя, давно тримає у своїх мурованих надміцних стінах печать болю і важких воєнних спогадів. Якби будинки говорили, вони багато б про що нам розповіли.

Як жива, побита долею стара людина, ця давня будівля таки засмучена горем, яке принесли їй дві війни. Спочатку

Друга світова, а потім і російсько-українська, що розпочалася навесні 2014 року під дивною назвою АТО. Старовинний дід, як старий дід, порипував собі дахом і тужив довгими безсонними ночами разом з тим, хто, повернувшись пораненим фізично і морально, перебирав у світлій голові можливі сценарії свого майбутнього, не знаючи, як довго воно ще світитиме. Стіни тієї фактично холостяцької квартири вбирала в себе дим викурених цигарок і не могли нічим розрадити. І дуже добре, коли сюди почали приходити волонтери, друзі, бойові побратими.

Повернувшись із східного фронту, Руслан, який отримав вогнепальне осколкове поранення у плече, довго не міг адаптуватися до нових реалій. У душі він так і не зміг повернутися з війни, найменованої дивною аббревіатурою АТО. Зате проявляв чудеса внутрішньої стійкості та емоційної незворушності. Інколи, після чарки-другої у колі фронтових друзів, починав тонко жартувати. А потім, диво, це було так зворушливо, перетворювався на цікавезного співбесідника. Замкнутість і печаль в очах невідомо куди зникали. На диво інтелігентне обличчя світилося посмішкою Чеширського кота! Але потім, потім друзі йшли, і ветеран знову опинявся сам-на-сам із спогадами війни, яка змінила його душу і тіло.

Але ж пам'ятає старовинна двоповерхівка біля колії й геть інакше життя. У ньому було так багато світла і тепла, праці та мрій. У кожній квартирі вирувало своє щастя! Безтурботно спілкувалися рідні, снідали та вечеряли, мріяли і закохувалися, виховували дітей, справляли їм весілля, тишилися онуками! А ще оте інше, без важких воєнних спогадів таке прекрасне і мирне життя таємниче крутилося біля нього – мандрівного музиканта, русявого зеленоокого хлопця з гітарою.

Руслан народився у Івано-Франківську, у гарній інтелігентній родині, але згодом чомусь обрав життя в селі. Для мене цей факт довго залишався незрозумілим. Хло-

пець із аристократичними лініями обличчя, умиротвореним тембром голосу та джентльменською поведінкою був онуком славного ветеранського подружжя. Дідусь Степан Григорович із кулеметом мужньо пройшов фронтами Другої світової, був поранений та удостоєний багатьох нагород, з-поміж яких найвища – орден «Червоної Зірки». Бабуся Антоніна Федотівна, яка вирізнялася суворістю жіночої вдачі, стійко витерпіла жорстокі знущання та глум у фашистсько-німецьких таборах. Переживши пекло війни та післявоєнні розруху, голод і нестатки, молоді фронтовики знайшли одне одного для щастя. Вони не втратили віри у перемогу одвічних цінностей та людяності. Обоє були скеровані в Західну Україну працювати вчителями словесності в сільську школу неподалік міста Снятин. Дід фронтовик, вчитель української мови та літератури, ще до вісімдесятих років був директором Хутір-Будилівської восьмирічної школи. Дуже любив жартувати і мав хист до письма! Бабуся з юності кохалася у романах Достоевського та поезії Пушкіна, тож викладала російську філологію.

Їхній милий онук, дитя тихої вдачі із янгольським личком, великими очиськами і ніжним русявим волоссям, був неймовірною втіхою і скарбом! Його любили та леліяли, берегли від важкої роботи. Хлопчик змалку мандрував світом книжок! Їх було багато, і кожному хотілося прочитати! Вирісши, природньо, став інтелектуалом і красенем, чого насправді у собі довго не визнавав. Дитячі психологічні травми і комплекси давалися взнаки. Але потім сталося так, що Руслан, не плануючи цього спеціально, став особистістю, людиною, спосіб життя якої дуже відрізнявся від інших.

Бережний був символом свободи. Із здобуттям Україною Незалежності, після буремних дев'яностих нашої романтичної юності, коли ми слухали рок, пісні «Братів Гадюкіних» та бунтівного Віктора Цоя, прийшов загадковий Мілленіум. На початку нульових (2000 року я саме закін-

чила університет, отримавши путівку у дорослість) життя насправді не балувало ні наших батьків, ні нас, народжених у сімдесятих. Вітри солодкої свободи увірвалися несподівано разом із економічною кризою та трудовою міграцією за кордон. Сім'ї часто роз'єднувалися, а наші батьки, часто із нервами та розчаруваннями, заробляли на хліб щоденний. Кожен крутився, як міг. Руслан, якого знали чи не всі чернівецькі (і не тільки!) студенти, жив своїм творчим, ненудним вільним життям! Цей «джинсовий» романтик у «косій» чорній рокерській шкірянці із бахромою був втіленням покоління людей вільних і творчих. Так, він був іншим, байдуже кидаючи виклик соціуму своєю інакшістю. Ярлик «білої ворони» не ображав. Його пісні, а на ту пору настроєво, крім українського андеграунду, переважав пітерський рок, будили до дії, змушували думати і жити за своїм, а не нав'язаним кимось зверху, сценарієм.

Познайомилися з Русланом не в поїзді, в якому, повертаючись із Чернівців, дарував людям свій талант, а таки в нього вдома. Зустріч була запланованою у затишній квартирі із видом прямо на колію та із книжковими шафами, яка дісталася за заповітом від уже на ту пору покійних дідуся Степана та бабусі Антоніни, які, нагадаю, були прекрасними філологами.

На ту далеку пору у мене, молодій журналістці, був друг Михайло. Він працював у школі вчителем фізичного виховання, маючи освіту психолога. З вільним вітерцем Русланчиком його, як і мене, теж звела рок-музика! Був березень, весна витала у повітрі. В Україні бідкалися через економічну кризу, а в далекому Іраку розпочалася війна з метою повалення режиму Хусейна. Але ми були молодими і не переймалися тим усім. Коли прийшли до хлопця додому, він був таким спокійним. Рухався плавно і при цьому хитро-мудро піджартовував.

Цей образ! Ці глибокі, як два озерця, зелені очі! А ще мав дуже модну зачіску, русява гривка постійно спадала на

праве око, трохи прикриваючи його, що додавало юнаку особливої харизми. Моя філологічно-журналістська душа шаленіла від цього! Одягнутий був у джинси і темно-бордову водолазку. Говорив тихо і небагато, при цьому мило і якимось так загадково усміхався до нас, пропонуючи чай із печивом. Я, як інтерв'юерка, яка вже три роки працювала у штаті регіональної газети «Захід», ставила запитання, отримуючи дещо скупі відповіді, але їх було достатньо, щоб написати есей для рубрики «Молодіжна платформа»! Хлопець красиво і так вправно грав на гітарі, з душею співав для нас із Михайлом. Він відкрився нам своїм сильним і красивим голосом у квартирі, де останнім часом почувався самотнім. Той голос був магічним. У такий тембр неможливо було не закохатися, як і в незалежний образ хлопця, з яким ми були ровесники! Руслан випромінював дивовижну енергетику – трохи світла, трохи темряви. Все-таки, Скорпіон за гороскопом... Але тоді я відкидала бажання проявити свої почуття – цікава, омріяна з дитинства улюблена робота перемогла. Та, як я зрозуміла набагато пізніше, набобивши купу фатальних помилок у своєму житті, доля була на нашому боці. Всесвіт не забув моїх бажань. Тож, якщо ви щось чули про кармічні стосунки, то вони й були приготовлені ДОЛЕЮ саме нам. Бо на все на землі свій час і своє місце...

Мандруючи, кожен своєю дорогою від знакової станції «Мілленіум», ми знову зустрілися у тому ж будинку біля колії. Це було на Різдвяні свята 2016 року. У кожного з нас на ту пору було своє особисте життя, свої скелети у шафі, своє минуле і сучасне. Руслан після мандрів з гітарою різними куточками України, встиг пожити у Великій Британії. Із сполученого королівства на туманному Альбіоні він приїхав із досвідом, будучи схожим у поведінці й манерах на справжнього джентльмена. Отримане в дитинстві добре виховання, любов до розумних книжок та музики, а ще ота вроджена рідкісна галантність та набута

після 2005 року англійська стриманість в словах і емоціях, зробили своє. Приваблива зовнішність, аристократичні лінії обличчя та глибинь розумних очей вкупі із красивим тембром голосу зіграли велику роль. Та найголовнішим стало те, що Руслан був українським воїном! І про нього, нашого захисника, добровольця ЗСУ, я дізналася від друзів волонтерів у грудні 2014 року, після того, як хлопець був поранений у боях під с. Нікішине Донецької області.

Працюючи в редакції районки, я знову писала про свого Героя, про його бойовий шлях, проблеми соціально-психологічного характеру, з якими стикаються усі військові після повернення з фронту у мирне життя. Русявий чоловік, який спочатку тримав дистанцію і був схожий на їжачка, поступово знову розкрився. Я з радістю впізнала справжнього Русика, хлопця із гітарою – життєлюбця і жартівника. Він пам'ятав мене, був вдячний і таки дозволив увійти у його життя, в яке насправді впускав надто обережно. Чужий або свій, – вирішував для себе сам... Якщо астрологія і психологія у знаку Скорпіона попереджали про всю складність і суперечливість Русланового характеру, то я ж, Водолійка, намагалася грати винятково на струнах світла і добра, які були прикріплені до чоловічої душі. Наші спільні, приготовлені з любов'ю, смачні домашні вечері робили дива. І це так природньо! Як і перегляд смішних або ж, навпаки, страшних фільмів із жахливими почварами і монстрами. Про пережите на війні Русик говорить не любив. Ті спогади гірчили душу полином, колоди невидимим терням. А найгірше, що посттравматичний стресовий розлад мучив безсонням.

Пройшовши дорогами воєнного Донбасу, де вдихнув повітря війни на повні груди, мій милий друг Руслан майже не розслаблявся і не припиняв думати про Схід. Там все ще стріляли і там залишилася частинка його душі. Там, на випаленій сонцем землі териконів, він тримав оборону, даючи відсіч рашистській наволочі. Хлопець з гітарою,

який на фронті за свою музику та пісні заслужено отримав бойове псевдо «Маестро», був вправним гранатометником. І не раз йому доводилося виконувати функцію снайпера.

Будучи пораненим, кілька разів отримував від держави путівки на санаторне лікування. Шукав роботу, стукав у різні двері, але, на жаль, безуспішно. Намагався законним шляхом оформити групу інвалідності, бо, на жаль, осколкове поранення плеча, яке постійно нило, віддаючи болем у руку, давалося взнаки. Але й у місцевому МСЕК зустрів неправду. Після розмови із збайдужілим лікарем ветеран АТО вирішив на все забити. Було сумно й мені від тої несправедливості, я бачила, як чоловіка це все гнітило, але він тільки закурював при цьому цигарку, другу. Антистресом у важкі моменти інколи був алкоголь у помірних дозах і, безумовно, улюблена гітара!!! Цей інструмент був дивовижним, він тримав у тонусі, не дозволяв старіти ні внутрішньо, ні зовні. Коли акорд за акордом звучала семиструнна, дивом забувалася і війна на Сході, і всі інші життєві несправедливості. А як наш захисник гарно співав...

Руслан був душею будь-якого товариства. У компанії бойових побратимів він завжди був бажаним. Його слухали, захоплювалися, по-справжньому любили! Цей воїн, ім'я якого із тюркської перекладалося як Лев, дійсно мав левине серце. Був благородний і сильний, хоча зовні справляв враження людини м'якої і ранимої, з тонкою душевною організацією. Все тому, що говорив зазвичай небагато і притишено, а ходив повільно і тихо, наче кіт. До речі, порівняння це не просте. Руслан неймовірно любив котів, гладив їх і навіть говорив до пухнастих. У кожного була своя історія. Інколи котики жили в нього, затримуючись надовго, а деякі просто зникали так несподівано, як і з'являлися. Останнім муркотливим пестунчиком було сіре кошеня, яке подарувала наприкінці 2021 року сусідка. Але якось воно вибігло

із квартири на засніжене подвір'я і більше не повернулося, це було рівно за місяць до великої війни. Тоді Русик довго шукав кицьку, так сумував. А ще чомусь пригадав мені про свого давнього улюбленця рудика, він називався «Папірчиком», його колись так тато Валерій назвав. Батько, це він прищепив любов до гітари, з ним колись пішов працювати до Кривого Рогу. На жаль, Русланів тато передчасно пішов у засвіти у віці 47-и років...

... Велика, повномасштабна війна, про яку Україну застерігали президент США Джо Байден та інші світові лідери, уже в грудні 2021-го, назавжди змінила долю Руслана (мою теж)... Він щось передчував, оскільки замкнувся у собі. У новорічну ніч забажав бути на самоті, чим засмутив і мене, і друзів. Потім, пам'ятаю, постійно моніторив новини, внутрішньо готуючись до тої клятої війни. Багато курив, щось думав і знову курив. А в останні січніві дні Русик захворів. Маючи високу температуру, терпляче сидів вдома. Думав, що то звичайний грип. Аж поки я не наполягла піти до лікаря. Експрес-аналіз виявив коронавірус та пневмонію. Молода сімейна лікарка одразу скерувала на стаціонарне лікування у ковідне відділення. Лікарі і медсестри по-доброму дивувалися стійкості пацієнта, який ні на що не скаржився, терпляче зносив уколи та крапельниці. Виписали Руслана через тиждень, прописавши ще дещо з ліків. Було видно: його імунітет дав збій. Але і тоді коханий не беріг себе, не умів і не хотів жаліти себе. Так було завжди. А його прізвище означало, що беріг він, насамперед, високі цінності, як-от честь і гідність. Гроші й комфорт його цікавили найменше. Сімнадцятого лютого прийшов до мене на роботу, щоб привітати з Днем народження. З собою мав гітару. Непомітно і тихо зайшов до глядацького залу Будинку культури. Пробравшись на сцену, у повній темряві, яку ледь пробивав телефонний ліхтарик, почав грати і співати. Сидячи у кабінеті, я спочатку не розуміла, де саме виступає Русик. Здалося, звук

долинає із надвору. Коли прийшла, врешті, у зал, наш дорогий Маестро саме виконував доброю англійською свою улюблену рокерську «Стукаю в двері небес» (Боже, чому саме цю красиву і таку сумну фатальну пісню?!!) з репертуару Боба Ділана. А ще виконав «Осінь» Юрія Шевчука та «Маленький пліт» Юрія Лози. То були добрі і світлі пісні із нашої далекої молодості, із кінця дев'яностих. Хіба могла я подумати у ту лютневу днину, що більше ніколи вже не почую і не побачу, як грає і співає під гітару мій дорогий Русик... Увечері доповненням до усіх нематеріальних, а тому й безцінних дарунків, стала красива інкрустована камінцями брошка у вигляді коня. Я по-дитячому зраділа, бо той коник асоціювався у ту радісну мить із крилатим Пегасом! Обіймаючи дорогу мені людину, я щиро обіцяла, що не лінуватимуся і надалі обов'язково писатиму, не зраджуючи міфічному покровителю журналістів і письменників.

А через тиждень настав страшний і фатальний четвер – 24 лютого – він не просто поділив життя українського народу на «до» і «після», він назавжди змінив людські долі і розлучив нас усіх з Маестро.

– Твоє рішення, Руслане, було остаточне, воно було важливе, ти свідомо, без зайвих емоцій, зробив свій вибір справжнього воїна. Нам через це важко, але ми поважаємо твоє рішення, твій вибір, – так могли сказати я, мама, сестра, усі друзі.

... Страшна звістка, яку мені вдома, вже після роботи, надвечір 23 березня озвучив військком Андрій у супроводі влади, боляче пошматувала серце і обікрала життя. Душа вилітала, а мозок був наче паралізований. Герой пішов на небо. В обороні Києва він стійко воював проти осатанілої орди разом із мужніми «едельвейсами» з коломиїської «десятки». Але від потужних ворожих авіаударів сховатися не вийшло... Трагедія сталася у свято Сорок мучеників. Як трагічно і як знаково...

Рідна матір, сестра, близькі – всі ті, хто так любив Руслана, дорожив його дружбою, розумів і цінував його особливий ТАЛАНТ ЛЮДИНИ, нараз втратили цілий ВСЕСВІТ. На жаль. Але, запитую у сльозах і молитвах Бога, чи не таку незвичайну долю підсвідомо спроектував сам собі мій милий Герой, який чомусь любив співати сумні пісні, а у хвилини особливої відвертості не раз казав, що помре молодим?.. Я не знаю, чи це Україна, війна, військова честь і громадянський обов'язок, а чи це справді визначена небесами ДОЛЯ покликала тебе, мій незабутній і неповторний друже, справжній Лицарю Українського духу. Не знаю, тільки сумую, вчуся жити без тебе. Уже півроку минуло, а в душі порожнеча і біль. Зігрівають молитви та спогади, мотивують звичні земні справи, праця та книжки, а заспокоює сон, який ти вірно охороняєш з високого неба.

...Важко горює і не виходить із чорної скорботи, задаючись важкими запитаннями і захлинаючись від гірких сліз, овдовіла Михайлова дружина Калинка. Як важко їй жити без коханого чоловіка. Як сумно прокидатися вранці і дорослішати без чудового, розумного і доброго татка двом синочкам! Земний шлях Русикового сусіда, який, за велінням Божим, теж назавжди став українським воїном-оборонцем, завершився у запеклих боях на східному напрямку. Захисник віддав своє молоде життя 2 липня 2022 року на Донеччині, внаслідок ворожого артилерійського обстрілу. Михайло був оператором штабу протитанкового артилерійського дивізіону.

Дивно, що за життя ці обоє так мало спілкувалися, хоч і жили в одному будинку... Та, мабуть, тепер там, на небесах, їхні душі витають разом, і їм є про що і поговорити, і помовчати... У Небесному легіоні, під щитом Архистратига Михаїла, Вас воїнів із України так багато... Ви – частина нашої великої Перемоги та Незалежності вільної ДЕРЖАВИ і НАЦІЇ. І вона буде скоро! Ви щиро вимолюєте її у

Бога на небі, а ми – на землі. Нам важко, але ми стоїмо, тримаємось, не розкисаємо. А серця сповнені люті і ненависті до ворога. І кожен з нас у тилу тримає свій фронт.

... І тепер, коли осіннє небо зрошує землю дощами, я намагаюся не плакати, бо ти, Русику, не любив сліз. Щоб не розклеїтися, багато читаю, а ще пишу. Це мене бадьорить. Руслане, найкращий хлопець з гітарою, який любив зустрічати і проводити поїзди, ти завжди житимеш у пам'яті та серцях багатьох... Україна любила тебе і ти любив Україну. Ти був справжнім козаком, колись тобі про це, малому русьвому хлопчику, переконливо заявив дідусь Степан. «Руслан – не турок, а козак!», – написав дорогому онуку Степан Григорович на клаптику сторінки із шкільного зошита. Може, саме та маленька дідова записка красивим почерком гріла твою душу за життя (о, Господи, тільки пів життя), додаючи снаги долати труднощі і неправду. У молодості ти навіть побував у своїх рок-мандрах на острові Хортиця. І недарма, певно, що саме там ти черпнув козацької сили, яка повела тебе дорогами великої і священної війни.

Але, певно, все у житті таки йде з дитинства, з прикладу діда, який воював на фронтах Другої світової, а ще з книжок про героїв, яких так багато перечитав, розумних фільмів. Ти обожнював фентезі. Ще в підлітковому віці захопився книжками Джона Р.Р. Толкіна. Як ти любив свою стару книжку «Гобіт». Її тобі ще в школі подарувала одна дівчинка. Пізніше ти міг передивлятися по десять разів кіносагу про володаря кілець, зняту за мотивами суперкниг Толкіна. Країна Зла Мордор, страшні і потворні орки, темні і світлі сили, дракони і гноми, ельфи та феї... Навіть у сорок з хвостиком років тебе це так захоплювало. Інколи, не приховую, я дивувалася тому, а ти все казав, що в мені зникли романтика і авантюризм. Невже тоді ми могли знати, дивлячись разом кіно у жанрі фентезі, що битва Добра і Зла стане справжньою і останньою у твоєму

житті на землі, у рідній Україні?! Русику, так, на жаль, це стало реальністю на війні, у холодних лісах Полісся, де в пекельних боях в обороні на підступах ворога до Києва ти люто давав відсіч нахабним хижакам із Оркостану... Ти – справжній Воїн Світла, ти мій Ангел.

Вірю в те, що там, з високого неба над Україною, двері якого тобі відкрив Бог, ти інколи бачиш і чуєш мене і нас усіх. Здогадуюся, що Всесвіт твого красивого обличчя і далі через зірки і планети, наближається до Землі, щоб інколи почути як мчать поїзди, минаючи твій земний будинок.

Кожного разу, йдучи зранку на роботу, я споглядаю високу плакучу вербу, яка разом із крилатими ясенями заглядає у вікна, у які вже не дивляться молоді господарі двох квартир на першому поверсі. Дві долі, два герої. Дві світлі і скорботні історії одного будинку. Минаючи колією переїзд, я зупиняюся і з молитвою дивлюся на старезні, пошарпані часом двері, які більше ніколи не зустрінуть тебе–мій дорогий Руслане, наш Маестро із гітарою... Ніколи. Залишилися тільки спогади та любов. Колись цей прадавній будинок, який незрадливо береже усі історії людей, які в ньому жили, обов'язково усміхнеться на зло усім вітрам історії. Цього так сильно бажають світлі душі небесних воїнів Михайла та Руслана.

ІВАН ГРЕКУЛЯК

(10.08.1951)

Народився у славному покутському селі Трійці біля Заболотова. Його освітні шаблі – то рідна Троїцька восьмирічка, Заболотівська середня школа, Снятинське культурно-освітнє училище, Львівський державний університет ім. І. Франка (факультет журналістики). Продуктивно і плідно трудився на журналістській ниві. Працював у Снятинській районній газеті «Голос Покуття» та регіональній газеті «Захід», завідував районним радіомовленням та тісно співпрацював із газетою «Село і люди».

Іван Грекуляк знаний майстер новел-образків – стислих і експресивних, разом з тим милозвучних і захоплюючих. Має чималий і поетичний доробок. Він автор книжки «Бузьки приносять щастя» (1993). Друкувався у всеукраїнських журналах «Радянська жінка», «Хлібороб України», альманахах, збірниках «Наші подруги» (1973), «Новоліття» (1974), «Суцвіття» (1977), «Сонячний годинник» (1979), «Молодий день» (1979), «Покуття» (1993, 1996), «Снятин» (2005). Нині докладає зусиль, щоб друковані засоби інформації Снятинщини були привабливішими та змістовнішими. Як літературний редактор і автор передмов долучився до виходу у світ низки книг покутських авторів.

Лавреат літературно-мистецької премії імені Марка Черемшини, член Національної спілки журналістів України.

ЛЮТОМУ ВОРОГОВІ (проклинання)

Миршавий і плюгавий чоловічку,
Ти долю України потоптав..
Я б не одну поставив, враже, свічку,
Щоб ти давно був згинув та сконав!
Негіднику! Нікчемо і мерзото,
Чому до цього часу ще не вмер?!
Було б тебе поглинуло болото,
Чи в пеклі дідько б шкуру підлу здер!
У тебе й крихти совісті немає –
Її в бойні кровавій розмішав..
Та є на світі Бог – й тебе скарає
За те, що небо мирне в нас украв!

БАЛАДА ПРО СИНІВ І ЯСЕНИ (З посвятою українським Героям в зоні АТО-ООС)

«Йшли сини на війну.
– Хто знає, мамо, чи живі будемо – куля не вибирає.
А вони нагадуватимуть про нас завжди... І посадили
біля криниці два тендітні пагони... Полили коріння
водою, самі наостанок напилися і зачинили за собою
ворота.
– Не плачте, мамо, – мовили уже з дороги» [...]
(З образка автора балади «Ясени», 1993 р.)

Якось-то ранньою весною
Брати збиралися в похід –
Два хлопці (іще не при зброї)
Йшли добровольцями на Схід –
На Схід Україну захищати
Від ненависної чуми..
– Не плачте, рідні мамо й тату,
Повернемось ще до зими,

Як тільки землю відвоюєм –
Вкраїнську землю від орди!
Тоді й прихід наш відсвяткуєм,
З криниці нап'ємось води!
Поп'ємо джерелиці знову,
Як й нині, коли йдем від вас... –
Таку сини вели розмову
У той прощальний вранці час.
– Про себе згадку залишаєм, –
Всміхнувшись, мовили сини. –
Оці деревця тут саджаєм,
Два пагінці – два ясени.
Нехай до сонця виростають –
На радість людям й ВАМ ростуть!
А нас ВКРАЇНА зве-чекає,
Тож вирушаємо у путь...

Та перед тим іще водою
Вони скропили пагінці,
І від домівки дорогої
На Схід подалися гінці.
... За зброю узялись герої,
На герць із ворогом пішли,
Аби в смертельному двобої
Відстояти Донбас змогли!

Повсюди згарища, руїни,
В садах скрутивсь від чаду лист.
А в піднебесі України
Не спів пташин, а кулі свист.
«Ні! Ворогу із Московії
Цю землю не дамо топтати!
І той, хто вітер вічно сіє,
Той буде бурю пожинає!»
Таки в краю цім мир настане,
Затихне бойовища грім

І до батьків, дітей, коханих
Орли повернуться – в свій дім!

Та куля зла не вибирає,
Вояцькі голови кладе.
Лише Господь на небі знає:
Чий син коли і де впаде...
Один з них впав біля Донецька,
А інший згинув у «котлі» –
У Іловайськім, як зненацька
«Кільце» стиснули москалі.

Вже повернулись в ... домовинах
В край рідний до батьків сини,
Й тепер нагадують щоднини
Про них в садочку ясени.
Вітрець тихесенько гойдає
Пташин на вітах ясенів.
А з неба журно споглядають
Безсмертні душі двох синів.

«... А ясени до матері: «Не плач-ч-те, м-мамо, ми –
с-си-и-ни, ми – с-си-и-ни!»

ТАРАСОВЕ ПРОРОЦТВО

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю...

Т. Шевченко

З суворим поглядом, Тарасе,
Ти над Україною стоїш:
Пророчив ти, що РІДНЕ, НАШЕ
Піде вроздріб, піде поміж
Нікчемних й нищих лицедіїв –
То вже, Кобзарю, нам прости!

Невже нам жити в безнадії?
Невже нас хочуть загребсти
Ординців підлії облави,
Щоб затягнуть у ярма знов;
Щоб, розпаливши жар заграви,
Пролить братів невинну кров?!

СОНЦЕ

Як і зараз, пригадую... Мама, мов заворожена, стоїть біля печі. Гнітиться хліб. Мати чаклує над ним. Знає, що на славу повинен спектися. А згодом, виймаючи з печі круглі запашні хлібини, каже мені:

— На ось, бери, синку, боханці і складай рядочками на стіл. Та гляди ж — не упусти, бо хліб — наше сонце!

Я міцно обнімаю хліб і боюся, аби з рук не випало сонце... Давно то було... Тепер ми, комбайнери, хліб збираємо гарячої жнивної пори і при сонцю, і при зорях. В кожного єдине прагнення-веління: якнайшвидше зібрати дорогоцінний скарб. Одна за однією під'їжджають до комбайнів вантажівки по зерно.

— Гей, давай хліб! — гукають побратими-водії. І в кузов з бункера комбайна сонячним дощем стікає збіжжя. Та коли мати з нового борошна пече пшеничні булки, то знову застерігає мене, подаючи від печі запашне диво:

— Вважай, синку, не зрони сонце!

СОНЦА

Як зараз, прыгадваю... Мама, нібы заворожаная, стаіць каля печы. Хлеб румяніцца. Маці варожыць над ім. Ведае, што на славу павінен спячыся. А потым, вымаючы з печы круглыя духмяныя боханы, кажа мне:

— На вось, бяры, сынку, буханкі і складай рядочкамі на стол. Ды глядзі ж — не ўпусці, бо хлеб — наша сонца!

Я моцна абдымаю хлеб і баюся, каб з рук не выпала сонца... Даўно тое было. Цяпер мы, камбайнеры, хлеб збіраем у гарачае жніво і пад сонцам, і пад зорамі. У кожнага адзінае жаданне-імкненне: як найхутчэй сабраць каштоўны скарб. Адзын за адным пад'язджаюць да камбайнаў грузавікі па зерне.

— Гей, давай хлеб! — гукаюць пабрацімы-шафёры, і ў кузаў з бункера сонечнім дажджом лыецца збожжа. І калі маці з новай мукі пячэ пшанічныя булкі, дык зноўку перасцерагае мяне, падаючы з печы пахучае дзіва:

— Глядзі, сынку, не выпусці сонца!

МАМИНА КАЛИНА

Моя мати штоосені ламае каліну і падв'язуе чэрвоні кетягі пад стріхою, над вікном. Вдосвіта тугі грона клюють синіці. Стукне ненароком пташина у

вікно, а мати вже й біля нього: чи не приїхав, бува, син з далекіх світів? Який-то у мами смуток на серці, коли під вікном віе пусткою... Тому й спішу-лечу до отчого дому, щоби низько вклонитися неньці, вклонитися високому порогові, глибокому колодязю — усьому, що нагадує дитинство і юність дзвінку. А мати вгощае каліною:

— Спробуй, сину, чи не забув, яка каліна і чим пахне вона?

— Ні, мамо, каліна — як радість!

Смакую гіркувата-кислі ягоди, та вони мені здаються найсолодшими у світі. Калина дитинством пахне, лугами, в яких випасав з батьком коней-гривунів. І нагадує ту пору, коли цвіт білосніжний калиновий дарував юнці.

— А я тебе, сину, в калиновій колісці виколисала, пісень про каліну співала, — шепоче вкотре мати, — аби твое життя калиновим цвітом процвітало.

— То вишийте мені, мамо, калину, поки гостюватиму вдома, вишийте! — прошу й на цей раз.

Мама охоче бере в руки шиття і червоними, зеленими і ще якимись нитками мережить біле полотно. Кожний раз мамині вишивки інакші, неповторної краси, дивовижні... Вруняться листочки, цвіт нев'янучий переливається у росах. А вже потім і кетяги звисають до низу. Ягоди нуртують нестримно краплями-соками. поглядаю на мамину калину і дивуюся — гей би жива! А мати ще добирає ниток, щоб вишити на галузах сизоперих голубів.

— Дарма, сину, що то не голуби всідаються на калину, але я вишию тобі саме їх! Бо голуби — то на щастя!

Здається, що птахи ось-ось розчешуть пір'ячко і заворкують на радість мамі і моему серцю. Беру з собою в дорогу вишиту на полотні мамину калину, а з-під стріхи — в'язанку пломінких грон.

БУЗЬКИ ПРИНОСЯТЬ ЩАСТЯ

Коли у моему краю лункими сплесками крил вітають весну лелеки, мама бере в руки відра і бігом до криниці.

— Наллю бузькам води, аби нас щастя не обминало!

Ото виповнить кришталевою водою дубовий цебрик під повіткою, на якій бузьки звили гніздо, і довго зорить у височінь, де витанцьовують птахи.

Чи п'ють лелеки з цебра воду чи не п'ють — не відаємо. Але з часом води у дерев'яній посудині все менше і менше. Мама радіє, тішиться:

— Ой, бузьки воду випили! Значить, щастя не омине нашу хату!

І знову доливає води. Так — аж до самої осені. А бузьки таки принесли щастя в нашу сім'ю. Бо цієї осені на честь новонародженого ми — старші брати і сестри — саджаємо на подвір'ї ще одне деревце.

КВІТУЮТЬ СОНЯШНИКИ

На цьому полі крові людської було пролито, а крові... Бо тут: ...страшна битва була. Не одна та й стара мати сина ся позбула. Але на цьому полі тепер буйно квітують соняшники. Безліч великих, яскравих голівок. Найдивовижніші вони вранці. Ідеш поміж соняхами і тулиш до себе один, другий, а він — аж дзвенить краплинами роси. Дзвенить... А коли зійде сонце, то соняшники враз виструнчуються і тягнуться золотими голівками до нього, як діти до неньки! Навіть якщо грозовиця пригне сонях до землі, він все одно повертається лицем до сонця. Стоїш на полі зачарований: соняшники! І здається, що то не соняшники квітують, а сотні, тисячі, мільйони маленьких сонечок зійшло по кожному полеглому українському хлопцеві, які загинули.

ЛІРИЧНА БАЛАДА

Знов наснилася Ти!
Де таку ще знайти —
Розтривожену, ніжну й печальну?
А ще снились мости,
Що ніяк нас звести
Не могли, моя зіронько дальна...

Ти все звала мене:
«Нас обох обмине
Щастя й доля, бо відстані різні...»
Та я бився, як птах,
Що в неволі зачах,
Бо запертий був в клітці залізній.

Я гукав вслід тобі:
«Не корися журбі,
Бо я вирвусь, ой, вирвусь на волю!
Лиш постій, зачекай
І мені не завдай
Вже і так наболілого болю...»

Та ти зникла з очей.
А до моїх плечей
Доторкнулась якась холоднеча...
Від тривоги збудивсь,
Сон на друзки розбивсь —
Новий день починавсь з колотнечі...

... Більш не снилася Ти —
Розвели нас мости.

СТЕПАН ГРИГОРЧУК

(05.10.1940)

Народився у селі Джурові. Закінчив Джурівську середню школу і Львівський медінститут. Працював лікарем на Косівщині: у Кутській селищній лікарні та Рожнівській лікарській амбулаторії.

Друкувався в обласній та всеукраїнській періодиці: у журналах «Жовтень» (тепер «Дзвін»), «Україна», «Ранок», «Перевал», «Буковинському журналі». Автор поетичних збірок «Джур-криниця» (2013), «Жниво» (2016), «Колиска роси і джмеля» (2018), «Мир-зілля» (2019), «Грань» (2022).

Член Національної спілки письменників України, лауреат літературних премій імені Марка Черемшини, імені Марійки Підгірянки та імені Тараса Мельничука.

ПОЕЗІЯ БЕЗ ПОКРИТТЯ

Наша поезія без покриття
не боїться ракет та «градів»
на землі, що дарує життя
людям, а не московитським «гадам».

Земля покривається трупами
і варварською кров'ю,
ми ані кроку не відступаємо
на землі, що нам належить з любов'ю.

Наша мета і священна дорога:
Знищити ворога вщерть...
Тільки звитяга, лиш перемога,
а ні — то геройська смерть.

Слава Ісусу Христу!
— Навіки слава Богу!
Слава ЗСУ, що стоять на посту
З вірою у перемогу!

Не оскверняймо рідну мову,
Як москаль із скривленим язиком,
Рашистська орда тупоголова
назавжди приречена на скон.

Із поезією хоробро
наші бійці ідуть у бій
на лінії зіткнення з ворогом
і на передовій.

Наша поезія без покриття
Веде наступ на полі бою.
На землі у борні за життя
наша поезія — надійна зброя.

* * *

Україна у вогні, Україна у війні.
Війна брудна, холодна, жорстока.
Не стихають ракети всі ночі і дні,
І сильнішають з кожним кроком.

Ворог гатить, бомбами бабахкає
Аж земля здригається.
Тривають бої за Соледар і Бахмут
І небеса огнями палають.

Кров'ю героїв земля означена
Земля нескорена, болюча, як рана,
Багатостраждальна, не втрачена,
Не підкорена московському тирану.

Слава Україні! Слава ЗСУ!
Слава ЙСУ! Слава Героям,
Що боронять нашу землю святу
І щокроку відстоюють її з боєм.

Ми живемо за законами Божими
І щороку відстоюють її з боєм.

Ми живемо за законами Божими
І ждемо на благословення Боже,
Але якщо ми самі собі не допоможемо
То хто нам допоможе?

Ба, ні! Нам помагають Сполучені Штати,
Європа, НАТО і миролюбивий світ,
В Україну ідуть «Леопарди» і зброї багато,
«Петріоти», щоб захистити нам небозвід.

НАСНИЛАСЬ МЕНІ ТРИВОГА

Наснилась мені тривога
Й дитинство моє в пелюшках,
І мати сумна — небога —
Із сонним дитям на руках.

Прийшли мені знову на згадку
Важкі повоєнні літа.
З війни повернувся мій батько,
Неначе підбитий птах.

Наснились мені тривоги
Й дитинство моє в п'ять літ,
І батька фронтова дорога,
І зранений білий світ.

Зболений напівкаліка,
В душі ще ярів вогонь.
І мати прохає лікаря:
— Порятуйте його.

Зболений напівкаліка
Раптом на ноги стає.
Проклинаю війну навіки,
Що вбила дитинство моє.

* * *

Між нами — вічна розлука,
Ота найтяжча, батьку мій.
Я знаю, що ти вмер у муках,
І знаю я, що ти живий.

Живий у пам'яті, у м'яті,
В могильній цій жив гай-траві,
Ти в моїм серці, любий тату,
В гарячій синівській крові.

Живий у травні голубому,
Живий у юній цій весні.
Живий у імені святому,
В очах моїх дорослих синів.

Живий в синах, живий в онуках.
В ярах, в лісах, у небесах.

І хай розлука — вічна мука,
Добро творили твої руки,
Добро любові і краси.

* * *

Ми батьків продовжуем на світі —
Знаєм чи не знаємо про це?
Відблиском пращурів зігріті,
Дивимось своїм дітям в лице.

Слухаєм себе почерез поле,
Горілиць упавши у траву,
Чуємо, як дихає поволі
Наша плоть крізь ниточку живу.

Крізь тоненьку ниточку в минуле,
Впізнаємо, бачимо себе,
Там, де очі пращурів поснули,
Височіє небо голубе.

Пломенить вогонь душі незримий
З глибини, із чаші небуття...
І стоять, неначе пілігрими,
Добрі й вічні вісники життя.

* * *

До матері на коляду,
Де вся родина празникує,
Лечу я, я іду, іду
І під собою ніг не чую.

Нема на мене хуртовин,
Нема на мене снігу,
О торжество святих хвилин,
Різдвяна ніч, як сниво,

Як казка, як сосновий дзвін,
Де небо — зоряним вертепом,
Де рідна хата, мати, й син,
Й кутя медова тепла.

Нема на мене холодів,
Ні завірюхи-хуги.
Бо я ще, друзі, молодий,
Хоча літа минули...

Віншую вас, моїх краян
З свят-вечором й Різдом Христовим!
Із радістю всіх наших мам
Із Роком Новим!

* * *

У любові — кожен поет,
Поезія — любов,
Це істина давня.
І колір вірності,
І дум спорідненості,
І спільності устремлінь,
Поезія — це завжди чудо.

* * *

Серпнева ніч... Глибока й тиха,
На небі висипавсь Стожар.
О, скільки літа! Серцю втіха,
У грудях полум'яний жар.

Зоря з зорею щось говорить,
Бездня неба — Божий храм.
Немов серпневі метеори
Спалахують то тут, то там.

Лине піано хор чудесний,
Хоралом славить Божий лик...
Як хрест святий зорю небесну
Цілує місяць-молодик.

Цей світ — та золосййна квітка,
Троянда чарівна Гертруди,
Про неї незабутня згадка,
Вона дарує красу людям.

Зійшов на мене Дух небесний,
Уклінно Господу молюсь,
За мир і згоду всіх народів,
За нашу Україну-Русь.

МИКОЛА КАЛАЧИК

(22.04.1947)

Народився у селі Новоселиця на Снятинщині. Навчався у місцевій та Джурівській середній школах. Вищу освіту здобув на філологічному факультеті Чернівецького державного університету. Трудову педагогічну діяльність розпочав у селах гірської частини Буковини (Путильщина). Пять літ (1974 – 1979) директорував у школах Херсонщини. З 1980 року до виходу на пенсію очолював школу у рідному селі Новоселиці.

Автор шести поетичних збірок: «Чекання» (2011), «Журавлята» (2012), «Лети Покуттям, наша пісню» (2013), «Сік землі» (2014), «Орли Карпатських гір» (2015), «Попада Маруся і опришок Марусяк» (2019).

Лавреат літературних премій імені Марка Черемшини та Марійки Підгірянки. Член Національної спілки журналістів України. Відмінник народної освіти.

МОЯ ЗЕМЛЯ

Полита багряною кров'ю
Земля найсвятіша моя.
Я їй поклоняюсь з любов'ю,
Як вся українська сім'я.

М'яка і пухка, як отава,
Земля в мирний час зацвіте,
Пшеничка зійде нам жовтаво,
Зерно задзвенить золоте.

Я з тебе, земелько, зродився
І в лоно твоє піду знов...
Як колос, з тобою зріднився,
Бо ти є найвища ЛЮБОВ!

Та ворог землі не жаліє,
Хоч стала твердою, як сталь...
І згине він тут, й тут зітліє
Отой проклятущий москаль.

Ми ворога будем карати
За землю, яку потоптав!
За неї у бій йдуть солдати
З геройських нескорених лав.

Молюся до Бога Святого,
І молитесь люд весь, рідня,
Щоб знищить ординця презлого
Й діждатися мирного дня!

СЛОВО – ЗБРОЯ!

В моїх руках є зброя — Слово,
Ним ворогів я б'ю сповна!
У зброї цій — вся рідна Мова,
З якою не страшна війна!

Слів не бракує в нашій Мові,
Щоб висловити гнів й печаль...
В підвалах линуть колискові
Із уст матусь в цей час, на жаль.

За сльози квітоньок-сиріток
Клянемо ми, кляне земля:

Від імені мамів і діток —
Оцього зайду — москаля!

Йому «віддячим» за руїни,
За смертоносья — будем бить!
Йде Перемога в Україну —
І ми щасливо станем жить!

БАЛАДА ПРО ЕДЕЛЬВЕЙС

Цвітуть едельвейси в Карпатах —
Такі загадкові квітки...
Тож манять, немовби на свято,
У росах пахкі пелюстки.

Шовкова косиця — як диво,
Білоткою звать ще цей квіт!..
Тут двоє стрічались, щасливі,
Їм був наймиліший тут світ.

Юнак і дівчатко кохались —
Обоє ж у горах зросли..
Цілунками ніжно впивались,
А поряд косиці цвіли.

Проте настав час розставання —
Військовий чин звав юнака.
— Чекай мене, миле кохання,
Вкраїна також зве-чека!

Ще раз юнака зцілувала
Й умовне імення дала:
Його «Едельвейсом» назвала,
Щоб доля квітуча була!

Зірвав легінь дві шовковиці:
Одну взять з собою велів,
А другу своїй сяйнолицій
У косу тужавую вплів.

— Беру я, кохана дівчино,
На згадку у путь едельвейс!
... Й пішов воювати хлопчина
За синь українських небес.

МОЇМ РІДНЕНЬКІМ – МАТУСІ Й БАТЬКОВІ

Пригадую мамині очі
І усмішку ніжну, легку...
Вона піклувалась щоночі,
Коли я хилився до сну.

Хотіла, щоб добре учився,
Себе до життя готував,
Неправді і злу не корився,
Й щоб чесних людей шанував.

То й щиро молилася Богу,
Щоб долю мені дарував!
В сльозі проводжала в дорогу,
Як рідну я хату лишав...

І батькове слово правдиве,
Хоча і гірке, як полин,
І мамину ласку — мов диво,
Я втілив в життя, як їх син.

Любов до життя прищепили,
Щоб радісно жив, не зі злом...
І де б там мене не носило,
Я грівсь материнським теплом.

А вже як додому вертаюсь,
То наче на празник іду!
Й низенько рідненьким вклоняюсь,
Й ступаю по їхнім сліду.

ВЕСНЯНИЙ МОТИВ

Сніги ген струмками стікають,
Бо в гості приходить весна,
На річці крижини скресають —
Їх топить погода ясн .

Там квітом найпершим покрились
Переліски, луки, поля;
Їм сонячні дні нагодились,
Тому й оживає земля.

Вбирається в зелень природа,
І пахне обновою ліс,
Чарує весняна ця врода,
Яку нам Господь з неба зніс!

... Як сніг, так війни жах розтане:
Очистим брудну каламуть!
Загояться болі та рани —
І села, й міста оживуть!

СЯЙНОЛИЦЯ ВЕСНЯНКА

Лункі десь громи прогрімлі —
Найперші громи навесні.
На луках квітки зарясніли,
Всміхнувшись привітно мені.
Берізки ось косами манять,

Бруньки на тих косах бринять,
Мелодії березня ранять,
Бо серденько ж прагне кохать!
Кохати оту сяйнолицю,
Що проліски в неї в очах,
Що с'яє мені, як зірниця,
Оспівана в моїх віршах.
І той путівець — наче доля —
Нас шлюбно єдна навесні:
«Співай ластів'ям з видноколя
І квітни розмаєм мені!»
... Крізь вікна світанок зоріє,
За ним — з неба сонце с'яєне,
А ти про щось в сні тихім мрієш
І чарами вабиш мене.

УКРАЇНА – НАША ГОРДІСТЬ

Перемога допоможе
Нам здобути волю.
Українцям подай, Боже.
Мир і кращу долю!

Україна — наша гордість,
Їй ми присягаєм:
Захищали Незалежність—
Скільки сили маєм!

Нашу рідну Батьківщину
Не дамо ділити!
І за її світлу днину
Будемо молитись.

Воскресає Україна —
Наша зірка ясна...

Наша мова солов'їна,
Наче цвіт, прекрасна.

Кобзареве віще Слово
Світить нам зорею,
Нині боремося знову
За свою ідею!

Станемо щасливо жити,
А Україну-неньку
Будем віддано любити,
Як любив Шевченко!

В БІЙ – ДО ПЕРЕМОГИ

В бій пішли ракети і гармати,
— В небі зароїлись літаки,
Хоче звір українців покарати,
Що за волю борються віки.

І горять хати, людей вбивають —
Це воює з нами «старший брат».
Наші хлопці силу духу мають,
Бо вони міцніші за гармат.

Діти, матері слізьми омиті,
Мруть батьки від катувань і мук...
Знов «тривога» — не пройшло і миті,
Кров холоне, чутно серця стук.

Зашпори заходять в руки й ноги:
Як кати знущаються з людей!
І застерігають нас «тривоги»,
Бо наслав рашистів злий пігмей.

Не простим їм за людській жертви,
За криваві вчинки — немалі!
І врятують світ таки від смерті
Наші воїни на цій святій землі.

Я ВІРЮ В НАШУ ПЕРЕМОГУ!

«І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі».

Т. Шевченко

Із свого мирного Покуття мушу
До світу голосно гукать-кричати,
Що не прощу за кожну вбиту душу,
За всі пекучі болі і за втрати!

Ридання чую й стогони щоночі,
Людські плачі на згарищах, руїнах...
Страшні вогні боїв так палять очі,
Та мужньо б'ється з ворогом Україна.

Моя земля здригається від грому —
Несе війна нам горя й лих багато.
Згинь, враже! Й смерті не неси нікому, —
Прийде для тебе скоро час розплати!

Таки зумів народ наш об'єднатись
Й піти на бій священний із катами...
Ні, рідну Україну не здолати —
І світ таки весь загордився нами!

Міста та села побудуєм нові —
І люди заживуть у них веселі...
А ластівки гніздечка звують знову
Під стріхами в овеснених оселях.

НІХТО НЕ ЗМОЖЕ НАС ЗБОРОТИ

Десь стогне вир вогню й війни щосили,
В душі є біль за смертні миті,
За тих людей, що без хрестів могили,
І за дітей, що теж убиті...
Дають скрізь відсіч ворогові знову
Народ і наші Збройні Сили.
Ми переможемо, так, обов'язково
І заживемо щасливо й мило!
Я вірю в Правду, що ніхто й ніколи
Не зможе волю в нас забрати!
Мої тут рідні землі, гори й дали,
І Україна — рідна мати.

ВЕЛИКИМ ДЕНЬ ЩЕ СВІТЛИМ БУДЕ!

До волі ми торуємо дорогу...
А ген Великдень йде до нас, ступає:
Він сповіща Україні перемогу —
На мир Спаситель нас благословляє.

Розквітнуть квіти на зеленім лоні,
На хліб засіки стануть щедрі, повні.
Більш в ворога не будемо у полоні,
Бо згинуть його зграї — темні, чорні.

І хоч ще гірко та печально нині,
Та не втрачаймо віри, добрі люди,
Що в нашій славній, милій Україні
Великий День щасливим й світлим буде!

БУДЕ УКРАЇНА – ЯК КАЛИНА

Україну не дамо нікому!
Хоч «братки» так звані пруть...
Все кругом здригається *од* грому,
Ще й людей, дітей катують, б'ють.

Й воедино згуртувались люди,
Окупантам кажуть: «Ні війні!»
Край наш рідний, хто палити буде —
Сам згорить в пекельному вогні!

На коліна будете ставати
За тортури дикі над людьми.
Буде вас Господь навек карати,
Та найперш *вас* покараєм ми!

Світ весь захищаючи собою,
Б'ється із рашистом наш солдат.
Мужньо він іде — стає до бою,
За майбутнє й волю б'ється брат.

Вірим в перемогу над катами,
Знаєм заквітує знов земля,
Буде синє небо над хатами,
Жовтий колос задзвенить в полях.

Зробим ВСЕ для матері й дитини —
І прийде печалю й злу кінець!
Буде Україна — як калина,
Як життя і воскресіння вінець!

ГАЛИНА КОЗНЮК-ЛУКАШОНОК

(29.12.1975)

Народилася в мальовничому селі Вовчківці на Снятинщині. З дитинства була закохана в поетичне та прозове слово. Із золотою медаллю закінчила школу у рідному селі. Вищу освіту здобула на факультеті журналістики Львівського національного університету ім. І. Франка.

Працювала телеведучою та авторкою низки програм в телекомпанії «Снятин», спеціальним кореспондентом газет «Захід», «Снятинська вежа», «Голос Покуття» (Снятин), «Християнський вісник» (Коломия) та у видавництві «Нова Зоря» і радіо «Дзвони» (Івано-Франківськ).

Авторка п'яти книг: духовно-пізнавальної «Промінь з неба», історико-краєзнавчої «Цариця Покуття», дитячих «Різдвяна казка», «Великодні писанки» та поетичної збірки під назвою «Якщо ти в мене є!..» Всі книги авторка ілюструвала сама (акварель та олівці).

Нагороджена медаллю святих преподобних Іова та Феодосія Манявських за значний внесок у розбудову Православної Церкви України. У 2020-у році стала переможницею Міжнародного літературного конкурсу "Коронація слова" в номінації «Пісенна лірика».

Пише поезію, прозу, пісні, ілюструє книги. Є співавторкою багатьох творчих проєктів.

У видавництві «Писаний камінь» (Косів) готові до друку нові книги авторки – поетичні збірки «Калинове намисто» та «На кришталевих горизонтах».

ОЙ, КОЗАЦЬКА ДОЛЕ!..

Ой, козацька доле,
Мужнім ти під силу!
Кінь і чисте поле,
Братство, серцю миле!..
Шабля за дружину,
А пістоль – за брата:
У важку годину
Подолати ката!
За Україну-неньку
Стати до загину!..
Земленьку рідненьку
Вберегти єдину!
В радості і в горі
Край свій шанувати;
І степи, і море
Свято пильнувати!
Щоби ворог лютий
Та й не спокушався:
Лихо йому буде,
Що в наш дім урвався!..
Бо козацька слава
Не минає зроду!
Гідності то справа –
Жити для народу!!!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛА ХУСТКА

Покриває Божа Мати хусткою чоло
Українській березині на гаразд-добро!
Покриває світлим небом, радістю в душі,
Щоб минали грозовиці та сумні дощі!

Омофором покриває Ненечка наш край,
Щоби люд український в Бозі віднайшов свій рай,

Щоби ворога здолати силою Небес,
Щоби знову дух України у серцях воскрес!

Українська світла хустка – квітка із квіток!
Це мов часу непорушний та живий ковток.
Хай же хустка завітчає кожної чоло,
Щоб на серці, наче влітку, розцвіло тепло!..

ПОВЕРТАЙСЯ, ТАТУ!

З багатьох зерняток складена молитва,
Бо на полі тато і триває битва...
Захищає батько землю та родину,
А поза плечима в нього Україна!

Захищає тато донечку і сина,
Бо в вогні, мов в пеклі, рідна Батьківщина!
А дитяче серце, скроплене сльозами:
"Повертайся, татку, і молися з нами!"

"Я повернусь точно, навіть не журіться,
А лише до Бога щиро помоліться!
Хай над нашим краєм сонце знову світить,
Ви для мене, любі, найдорожчі в світі!!!"

КРАЇНА ГЕРОЇВ!

Країна героїв – моя Батьківщина!
Країна сміливих, звитяжних людей!
Під прапором правди іде Україна
І серце свободи пульсує з грудей.

Країна відважних – моя Батьківщина,
Отих, що пронизують соколом вись!
Отих, що всі разом, як справжня родина,
У герці гартують козацьку міць!

Країна відвертих – моя Україна,
Що правду говорять противнику в лоб;
Що танки спиняють руками людини,
Бо згідна віддати життя за народ!

Моя Батьківщина – КРАЇНА ГЕРОЇВ!
Країна найкращих та чесних людей!
І хто проти правди у Всесвіті встояв?!
Тому перемога у битві гряде!..

ТИ МІЙ СОЛДАТ!

Зоріє знов... Кінець війні?..
Та ні, хвилинка тиші...
Наснились очі знов твої..,
І подих теплий дише...

Наснилось так, що ти прийшов
З далекої дороги...
І було все, і дім чекав,
І рідні пороги...

Та це був сон... Ти воював,
Солдате, за Україну.
А ворог душу твою крав,
І землю рвав щоднини...

Ти втратив брата у бою,
(По крові хоч не рідний),
Та рідним став, коли броню
Закрив у час негідний...

Ти бачив смерть, ти йшов вперед,
Ти падав, піднімався.
Тримав сміливо кулемет,
Ти вмерти не боявся!..

Ти мій солдат! Ти захист наш!
Ти син свого народу!
І хай загнеться путін ваш!
Козацького ми роду!!!

ЛЕЛЕКИ НЕ ЗНАЛИ...

Додому вернулись лелеки,
А вдома чекала війна...
А вдома журились смереки,
І ненька Вкраїна сумна...

А вдома кати руйнували
І села чудові, й міста.
Лелеки гніздечка шукали,
А стрілась розруха пуста...

Літали лелеки над краєм,
І капала в птахів сльоза.
Війна – то за людським звичаєм,
У птахів такого нема!..

Кружляли над полем і лугом,
Кружляли над рідним селом...
Диявола ходять там слуги,
Змітають все чорним крилом.

Лелеки не знали, де дітись,
Гніздечко де звити нове?..
І де їх народяться діти,
Коли все довкола чуже...

ІЗ УКРАЇНОЮ НЕСЕШ ХРЕСТИ!..

А Ти несеш провини всього людства,
І Кров Твоя – спокута за наш гріх!..
За те, що світ іде до самогубства,
Бо розв'язати війнам руки зміг...

За кров дітей, невинно убієнних,
Котру орда московська дико п'є...
За горе, страх, за всіх страждених
Тебе, Ісусе, досі кат цькує...

І та сльоза, що впала на каміння,
Коли Ти йшов на грізний ешафот, –
Свята ціна великого терпіння,
Котру пролив Отець Твій Саваот!..

Терпів колись, терпиш і досі, Боже,
Із Україною несеш хрести!
Хай Твоя сила людям допоможе
Життя та душі в грізний час спасти!..

ВОЇНАМ-ГЕРОЯМ УКРАЇНИ (Посвята)

А ми з тобою – маки у росі...
Ось так схилились над зеленим полем.
Ми сховані у батьковій сльозі...
Ми змішані із материнським бодем...

А ми з тобою, брате, полягли
В бою жорстокім з катом-московитом.
Для вічності ми цвітом розцвіли,
Червоним маком, кольором налитим...

Як прийде край, закінчиться війна,
Як весни світлі защебечуть птахом,
Згадають люди – маків дивина –
То слід кривавий за зчорнілим жахом.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА!

Ще не вмерла Україна, її слава й воля,
Ще одягне вишиванку, як мине недоля!
І калинове намисто, і віночок з маку,
І не лишиться від ката на земельці знаку!..

Усміхнеться Україна, мов русява панна,
Бо годинонька настане миру, Богом дана!
Витре сльози Україна, голову підніме
І з народами Європи вільна й сильна піде!

Стихнуть грізні буревії, і брехня зітліє,
І на нашу рідну неньку сонечко загіє!
Візерунками надії полотно прикрасим
І молитвою любові іскри болю згасим.

Хай же наша Батьківщина доленьки зазнає!
В чесній праці та натхненні цвітом розквітає!
Вишиванки кольорові най вбирає з миром! -
Цього нині ми бажаєм Україні щиро!

У ДЕНЬ ЄДНАННЯ НАРОДУ

...Коли за спиною Говерла!
Попереду – вся Україна!
І ти розумієш, напевно,
Що всі ми – це справжня родина!

Немає далеких та близьких,
Не ділимо: з заходу й сходу,
Бо в планах московсько-ординських,
Щоб знищити серце народу...

Однак, ми єднаємось в силі,
І кожний працює натхненно.
Та в час віроломної хвилі
Долаємо скруту щоденно.

Відважні, найкращі – у битві
За волю України святої!
Тож ходить наш ворог по бритві
Та згине нікчемно в двобої!

ЛЮБИМО РІДНУ МОВУ!

«Какая разница?!» – казали ви сердито
І рідну мову проміняли на «язык»!
І ось війна!.. «Освободить?!» – Якби-то!
Вам ворог прагне одягнуть ярлик!..

Гірки жнива... Страшенне море крові...
Бо суне кат навалою орди.
Тепер побачте: є РІЗНИЦЯ в МОВІ!
А «языка» випалюєм сліди!!!

Любімо край, любімо рідне слово!
Любімо українське над усе!
А ти квітуй, моя священна мово!
А ворога хай в пекло віднесе!

ПЕТРО КОРЖ

(26.01.1961 – 18.02.2020)

Народився у селі Зібранівка на Снятинщині. Після закінчення місцевої школи навчався у Чернівецькому музичному училищі. Трудову діяльність розпочав на посаді художнього керівника Рожневопільського сільського будинку культури, а з 1984 по 2008 рік працював учителем музичного мистецтва у загальноосвітніх школах сіл Олешків та Зібранівка.

Автор поетичних збірок «Служба за три коржики» (1993), «Казки від тітки Олі», «На смішній хвилі» (2017), поем «Степан Бандера» (2008), «Воскресіння», пісенних збірок «Понад Прутом», «Пісні для маленьких християн», «Пори року» (2017), «Лети Покуттям наша пісне» (2013), «Пісні Петра Коржа та Романа Запаринюка», «Покутяни у вінок Яремчукові». Автор драматичних творів «Ось тобі й приблуда», «Зло – добро не подолає», «Іван Чорнота», «Микита Кожухар», «Новорічна казка».

Петро Корж створив та очолював Асоціацію самодіяльних композиторів Снятинщини імені Ярослава Барнича. Був лауреатом літературної премії імені Марка Черемшини, членом Національно спілки журналістів України.

Останні роки проживав у Снятині.

ЯКА БУЛА Б ТИ БІДНА, УКРАЇНО!

Яка була б ти бідна, Україно,
Без пісні, думи, соняху й верби,
Без степу і червоної калини,
Без бистої Дніпрової води.

Яка була б ти бідна, Україно,
Без Січі, Хортиці й порогів на Дніпрі,
Без смерекових гір і полонини,
Без тої світанкової зорі.

Ти бідна була б, Україно-ненько,
Як не співав би в лузі соловей,
Твоє б не рвалося схвильоване серденько,
Якщо б не мала ти своїх ідей.

За самостійність, волю і свободу
Боролись твої доньки і сини.
І скільки полягло твого народу...
Пішли назавжди вже у вічні сни.

Гордися, Україно! Ти не бідна,
Бо твої отамани-кошові
Тебе любили, наче матір рідну,
Твої простори дальні верстові.

Любили отамани і гетьмани,
Козацтво і стрілецтво бойове,
Не рахували свої болі й рани,
Бо знали – то Вкраїна їх зове.

Яка була б ти бідна, Україно,
Якби не чула слово Тараса,
Котрий писав про матір і дитину,
І вірив, що всміхнуться... Бо краса

Твоя, Україно, всіх заповонила:
Художників, поетів, піснярів,
Які для тебе жили і творили,
Вслухалися до слова кобзарів.

Вони колись ходили-мандрували
По селах замордованих й містах,
Тобі, Україно, очі відкривали
І правду несли на своїх устах.

Ти подивись: яке багатство в тебе!
Хоча віками мордували всі.
Про бідність говорити? Ні, не треба –
Ти вся у цвіті, пишності й красі!..

Минеться зло. Пройде важка година.
Хоч тяжко всім: знедолений наш край.
Та ти така багата, Україно,
Бо ти для українців – світлий рай!

У тому раю будемо ми жити
І будем пам'ятати славні дні,
Співать про тебе, пестити й любити,
Хоча тепер – в гіркому полині.

Я ЛЮБЛЮ

Я люблю, коли гори весною...
Я люблю їх з осіннім дощем,
Я люблю їх і літом, й зимою,
Я люблю... В серці радісний щем.
Бо не можна цих гір не любити:
Полонини, смереки, плаї...
Завжди хочеться жити й творити,
Прославляти Карпати свої!

НЕ ТОЙ БАГАТИЙ

Не той багатий, хто в кишені має
Рублі, доляри, гривні золоті...
А той багатий, хто допомагає
Знедоленим та бідним у житті.

Не той багатий, хто живе в достатку,
Палац мурує на ціле село...
Багатий той, у кого біла хатка,
А на душі спокійно і тепло.

Не той багатий, кого величають
По модному тепер – «авторитет»,
А той багатий, хто немало знає,
Черпає мудрість й дивиться вперед.

І правду в вічі може доказати,
Розважливо та чітко довести.
Хоча в багатого добра багато –
Він прагне багатіти та рости.

«Авторитет» з неправдою-брехнею
Спілкується з такими, як і сам,
І втілює в життя чужі ідеї,
Своїх ідей не має ні на грам.

Така людина зробить небагато,
Як правило, привласнить не своє.
В житті у нього не буває свята,
Бо кожен день одноманітним є.

На вигляд ніби гордий, гоноровий,
Але на серці поселився страх.
Дарма, що олігарх він пречудовий,
Про те, піти все може раптом в прах.

Хоча про нього йде недобра слава,
Та він давно все те зігнував.
На друзів, на колег і на державу
«З високої дзвіниці» наплював.

Чи може принести добро людина,
Яка не сіє зерна доброти?
Дай, Господи, хоча б наполовину
Такій людині в душу теплоти.

Тоді вона прекрасно світ пізнає,
Полюбить його щиро, над усе.
Не той багатий, хто багато має,
А той багатий, хто добро несе.

КОЛИ СХРЕСТИЛИСЬ ДВІ ДОРОГИ

Коли схрестились дві дороги,
Коли схрестились два мечі,
Коли біда, то всі до Бога
Удень, увечері, вночі.
Благають, молять, б'ють поклони:
«Прости, спаси, помилуй нас!»
А як добро, то вже прокльони
Горохом сиплються на вас.
Тоді, як кажуть, «по цимбалах»,
Заграють в плітках язики,
І загориться гніву спалах –
Забулись горенько-роки.
Забулось, як благали Бога
І цілували хрест святий.
Життя, говорять, це – дорога,
А світ бездушний і пустий:
Зажерливість, брехня і скупість
Мерзотників, які живуть,

В яких ласкавість – це відсутність,
І як же вони хліб жують?
Як їх свята земля тримає
Падлюків носить по собі?
Чи правда по лісах гуляє,
Чи десь повисла на вербі?
Це ті самі в тяжку годину
Здіймали руки до небес,
Вони волали: «Божий Сину!»
Тепер побожник, як той пес
Гарчить, немов не розуміє,
Що це життя, прекрасний світ.
Болотом леє, кривду сіє
І від добра городить пліт.
Де чесність, доброта, духовність?
Кого спитать? Куди піти?
– Яку ще принести жертвність?
Щоб правдонька змогла прийти,
Як сонце сходить на світанку,
Як ніжна ранішня роса,
Всміхнеться матінка на ганку...
Ось де добро, життя, краса.
І мудра батьківська порада,
Ясні бабусині казки,
Доступна простота, вірада,
Дитячі милі голоски.
Любов. Жаданий поцілунок.
Безхмарний настрій, ніжний сон.
Так ось де долі подарунок,
Коли душа іде в полон
До доброти. Де чесне слово
Є дійсно чесним! Так і є!
Нехай не зразу. Поступово
Правда над кривдою встає.
Але встає і не дрімає,
Ліниво вже не позіха,

А свою зброю піднімає
Із плеч неправді голова.
Можливо, справедливість встане
На повний зріст. І аж тоді
Покотяться долів тирани –
Й не бути гореньку-біді!
Жахлива річ, коли сміються,
А у душі вогонь пече.
А як серця від щастя б'ються
І по лиці сльоза тече –

Тоді все добре. Напуває
Життя цілющим джерелом.
Ніхто неправди не зазнає,
Серця зігріються теплом.

Не будуть схрещені дороги,
Не будуть схрещені мечі.
Ніхто благати допомоги
Не буде вдень ані вночі!

ТВОЯ ЗОРЯ

Поглянь на небо – зорі мерехтять,
Між ними десь твоя зоря палає.
Поглянь у далечинь і благодать,
Почуєш, як тебе оповиває.
Краса земна, рожевий небосхил
Заселяться навек у душу твою.
Ти наберешся мужності і сил
Та й помандруєш стежкою крутою.

Життя прожить – не поле перейти.
Життя прожити треба тільки чесно.

Перебороти зло, добро знайти
І відшукати зіроньку небесну.
Оту зорю, що світить лиш тобі,
Оту зорю, що всім допомагає...
Знайди її і виплекай в собі,
Завжди живи у своїм отчім краю.

Ти поки будеш жити – пам'ятай,
Що зірка не померкне і не згасне.
Завжди шукай дорогу в отчий край,
Бо там знайдеш для себе все прекрасне.
Добро для щастя, для людей твори
І не дивись на всякі перепони.
Маленький паросток з землі пусти,
Нехай дають плоди чарівні грона.

ПОРА ЦВІТІННЯ

Горицвітом устелене поле,
Наче килим з тонких кольорів,
Чи такою буде моя доля
Ніжно-чиста, як в цих килимів?

Я іду по широкому полі:
Хочу щастя, надії, тепла,
Хочу щирої, вічної волі,
Щоб ідея в душі проросла.

Невелика – нехай, але світла,
Щоб стежками вела до добра,
Щоб не стрілася тьма мені підла,
Хай вікує цвітіння пора!

ЛІРИЧНЕ

Назбираю квітів, заплету віночок
І нап'юся житньої роси.
Привітаю небо і зустріну сонце
Диво неповторної краси.

Птахи прилетіли, соловей співає,
І кує зозуля у гаю.
То життя вирує, сили набирає,
Земленьку освячує своєю.

Зорі смерекові, мрійники казкові,
І поля, мов ткані килими.
Все таке привітне, миле і святкове –
В щирості між добрими людьми.

КАТЕРИНА МАЛЯРЧУК-ЛАСІЙЧУК

(06.09.1977)

Народилася у селі Нижній Вербіж на Коломийщині. Навчалася у місцевій середній школі, а по її закінченні – у Чернівецькому національному університеті ім. Юрія Федьковича за фахом дошкільне виховання та практична психологія.

Перша проба поетичного пера відбулася ще у шкільні роки. З тих пір не перестає віршувати. Періодично друкувалася у місцевих часописах: «Вільний голос», «Снятинська вежа», «Голос Покуття», «Заболотівський вісник», в серії літературних альманахів видавництва «Лілія»: «Осінні барви», «Веселих свят», «Коханим». Також у літературно-мистецьких альманахах «Палітра муз», «Ямгорів», «Чернеча гора».

У 2021 році видала першу поетичну збірку «У долі на крилі».

Життя – це дар, цінуйте кожну мить! – своїми творами закликає поетеса, керуючись життєвим девізом: шукати в людях завжди тільки добре.

У МЕНЕ – ЯК У ВСІХ

У мене – як у всіх –

Як всі – впадаю в гріх,

У мене – як у всіх –

Усього повен міх:

І спогади сумні,

У мене – як у всіх –

У мене – як у всіх:

Й веселий ллється сміх,

Та вранішні дощі

Зцілюють біль душі,

У мене – як у всіх –

І помисли ясні,

Живу так, як і всі!

Ніщо мені в житті

І в тілі, і в душі

Та я – не як усі,

Бо сильною була!

Серед образ і зла

Не гірше і не краще.

Як всі – шукаю щастя.

І сірі будні... й свята...

І клопоти, і втрати,

Й тяжкі переживання...

І зустрічі, й прощання.

І злети, і падіння,

Й гризе мене сумління...

Й вечірні тумани

Лікують мої рани.

Є мрії і бажання.

І світлі поривання...

Не думайте... Не треба –

Не падає із неба.

Не раз мені боліло,

Здаватись не хотіла,

Я падала й вставала,

Усе усім прощала...

Бо ж в мене – як у ВСІХ –
Серденько не байдуже...
Бувають дні ясні,
Бувають і не дуже.
Та день новий теплом
Своїм мене зігріє.
Надію і добро
В мені зерном посіє.
Життя – й просте, й складне...
Всього й не зрозуміти...
Але воно – ОДНЕ!!!
Зумій, як слід прожити!

ПОГОВОРИ ЗІ МНОЮ, ОСЕНЕ...

Поговори зі мною, Осене... Бо більше нікому...
Перечитай мої думки в мовчанні тихому.
Тобі одній усе розкажу, все повідаю.
Лише з тобою – справжня я, подруго вірная.

Останнє сонячне тепло – на листях золотом.
Аж пробирає відчуття зими і холоду.
У лабіринтах безнадійності й самотності, –
Боюся втратити останню краплю гордості.

Поговори зі мною, Осене... Тобі одній
Хочу відкрити душу, як на сповіді.
Я, ніби чаша, переповнена спокутою,
Перед тобою, як перед хрестом, стою.

І крадькома з очей сльозинка зірветься,
І десь, у глибині душі, повіриться –
Що все мине... Що все на краще зміниться,
Коли душа від тягаря важкого звільниться.

Поговори зі мною, Осене... Побудь... Посидь...
Мені полегшає... Мені переболить...
Дивись!.. Над сірістю моєю вже світлішає,
Над розпачем і холодом – теплішає...

Я у Тобі знайшла свій дивний порятунок.
Спасибі, ОСЕНЕ, тобі за цей дарунок.

* * *

Мої слова виносяться на Суд...
Та чи завжди вони чогось вартують?
Коли не гріють душу, не лікують,
Тоді я – пустослов, чи – словоблуд.

Хто я?.. Скажіть мені!.. Хіба Поет?!
Я ним ще називатися не смію –
Поет в зневірі – подає надію
Й заблудлого витягує з тенет.

А я лише блукаю у словах,
Шукаючи в них істини і правди,
Бо розумію – так було не завжди,
І Рай був на Землі – не в Небесах!

Я не Поет – я вічний мандрівник,
Що у думках і мріях поринає
І там слова неказані шукає,
Щоб скласти у старенький записник.

А згодом... Вже сама несу на Суд
Всі ті слова, що віршами карбую,
А хтось вирішує – чого вони вартують
І хто я є – Поет чи словоблуд?!

ДОВІРА – ЯК КРИШТАЛЬ

Не поспішайте довіряти людям!
Довіра – як кришталь, візьмуть і розіб'ють.
За вашу щирість – вас же і осудять
І без вагання брудом обіллють.

Не вірте сліпо, бо найближчі зрадять,
Встромивши ніж у спину... І тоді
Збагнете – за добро добром не платять,
Тепер «монети» інші у ціні.

А за ДОВІРУ йде найвища плата –
Розчарування і душевний біль...
Тож не спішіть всім душу відкривати,
Тримайте все таємне при собі.

Найглибше ранять нас найближчі люди,
Бо б'ють туди, де вже і так болить.
І не кажіть, що всіх життя розсудить,
Що час, мов лікар, рани загоїть.

Все пережите – залишає шрами,
А пам'ять не стирається, на жаль.
Минуться, звісно, всі життєві драми,
Та пам'ятайте, що ДОВІРА – ЯК КРИШТАЛЬ!

НЕ ВІДПУСКАЄ ЩЕ ЗИМА

Не відпускає ще зима з своїх обіймів...
Міцно хапається за вігтячко кушів.
Білими ручками паняночки із фільмів –
Останній сипле сніг із білих рукавів.

Мов проситься іще її не відпускати!!!
Так хоче встигнути у цю останню мить
Ще по сніжиночці усім подарувати,
Бо ж далі – цілий рік в чеканні пролетить...

Й така мені чомусь оця сніжничка мила,
Бо цьогоріч вона – таки останній раз.
Отак стояла б у вікні і з нею говорила,
Просила б: – Залишись зі мною ще на час.

Танцює Панночка в останнім білім танці,
Лишаючи свій слід – пухнастий білий сніг,
Що вже стіка водою по часовій альтанці –
Уривочок із казки в реальність перебіг...

«НАЙБЛИЖЧІ»

Ну ось... Тебе покинули «НАЙБЛИЖЧІ»
Що ж... Вони в своєму виборі є вільні.
Образи, сльози, відчай – все це лишне –
Мети своєї досягають СИЛЬНІ!

Їм так цікаво – ти слабка... чи сильна?!
Які для тебе цінності найвищі?
А ти, можливо, вперше стала вільна,
Коли тебе покинули «НАЙБЛИЖЧІ»

Тепер тебе не душить слово ВДЯЧНІСТЬ
І думка, що ти щось і комусь винна.
А їхній спротив – їхня необачність
І ти цим перейматись не повинна.

Вони тебе такою не сприймають...
Ти ж будь собою!.. Хоч дедалі важче.
Якщо тебе «НАЙБЛИЖЧІ» покидають –
То це твій шанс змінити все на краще!

ЗУСТРІЧ З ВЕСНОЮ

Пройдусь по вулиці... Зустрінуся з Весною...
Я цьогоріч іще не бачила її.
Вона проходила повз мене стороною –
Ми розминулись... розтеклись, мов ручаї.

І я її тоді чомусь не наздогнала,
А тільки подумки летіла їй услід,
Через віконця шибку сумно споглядала,
Як розсипає вона світом білий цвіт.

Пройдуся із Весною по Землі... по Світу...
Торкнуся гілочки черемхи у саду,
Візьму й вдихну на повні груди того цвіту
І захмеліла їй в обійми упаду.

Ішла по вулиці... Зустрілася з Весною...
Впивалась цвітом... Коли ж випила до дна –
Збагнула, що давно вже не була такою –
До сліз замріяна, щаслива і чудна.

НЕМА...

Усе, що Було, перейшло в Нема.
Я не забула... То лише Зима
Покрила легким холодом в душі
Всі сподівання... То лише Дощі
Розмили ледь помітні ще сліди
Дорогою Нізвідки в Нікуди...
То лише Спогади, як полум'я в руках,
Що десь... колись... ти був в моїх думках.

То лише Пам'ять – зрідка, по ночах,
Засвітиться сльозинкою в очах...

Скільки приховано за словом цим «НЕМА»
Мовчи... То все Дощі... То все Зима...

Усе, що Було й чого Не було –
Мовчанням поміж нами пролягло.
Ми – поодинці... Я завжди сама...
Сніги... Дощі... Роки... Було... Нема...

ХМАРИ

Нависли хмари чорні над дорогою.
Мій спокій пробирається тривогою.
Що там мене чекає? Куди так поспішаю,
Я не знаю...
Кого зустріну, обійму, заплачу?
А кого вже ніколи не побачу?
Були собі... Жили... І вже – нема.
Це все – ВІЙНА!

Рясніє навкруги могилами й хрестами,
Нестерпним болем за Героями-Синами.
І безперервно проливаються дощі -
Людські плачі.
Обличчя у людей зневірені й сумні...
Немає краю цій страшній війні!
Невже усе – за задумом Творця –
Йде до КІНЦЯ?!

Душа украй наповнилась тривогою.
Благаю в Неба тихо... з острогою...
Подай нам тільки знак маленький, Боже,
Що не покинеш нас! Що допоможеш!

МОЛИЛАСЯ ДО БОГА УКРАЇНА

ВОНА сьогодні впала на коліна...
До Господа сердечно так молилась...
За що моя страждає Україна?!
Сльозми і кров'ю вся земля облилась!

ВОНА ховалась під покривом ночі,
А на віконці свічечка світилась.
Нестерпний біль... і почорнілі очі,
З яких не просто сльози – грань котилась!

ВОНА: Молилась... Плакала... Кричала!
Тремтячі руки в Небо підносила
І допомоги в розпачі благала,
Бо знала, що в Молитві її Сила.

Тому катам жорстоким не корилась!
Ні Віри, ні Надії не втрачала!
ВОНА – Молилась! А вони – дивидись
На смерть дітей... на плач жінок... Й мовчали.

Її слова переривались стогоном,
Але ВОНА не сміла зупинитись,
Щоб у нерівному двобої з ворогом
Не перестало серце СИНА битись.

Перед Всевишнім, впавши на коліна,
Молилася в сльозах кожна родина!
У кожній хаті мати і дружина –
За свого батька, чоловіка, сина...

Молились люди. Господа благали,
Щоб вороги стріляти перестали!
Щоб в домовини хлопці не лягали!
І щоб від кулі Діти не вмирали!

З Любов'ю й Бодем, ставши на коліна,
МОЛИЛАСЯ ДО БОГА УКРАЇНА...

ВОЛОДИМИР МИКИТЮК

(23.08.1971)

Народився в селищі Заболото-ві. Інвалід дитинства. Через важку недугу школи відвідувати не міг. Самотужки та при допомозі батьків і місцевих учителів навчився писати.

Допитливий хлопець змалку уважно спостерігав за навколишнім світом, вслухався у неповторну музику природи, гомін рідного Пруту, що протікав недалеко від батьківської оселі.

Хвороба не змогла стати на заваді творчості наполегливому юнакові, і він почав викладати на папір все, що хвилювало вразливу душу.

У 2012 році Володимир дарував читачам свою збірку розповідей-образків «Срібне джерело». І нині він продовжує писати свої образки, по-особливому сприймаючи світ. Як добре, що Бог дарує йому зустрічі із небайдужими і щирими людьми. Завдяки їхній співпраці, можемо насолоджуватися творчістю Володимира Микитюка.

ТАНОК КЛЕНОВОГО ЛИСТКА

По вранішній стежині йшла жінка. А поруч з нею, здається, йшла сама весна. Одна струнка, мов берізка, інша стрімка – як запальний танець. Пожвавівшало й сонце, обіймаючи ніжним теплом сонну землю, приспану зимовими казками.

Стежинка стрічкою в'ється край поля, а далі пробігає повз молодий лужок, що ось-ось розпустить зелене віття. А ось і клен – таємно закоханий у мандрівницю, люби-

тільки піших прогулянок. Він її запам'ятав ще з літа, коли своїми вітами-крилами затіняв гаряче сонце від її розпашілого миловидного личка. А тепер йому хотілося обійняти її теплом, бо у раннього сонця ще так мало сил. Раптом молодий вітерець зірвав з кленових віт сухий листок, закрутив його в повільному танку, а потім сором'язливо торкнувся ним її золотавого волосся і навіть встиг зустрітися поглядом з глибиною її очей. Але вона поспішала, і цей епізод залишився щемливим спогадом лише для нього. Тихо торкаючись землі, листок побажав красивій жінці щасливої дороги. А його зітхання так ніхто й не почув...

ОСТАННІЙ УРОК

Останній урок, останній дзвінок у лицеї - це один з найбільш емоційних моментів у житті випускників. Так вже повелося, що для хлопців це особлива, радісна мить, якої вони так довго чекали, оскільки їм вже не потрібно буде виконувати домашнє завдання, не треба буде вислуховувати повчань класного керівника. Їх чекає початок нового етапу в житті. Відтепер вони можуть насолоджуватись відчуттям вільного часу та планувати своє майбутнє.

І ось вчителька запрошує своїх учнів на останній урок, щоб вони іще раз відчули себе дітьми, насолодились хвилинами спілкування з друзями-однокласниками. Прощальні слова від класного керівника залишають на душі випускників змішані почуття. І вже навіть хлопці починають розуміти, що цей урок тут останній, вони залишають ці стіни і своїх вчителів, які були поруч з ними впродовж кількох років поспіль: вчили їх не лише математиці й мові, але й намагалися дати цінні поради, які згодяться в житті, і переживали за них, мов за рідних дітей. Так, вони сумуватимуть за своїми друзями, з якими проводили багато часу в класі та на перервах. Так, їм бракуватиме вчительського терпіння і, безперечно, вони будуть згадувати настанови своїх вчителів.

Цей особливий день завжди залишатиметься в пам'яті кожного випускника, бо з ним відходить частина життя.

ВИБІР ЗА ТОБОЮ

Звивистою дорогою, що нагадувала собою людське життя – з несподіваними зигзагами-поворотами, неквапом йшов чоловік.

Гарна постава, дорогий піджак, начищене до блиску модне взуття і розкішний з широкими крисами капелюх, який не лише захищав від сонця, що засліплювало очі, а й вдало довершував стильний образ, на перший погляд успішної і задоволеної життям людини.

Чисте безхмарне небо втішало світ, а діти, зрадивши сонячним щедрим обіймам, веселими зграйками бігали-тішились-гралась...

З пам'яті, наче фрагменти призабутого кіно, виринали спогади тієї чарівної пори далекого дитинства, коли можна було досхочу насолоджуватись часом і не думати про завтрашні турботи.

Спогади перервалися дивним відчуттям, що невільно змусило підняти очі. Назустріч йшов старенький сивий дідусь.

– Слава Ісусу Христу! – привітався поблажливо.

– Навіки слава Богу! – відповів незнайомиць, посміхнувшись вдячно. І раптом дідусь (наче той, що бачить крізь стіни) невимушено й легко заговорив до нього.

– Відчуваю твою стурбованість, твої тривожні думки, що бентежать тебе. Давай присядемо і поговоримо, але спершу купи водички, спрага замучила.

Далі розмова текла таким дивним і бентежним чином, наче вони були знайомими сотні років.

– Йду саме від лікаря. До мене справді зачастила недуга і не бажає відступати. Ззовні наче здоровий, а з середини хвороба точить.

– А що на це каже ваш лікар?

– Він говорить, що цю хворобу не просто вилікувати, потрібен час і гроші. Одразу повідомив, що народні методи типу вживання чорної смородини не матимуть успіху. Гроші в мене є, а от чи є час, ось в чому питання?!

– Дарма ти, чоловіче, не віриш у силу зцілення вірою у власні сили і думаєш, що без "чудодійних" ліків, створених людиною, не справишся з хворобою. Недуги лікуються різними способами, іноді простими і несподіваними. От скажи мені, чи готовий ти бути просто здоровим, чи волієш купити здоров'я за великі гроші, думаючи, що за них можна «порішати» будь-яке питання?

– Запам'ятай: не все можна купити і не все вирішується грошима. Вибір за тобою! Переглянь свій спосіб життя, своє відношення до інших людей, які значно більше потребують твоєї допомоги, аніж ти сам.

– Господь сам не зійде з неба, щоб врятувати людину, але він пошле тобі свого помічника, твого янгола, прислухаючись до якого можливим є майже все, навіть найнеймовірніше.

– Вибір за тобою, пам'ятай!

ІВАН ОРОБЕЦЬ

(17.11.1960)

Народився у селі Горішньому Залуччі на Снятинщині. Після закінчення восьмирічної школи у рідному селі професійну освіту здобув у Чернівцях: спочатку у будівельному технікумі, а згодом у державному університеті (нині ЧНУ ім. Ю. Федьковича). За фахом учитель географії. Трудову діяльність розпочав у Снятинській ПМК-4, працював на меблевому комбінаті, а з 1982 року понині працює у рідній Горішньозалучанській школі. Одинадцять літ очолював навчальний заклад.

Голова об'єднання Товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка Снятинщини, член редколегії журналу «Снятин», краєзнавець.

Автор трьох поетичних збірок: «Життя в мініатюрі» (2014), «Зустрічі» (2019), «Слово на долоні» (2021).

Лавреат літературних премій імені Марка Черемшини і Марійки Підгірянки та освітянських – імені Івана Косика та Василя Равлюка. Член Національної спілки журналістів України.

РІКА ДИТИНСТВА

Ріка дитинства, юності ріка.
Мабуть що й старості, чого уже шукати?
Ти ж не старієш, ти завжди така, –
То тиха, то стрімка на перекатах.
Твоя вода цілюща і жива,
Куди такій кокетці до старіння.
В ній Мавок заворожливі слова,

Чугайстра добродушне буркотіння.
В ній гул смерек на стрімчаках-грунях,
І щось таке, що словом не сказати.
Скільки тебе оспівано в піснях...
Та так, як ти, хто може заспівати?
У тебе небо впало голубе,
І сміх розливсь гуцулки-веселинки.
Людська любов підживлює тебе,
В ній і моя малесенька краплинка.
Усі принади світу – то міраж:
Маєтки, статки, золото і гроші...
Візьми мене хоча б на абордаж,
Черемоше, мій рідний Черемоше.

ПОБАЧЕННЯ

В епоху телебачення,
Єднання з моніторами
Щораз, мов на побачення,
Спішу на зустріч з горами.
З близькими і далекими,
Із низькими й високими,
З ялинами-смереками,
З бурхливими потоками.
З крутих верхів відкосами,
З туманом над вершинами,
Із грозами, із росами,
З горянами гостинними.
Літа не мають значення,
Здаватись ще заскоро нам,
Як ще манять побачення
Із величчю, із горами.

ПОКУТТЯ

Спинились ріки на розпутті,
В тих запальний їх водограй.
І нарекли його Покуттям –
Благословенний Богом край.
Сади рясні, поля багаті,
Ошатні села вздовж доріг.
І заворожені Карпати –
Мов талісман, як оберіг.
Минуле – біль, страждання біди –
Такий гіркий конгломерат.
Ти був лиш закуток сусідам,
Проте жаданий, ласий шмат.
Гноїлись і гоїлись рани,
Пройшли пани й пролетарі.
Усе здолали покутяни,
Бо справжні газди, трударі.
Тебе я поглядом вбираю,
Бо я без тебе, зрозумій,
Осиротів би, рідний краю,
Благословенний краю мій!

ПЕРШИЙ СНІГ

На душі тихий смуток і щем
Від, здавалось би, звичного збігу:
Перший сніг із останнім дощем...
Чи останній це дощ з першим снігом?
Неспростована істина ця –
Все у світі іде за порядком:
Є початок в якогось кінця
І кінець у якогось початку.
Взимку сніг, влітку дощ, як завжди,
Ми належно сприймаєм, як норму.
Хоч обоє ідуть від води,

А міняється тільки лиш форма.
Снігом землю уже замело,
А цей дощ між сніжинок, як сльози.
Я сумую за літнім теплом
І радію зимовим морозам.
Загадкова оця круговерть
І просту має й мудру розгадку:
Виявляється, навіть і смерть –
Це лиш зустріч кінця і початку.

МІЙ КРАЮ

Заплави рік, луги, поля
Причеремошшя і Припруття –
Блаженна Галицька земля,
Чарівне Снятинське Покуття.
Буяють трави на лугах
І, перешіптуючись з часом,
Ген град Коснятина збіга
По Пруту сонячних терасах.
Щоби напитися води,
Карпат живої студениці.
І, не збавляючи ходи,
Спішить в майбутнього світлицю.
Край, що красу зібрав, проніс
Стежок століттями-віками.
Тут побратались степ і ліс,
Це із рівнин у гори брама.
Ти порубіжжя, та не мур.
Ти – край єднання, не розбрату,
Ти – стик земель, країн, культур,
І через те такий багатий.
А, може, в тім і є вся суть, –
Хай для планети порошина,
Ти, земле Снятинська, не кут,
Мій краю, ти – кута вершина!

АКСІОМА

Бенефіс чарівної імпрези,
Апогей осінньої пори:
Полетіло листя із берези,
І стоять в зажурі явори.
Яворам берізки любі-любі,
Вже хитають віти їхні сни.
І стоять красуні жовточубі,
І красуням хочеться весни.
Щоб радіти сонячному дневі,
Щоб буяло все навкруг, цвіло.
Вітерці грайливі березневі
Щоб сережки ніжили теплом.
Солов'ї, щебечучи завзято,
Розганяли б вранішню імлу,
Щоб скоріш на вітах колисати
Іволги колисочку малу.
Щоб почути дотик гордих кленів,
Заховатись в крони їх густі.
Бо такі тоді, коли зелені,
Клени їм миліш, чим золоті.

ОСІННІЙ ЛІС

Осінній ліс – немов безверха хата.
А тиша, тиша... Ти постій без слів.
Принишкили буки – олені рогаті,
Упала синь небес між стовбурів.
Лунає в храмі лісу літургія
Мелодіями літа і весни.
І запливають спогади і мрії
В солодкі нерозгадані сни.
Ти стань, послухай, гостю, зупинися,
Ти на одинці з величчю побудь.
Хай не сполошить тишу шурхіт листя,

Прозору синь, гляди, не скаламуть.
Ще не заснув, ще ліс лише дрімає,
Щось мариться в бентежнім напівсні.
В нім більше мрій чи спогадів? Хто знає...
Він потім все розкаже, навесні.
Яка вона промовиста, ця тиша,
Останній лист в зажурі обліта, –
То поетеса-осінь пише, пише,
А ти зумій ті вірші прочитай.

ВЕСНА 2022-го

В Україні весна. Розпускають вербиченьки коси.
Для любові і щастя, здається, земля затісна.
А диявол, все знай, вгамуватись не може і досі, –
Підлу душку гризе українська щаслива весна.

Недоросток малий, піднімаючи брови бундючо,
Мече стріли ракет у гущавину сплетених кіс
І від того стають в Україні всі верби плакучі,
А кістлява рясний за покосом збирає покіс.

Нині в неї жнива, на алеї кістлявої свято,
Їй на душу бальзам – недолугий кремлівський «базар».
Підібгавши хвоста, боягузливо щуриться НАТО,
А Вкраїна стоїть, а Вкраїна тримає удар.

Понівечений схід, загадючені південь і північ,
І квітучі міста, перетворені ворогом в прах...
А Вкраїна стоїть, хоч і сили далеко нерівні,
А Вкраїна стоїть, переборює біль, та не страх.

Ген зелені лани, в закривавлених скупані росах,
Не чекаючи жнив, уже перші дають врожаї.
В Україні весна, розпускають вербиченьки коси,
Їм вчувається свист, ні не куль, а своїх солов'їв.

* * *

Гасне обрій тихо, ніби свічка,
Стомлена лягає висота.
Огортає землю літня нічка,
Ніжно так, з любов'ю огорта.

Огортає так, неначе матір
Сповива улюблене дитя.
На любов вони обі багаті,
Ту, котра продовжує життя.

Ген на небозводу темнім полі
Там трима на вилах брата брат.
В море ночі скромні матіоли
Розлили солодкий аромат.

Невгамовний вітер стих в покорі,
Заховався стомлений в п'їтьму.
Мружаться, підморгуючи, зорі,
Тільки їм відомо лиш кому...

Блідне матіолово-солодка,
Бо у тому й суть уся і річ,
Що, на жаль, вона така коротка –
Чарівниця тиха літня ніч.

А на сході зажурилось поле,
Бомбами розорана рілля.
Правлять балом там не матіоли,
Там війна жнива свої справля.

ДИКІ ГУСИ

Каже доня: «Мамо, я боюся»,
Коли тишу свист нічний розсік.
То ж летіли гуси, дикі гуси,
У росію з українських рік.

Бо весна прийшла, пора вертати
В тундру, сибіри, на воркуту.
А чому ж, російські ви солдати,
Нашу землю топчете святу?

Чи забули край свій і родину?
Ви навіщо кинули сім'ю?
Чи останню пісню лебедину
Тут не доспівали ви свою?

Скільки вас її вже доспівало
На українській зраненій землі,
А йому все мало, мало й мало,
Вашому дияволу в кремлі.

Тож згрібайте чорнозем в долоні
Ви, раби покірні і німі,
Вас також чекають, мабуть, доні
В муромі, тамбові, костромі.

Передай ти, білая лебідко,
Донечці російського бійця,
Що вона, вона уже сирітка,
Бо диявол вбив її вітця.

Він за що поліг? За темну силу?
Там, де впав, не виросте й верба,
Ні хреста не буде, ні могили,
І не вічна слава, а ганьба.

Заголосить десь російська мати,
Проклене на світі всіх і все,
Але буде пізно вже ридати,
Як лебідка звістку принесе.

Лебедині крила тишу дзвінко
Розрізають, мов живі серця.
Скаже тихо мати-українка
Матері російського бійця:

«Співчуваю я твоїй печалі,
Хай це горе всіх нас омине.
Та чому мовчала, ти мовчала,
Як твій син вбивати йшов мене?»

Заберуться «Буки» ваші й танки,
Час їх перемеле на іржу,
Тільки як нам далі, росіянку,
Жити поруч вдвох через межу?»

Материнське серденько волає,
Від зорі волає до зорі:
«Ми, немов лебідки, все здолаєм,
Тільки не мовчімо, матері!

Хай у небі нашому літають
Тільки птахи миру і добра.
Хай сини додому повертають,
Бо весна, пора уже, пора».

Із росії чи із білорусі
На гостинні наші береги
Прилітайте, гуси, дикі гуси,
З вами, гуси, ми не вороги.

МИРОСЛАВ ПОПАДЮК

(04.11.1937 – 22.01.2023)

Народився у селі Хлібичині біля Заболотова. Навчався у школі рідного села, Заболотівській десятирічці, на історико-філологічному факультеті Станіславського педінституту (нині Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника). Літературну діяльність розпочав у студентські роки. Сорок сім літ присвятив педагогічній діяльності. Вчителював на Вінничині, був директором шкіл у Трійці, Вовчківцях, Заболотіві, дванадцять літ очолював Снятинський відділ освіти, працював у методичному кабінеті цього ж відділу.

З 1989 по 2018 рік керував районним об'єднанням Товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка і до кінця життя був його почесним головою. З ініціативи та під керівництвом Мирослава Попадюка діяли клуб творчих обдарувань «Молодої Просвіти», літературна студія «Калинове гроно». Редагував часописи «Покуття», «Слово», «Стрітєння», «Освіта і «Просвіта» Снятинщини».

Літературний доробок – двадцять три книги поезії, прози, публіцистики, есеїстики. Автор поетичних збірок «Великдень» (1993), «Різдво» (1997), «Веселий букварик», «Понад Прутом», «Промінець» (2005), «Перевесло» (2007), «Калинова гілка» (2017), «Золота пектораль» (2022), вибраного «Зоряна паморозь» (2014), книги «Три зорі Василя Равлюка» (2012), що є історією «Просвіти» Снятинщини.

Літературна, просвітницька та краєзнавча діяльність Мирослава Попадюка відзначені преміями імені Василя Стефаника, Марійки Підгірянки, Марка Черемшини, Євгена Паранюка. Він був членом Національних спілок письменників, журналістів та краєзнавців України.

ЧЕКАННЯ

За далеким небосхилом,
Де тривожна та блакить,
Жде матусенька похила
Стрічі з сином хоч на мить.

Листопад розсипав краску,
До красот цих він звика.
У снах бачить мама ласку
Від любимого синка.

Втішні явір, яворина,
Хоч вже й осінь догора,
А матуся жде все сина
Для надії і добра.

О, замовкніть, сині гори, –
Лине з Пруту білий птах,
Чи то щастя, чи то горе
У матусиних тих снах.

СХІД У ВОГНІ

Спека на східнім кордоні
В клетоті зайшлих гармат,
Цілиться в серденько доні
Посланий іродом «брат».

Десь там відлунює з неба
Посвист кремлівських ракет,
Кажуть, що в Юди потреба
Править на крові банкет.

Горнеться літо до сонця,
Й птаха кляне цю війну.

Наші святі оборонці
Схід наш рятують з вогню.

ПОВСТАНЦІ

Малий історії момент –
Тих незабутніх Божих літ,
Та до отих живих імен
Стоїть з поклоном нині світ.

Бо їх життя йшло на олтар,
Бо в них була найвища ціль,
Аби вже жоден яничар
Вкраїні не приносив біль.

* * *

Коли завмер учнівський зал,
То в кожного сльозились очі,
Бо десь в уяві злинув залп,
З повстанської вознісся ночі.

І чулись віщі слова,
Що з уст полинули героїв:
Історія ішла жива,
З минувшини ішла страшної.

А я запитую щораз,
Виважуючи все на грами:
В чий портфелі той Указ,
Що їх рівня з фронтовиками?

ХОДИМО ДОНБАС РЯТУВАТИ

В результаті обстрілу знесло покрівлю
на школі. («Будні Краматорська». Літо 2014)

Газета «Слово Просвіти»

Газетний рядок, мов шрапнель,
І слово його гіркувате,
Вдягай, любий друже, шинель,
Спіши наш Донбас рятувати.

Пожежа довкола і крик
Несеться з горілої школи.
Де взявся отой руйнівник,
Щоб світ впеленати із болем.

Не той це, хто руку простяг
В день зла терористам-зłodіям,
Хто кидав під ноги наш стяг
Й горланив захланно «Расея»?

Хто нині спішить в Буковель,
Чи хлєпче десь пиво в Карпатах...
Вдягай же й ти, «друже», шинель,
Щоб разом Донбас рятувати!

В ЧИСТІМ ПОЛІ

Білоконю, білоконю,
Гривонько-надіє,
Не перечу, не бороню,
Їдь, куди посмієш.

В чистім полі на роздоллі
Передзвони житні,

Зупинили нас дві долі
Кулями прошиті.

Чорноброві, чорновусі,
Очі, як тернини...
Перший – спішки до матусі,
Другий – до дівчини.

Білогривого припнуто,
Де сліди колючі,
Там, де нива й білий смуток
Вічно нерозлучні.

Де палала, де стогнала
Січа незабута,
Де один лиш вибір мали:
Бути чи не бути?

В чистім полі на роздоллі
Передзвони житні.
Зупинилися дві долі,
Кулями прошиті.

ДО КОБЗАРЯ

Багато на землі ще бід:
І кров, і сльози, і підлота,
І матерів німа скорбота,
І в бомбовозах небозвід.

Дзвенять, вулканяться світи,
Чуже і рідне – два знамена,
І серце журиться у мене,
Як для людей свій шлях пройти.

Хтось ще виблискує мечем,
Хтось ще народу сіє муку,
До Кобзаря йду по науку,
Веду розмову з Кобзарем.

І вже біда чиясь – навпіл,
І я, мов сталь, од тої мови,
Стою в строю правофланговим,
Світ правди взявши на приціл.

ІСТОРІЯ

По землі у тривогах і ранах
Сивим дідом крокує історія...
То ночую в степу за туманом,
То воюю з ромеями в морі я.

То збираю враз воїв загони,
Із князем, зі всіма воєводами,
Бо чатують на матір свіони
Десь на півночі, десь там за водами.

Висилаю відважну дружину
Стать на прю із лихими ординцями...
Чуєш, воїн безсмертний загинув?
Бачиш, кості біліють гостинцями!

І вже мати віками голосить,
У нестями голосить дитиною,
Україно, ти сивії коси
Не одною скропила сльозиною.

Одпекло, відгуло, відітнулось...
І благально вдивляюсь у зорі я,
Щоб ті сльози лиш знало минуле
І не знала майбутня історія.

УКРАЇНА – ДАВНЯ РУСЬ

Шлях повився між могил,
Де стоять богатирі,
Птахів Божих буйнокрил
Нас провадить угорі.

Несходима це земля,
Світлосора неба вись,
Глянь, довкола придивись,
То історія твоя.

Свіжий вітер навздогін,
Степ і поле – вздовж і вшир,
Буйний колос... і ковил –
Скільки ж миль їх, скільки ж гін!

Соло трав і дзвони рос,
І ромену біла цвітть,
Нам, як спомин той, стоїть,
Чи то спека, чи мороз.

Тут купців залізний шлях:
Із давен, з далеких див
Святослав ще ним ходив
Печенігам злим на страх.

Є ще й нині хижа рать,
Що для нашої біди
Йде з північної орди
Нашу волю потоптать.

Я до захисту берусь,
Ти злетиш, повір, до зір
Не підкоре тебе звір,
Україно – давня Русь.

ВОСКРЕСІННЯ

Кимось сумління здано в оренду,
Віру потоптано, браття-слов'яни!
Строго питає нас референдум:
Хто – за Великдень? Хто – за кайдани?

І зашипіли зі страху пігмеї:
Що скаже каїн? Що мовить юда?
Ті потягнулися за портупеї,
Тим подрібнила лиця облуда.

Злістю відбилося, як у люстерці:
Бога і храму блазням не треба,
Їм-бо Великдень – скалка у серці,
Їм-бо надія – громом із неба.

Кажуть, у кривди руки короткі,
А у неправди – доля куценька.
Скільки їх, скільки? Десять відсотків?
Скільки їх, скільки? Дрібка чи жменька?

Гнали Ісуса на ешафотах,
І по голгофах, і по сибірах...
Нині пілати ходять в банкрутах,
А фарисеїв мучить зневіра.

Хтось там із вікон глипа зміїно,
Нидіє в закутку до облісіння,
Йде із Великоднем рідна Україна,
Йде Україна із Воскресінням.

СТАРІСТЬ

До кожного прийде та старість,
До кожного прийде той рай.
Тож ти, людино, пам'ятай,
З чим помандруємо у парі.

Було і тепле, і блискуче –
Усяке малось на віку,
А чи воно тебе не мучить,
Як ступиш у святу ріку?

В покуті поклонись покарі,
В надії залиши свій край.
Нам не минути вічний рай,
Нам не минути куцу старість.

НАТАЛІЯ РАДИШ

(25.04.1972)

Народилася у селі Джурові на Снятинщині. Після закінчення місцевої десятирічки навчалася на філологічному факультеті Чернівецького державного університету ім. Ю.Федьковича, а згодом повернулася до своєї рідної школи, де працювала вчителькою. Прищеплювала дітям любов до рідної мови та літератури, народних традицій. У вільний час вчила своїх вихованців писанкарству, організовувала виступи, концерти, виставки.

Учнівські роботи з екології, історії та народознавства під керівництвом Наталії Василівни одержали найвищі відзнаки на Всеукраїнському етапі міжнародного конкурсу Evstori. Була відзначена грамотою Прем'єр-міністра України та грамотою Оксфордського університету.

Талановита поетеса і писанкарка. Неодноразово представляла Прикарпаття на Всеукраїнському фестивалі писанкарів у Києві. Проводила майстер-класи з писанкарства у Києві, Ірпіні, Коломиї. Роботи писанкарки неодноразово були представлені на писанкарських фестивалях в Космачі та Коломиї. У складі української делегації митців представляла Україну на фестивалі мистецтв слов'янських народів «Слов'янський ярмарок» в 2014 році.

Наталія Радиш є автором збірки новел «Великодній дарунок» (2006) та поетичної збірки «Тінь від жіночого портрета» (2008). Свої дослідницькі та журналістські матеріали, поезію, прозу, казки друкувала в часописах та альманахах «Жінка», «Ямгорів», «Снятин», газетах «Снятинська вежа», «Голос Покуття». Твори Наталії були перекладені на білоруську мову та друкувалися в Білорусі на початку 2000-х років.

Лавреатка літературно-мистецької премії імені Марка Черемшини.

Війна, страждання, сльози, смерть, біль і кров.... І поруч з цим якимось апокаліптичним жахіттям – любов до України, віра у її Збройні Сили, народ, гаряча віра в диво, віра в перемогу та мир! Разом із поетами всього світу вона у ліричному строю України. З пера стікає кров, а не чорнило...

* * *

Як вона співала колискову!
Місяць аж заслухався вгорі.
Що миліше за те рідне слово,
Яким спать вкладають діток матері.
А на ранок – тільки бризки крові.
Посивіла за кілька хвилин.
Мертва донька обіймає іграшку.
Без очей зорить у небо син.
Вже дітей з могили не підняти.
Жінка піднімається з колін.
Що їй танки, літаки, гармати?
Та ж за нею – правосуддя дзвін.
Стукає у скроні, як стихія.
Піде в пекло ворог на парад.
Бійтеся, хто смерть довкола сіє:
Жінка взяла в руки автомат.

* * *

Я – то уже не я,
А тільки частинка цілого.
Велика моя сім'я –
Із корабля обгорілого.
Мільйони моїх сердець

Б'ють в литаври свідомості.
Чужинець, хай йому грець,
Пливе на острів самотності.
Ні прощення, ні вороття
Йому вже тепер не буде.
З того, хто марнує життя,
Не зродяться нові люди.
Ми рухаємось увись.
По драбині чи по спіралі.
Над нами ще меч завис.
Та потім – безмежні далі.
Напившись вогню війни,
З нас кожен сам вибирає:
Униз – на бал сатани,
Чи вгору крізь біль – до раю.
І третього не дано.
Срібняки вже ваги не мають.
Золото – тягне на дно.
Віра й любов – воскрешають.

* * *

Любіть Україну у сні й наяву...
В. Сосюра

Любіть Україну в диму і вогні.
Любіть, коли крешуть гармати.
Любіть, коли траурні дні і сумні.
Коли не дають вам зарплати.
Любіть, коли уряд, змінившись не раз,
Навести скрізь лад не спішиться,
А ворог пильнує й вистежує нас,
Стріляє й відверто сміється.
Любіть Україну в безкраїх степах.

Любіть у високих Карпатах.
Хай слід пропаде по страшних ворогах!
Не дайте наш край руйнувати.
Дівчино, що можеш мадонною стать,
Забувши про тренди і моду,
Спіши Україні всі сили віддати.
Живи і працею для народу.
Юначе! Залиш Інтернет і книжки,
І плуг, і кермо, і верстати.
Щоб стали реальністю мрії й думки,
Ти мусиш свій край захищати.
Хай руки старечі всі і молоді
Беруться щоденно до справи.
Не ради грошей, похвали, нагород –
Лиш тільки для блага держави.
Здолаймо катів, що віки нас гнітуть,
Прикрившись орлом чи зорею.
З Україною в серці щоденно живім –
І вічні ми будемо з нею.

* * *

Сну не було.
Давно вже.
Відбили аж три атаки.
До півночі ще година.
Лізуть знов вовкулаки.
До ранку –
Аби дожити.
А далі – ще майже вічність.
Колись тут родило жито.
Тепер – осколками в вічі.
Та ми – не будем втікати.
Вросли вже а оцю багнюку...

* * *

Стікає холодний дощ
По серця мого небокраї.
Вернулася я вже із тисячі прощ,
А доля іще карає.
Із пуп'янка душу зростила знов.
Почала усе з основи.
Та янгол добра ще мене не знайшов.
Не зріле ще гроно медове.
Але при сонці і у пільмі
Вірую – дух міцніє.
По мінному полю впевнено йде
З дитям на руках Марія.

* * *

Мовчати важко, коли є слова.
Нуртує думка, як весняні води.
І кожен день поезія нова,
Немов благословення Боже сходить.

Сказати важко – голос негучний
Не пересилить дзвін пустопорожній.
Послухати й сказати все ж зумій.
Хай буде кожен на слова спроможний.

ІВАННА СТЕФ'ЮК

(03.08.1989)

Народилася в селі Кобаки Косівського району Івано-Франківської області — українська письменниця, літературознавиця, етнографиня, методистка. Членкиня Національної спілки письменників України (з 2013). Лавреатка літературно-мистецької премії імені Марка Черемшини та літературної премії імені Пауля Целана. Володарка почесної медалі Чернівецької ОДА та Чернівецької обласної ради «Вдячна Буковина». Кандидатка філологічних наук (PhD), докторка філософії в галузі філології. Номінантка (II місце) Всеукраїнського конкурсу "Молодий вчений року" (2022) у рубриці "Наукова співпраця". Старша наукова співробітниця Снятинського літературно-меморіального музею ім. Марка Черемшини.

Коротка біографія. Упродовж 2012–2016 років навчалася в аспірантурі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича при кафедрі української літератури, дисертаційне дослідження присвятила Маркові Черемшині. Сфера наукових зацікавлень: сакральний аспект трактування тексту, топос гір у літературі, Марко Черемшина, українська традиційна культура, родинна обрядовість Буковини.

Працювала журналісткою обласної газети «Доба», журналісткою офіційного сайту ЧНУ, головним редактором каналу «Чернівці. ТВ». Постійна авторка журналу «Золота Пектораль» (Чортків, Тернопілля). Кураторка етнографічного проєкту «Спадщина» Буковинського центру культури і мистецтва (м. Чернівці). Завідувачка науково-методичного відділу дослідження та популяризації традиційної культури Буковинського центру культури і мистецтва. Авторка циклу лекцій на теми

української традиційної культури у Музеї трипільської культури (с. Реваківці Кіцманського району). Займається нематеріальною культурною спадщиною Буковини, її дослідженням та популяризацією. Вивчає краєзнавство Снятинського та Косівського районів Прикарпаття.

У доробку письменниці 9 книжок (три з них — у співавторстві). Друкувалася в газетах «Гуцульський край» (м. Косів), «Буковина» (м. Чернівці), «Буковинське віче» (м. Чернівці), журналах «Гуцульський календар» (м. Верховина), «Буковинський журнал» (м. Чернівці), «Перевал» (м. Івано-Франківськ), «Німчич» (м. Вижниця), «Люблю + Слово» (м. Житомир), «Золота Пектораль» (Тернопільщина), «SpheresofCultures» (Люблін, Польща), «Наше життя» (видається Союзом українок Америки), також публікувалася у колективних альманахах.

Є авторкою:

- книжки прози «З гостем за руку»,
 - поетичної книжки-діалогу «І. Стеф'юк. Раптівка / А. Сенчило. Обратная сторона земли» (2018, у співавторстві),
 - поетичної книжки «Рибниця»,
- книжки культурологічних есеїв та образків «Портрет українця» [4],
монографії «Людина і світ у слові Марка Черемшини» (2019);
співупорядниці книжки «Марко Черемшина у спогадах, документах і матеріалах» (Друк Арт, 2014);
монографії «Гуцульський ліжник: дискурс через віки» (у співавторстві);
книжки художніх образків «Про вас» (Дискурсус, 2022),
книжки поезії "Дика ягода" ("Дискурсус", 2023).
- Володарка Гранту Президента України у галузі літератури (2017). Домінанта стилю Іванни Стеф'юк — активне використання гуцульських діалектизмів, зображення світу горян, осмислення сакрального і містичного у житті людини.

СМАК ЙОНИ

По білому снігу покотилися дві багряні йони – ми не обірвали усі яблука до морозу, а сніг прийшов так раптом, що настелився скрізь. І поверх пухкого снігу – дві йони, такі файні та наливні, що аж рушати їх боязко... Беру одне, надкушую – най сховається і морозиво, така добра студена йона.

– Ану лиш бігом до хати, хто то видів студене їсти! Студене треба класти на грубку. Чула?

– Але ви так не робите, - заглядаю дідові у сиві очі.

– Хто тобі сказав?

– Ну, ви студене на грубу не кладете грітиси... Студінец... хіба кладете? – зазираю пораз другий. Дід Митро сміється, але зимне яблуко таки відбирає.

А над білісінькими Кобаками викотилося срібне сонце і плюскається у таких самих хмарах. Взимі, певно, найбільше світла, а вліті – тепла... І я стою під йоною, і з тонкого мережива сивих галуз на мене дивляться багряні йони, а понад ними – велике і чисте небо...

Дома мені натруть яблуко на «борщовій» терці, а зверху присиплють цукром, і я всядуся читати. А вночі завіється віхола – вона крутитиметься круг нашої яблуні і круг саду цілого, а завтра на білій верітці снігів я буду збирати йони у кошіль. І поки не сокотит дід Митро – пробувати-му на смак яблука зі снігом, які мені смакують ліпше від морозива.

А відтак буде сніг, і сніг, і ще багато снігів...

А відтак буде одна інакша зима... Одної ночі згасне мій дід – ще сночі він заходив перевіряти, чи я добре вчуся, а вдосвіта собі згас та й полетів. Поки бабка пішла дати знати родині – віхола відчаю винесла мене в глибочезні сніги до дідової йони, яку ми далі не обірвали... Буря носилася – буря обривала перемерзлі яблука і вони падали в сніг і гупали мені по плечах і руках. І ми так і стояли

– мерзлі яблука і боса дитина в самій комбінації. А віхола напосідалася на дерево – і воно боронилося – кидало до землі яблуками...

З усіх яблучних смаків до моєї свідомості говорить крізь роки лиш один. Смак дідової йони.

Я бачу ті сніги, зиму і шершаву долоню діда – він обтирає від снігу яблуко, а перед тим, як віддати, – хохає, бо то студено. А я ще дитина... А з чорного неба падуть білі сніги, а я ще не вмію боятися...

ЗЕЛЕНИЙ ВІСК

Стати дорослою за один рік – то як вийти з теплої кімнати у зимні сніги і стати там: вертатися, вери, чи далі йти? Це коли два Різдва настільки різняться, що ти отак подумки стоїш і розгублено перебираєш сумніви...

Торішнє Різдво – ти ще дитина. Дід Митро приніс смерекових галузок (аби не рубати цілу ялинку), бабка дістає з бочки квашені бурачки для закуски з підпеньками, мама Маруся ліпить пироги, а ти старанно розтачуєш тісто на пампушки. Замісити таке ще не вмієш, а до тачівки вже навчена.

...Пропало світло, і бабка Маріка внесла грубих свічок, і ви лагодите вечерю в урочистих напівпотемках. Ніяк так не смакує вечеря, як ця січнева – і навіть не того, що говілося цілий день.

І оцей вечір напередодні Різдва у мене вдома називається особливо – Светвечір. Слово, таке подібне на свічку...

У родині нас всього четверо, а накрито завжди на одного більше.

– Цеї ночі прилетит у гості прабабка Теклюся, предід Міхяло, сестрички бабчині Олюся і Василюшка, братчик Мішко... І мут куштіти всего потрохи і мут си на нас дивити...

Поки була мала – хотіла запантрувати ті всі душки і роздивитися – але вони прозорими пташками прилітали в ту пору, коли тепла хмара перини відносила мене в діточі сні. Душі, певно, приходять відразу після колядників – інакше я би їх застала, – так думала собі.

... А другого року Різдво цілком інше. Бо нас уже не четверо, нас стало троє.. Сивий птах діда Митра полетів поза хмари і насипав на серце багато снігу. Що такий самий птах і тата Івана забрав – я навіть не підозрювала..

Бабка Маріка підупала в силі, вона вперше підпускає до кухні мене – підлітка. Показує, як робити голубці, як рибу чистити – і я трохи не голошу, бо мені здається, що то вона так складає заповіт.

Мама Маруся за цей рік стала сива – аж біла і строгіша набагато. Вона вже не дедева дитина, деді нема. І ми обі не здогадуємося заким, що я також вже не дедева дитина..

– Ти для чого купила цю білу скатерть, аби на один раз?

– Я за шкільну премію надумала купити «пам'ятку», але мама не дозволяє застелити нею стіл.

– Ма', я хочу цю скатерку. Вона моя, – залутавілася і цілком забула, що перед Різдвом сварки не пасують.

– Ну, що буде з твої скатерті після масних мисок і свічки? Але про мене – стели.

Сльози горохом крапотять, стелю.

– Івасю, а де сіно і чісок? – бабка поклала свою долоню на мою і її ніжний голос обняв мене. – Іди, принеси...

Поки я вернулася, мама вже не сердилася, але нагадала, що я малий впертий вувод. Мама усміхається, у хаті світліє...

– Цеї ночі, Івасю, прилетють душки..

І я вже не хочу їх підглядіти – ні. Я вперше у житті майже сама готувала для своєї рідні з цього і того світу. І від цього якось сумно і радісно одночасно. Мерехтить оце відчуття дорослішання – як свічка. Бринить на снігу.

Цілу ніч мені снилися дідик Митро, тато Іван, батько

Іван, матка Анничка... Я їх відчувала душею – таких рідних і зникومих. І дуже хотіла обняти – а вони світилися.

В кімнаті після нашої вечері лишилася погасла свічка (висварена перед тим мамою – я таки добре пантрувала, аби застиг віск і не крапав), мисочка з поманою і порція, накрита цілушкою хліба. І я спала, а більше не було нікого. Нікого зримого.

Серед ночі розбудив холод – ніби завіяло звідкись. Захотілося пити, і я, сонна, почалапала до вимикача. А при світлі ледве не скрикнула: вся моя біла скатерка була переляпана зеленим воском, воском від свічки зі столу. А кімната закрита на ключ – а свічку ніхто не світив..

– Але цього не може бути, – показую своїм рідним воскові сліди. Душа ж не сідає за стіл, вона не світить свічку...

– Бог його, дитино, знає... Бог знає...

Моє Різдво на колір потепер зелене – як дідова ялиця і як свічка на першій скатерті... Воно пахне сіном, хвоєю і маминими пирогами. Воно на смак як закуска з підпеньками і як... і як сльоза. Яка скочується, коли дорослою жінкою готуєш ті бабчині страви, яких боялася вчитися – було дивно відчуття, що як переймеш науку – бабка Маріка згасне, потахне, як зірка в січневому небі...

Моє Різдво промінне. Бо від того вечора, який приніс дивній юнці сивину, я перестала все пояснювати розумом. І перестала боятися того, що не розумію. А стала любити – чимраз, тим сміливіше. Свічка ж так само не відразу розгорається...

КОРОЛІВСТВО АВГУСТДОРФ

Коли вранішнє сонце підіймається, воно має свій заведений віками ритм. Людина з часом призвичаїлася, навчилася читати ту поведінку сонця, а дехто – налаштував себе на небо. Ось, наприклад, Нібергаль – як тільки благо-

словляється на світ, він виходить з акуратного будиночка і йде у свій сад. Зима чи літо – Нібергаль там. Взимку він дбайливо обгортає сливові щепи, навесні – турботливо перевіряє чи не кожну галузу, ну а літо для нього рай: коли зав'язуються перші сливки, а згодом покриваються синім димком, ніби дають знати: «Я пристигла...»

Оце слово – «пристигла» – Нібергаль перейняв від сусідки Теклі. А ще вона вчить його вимовляти слово «горіхи» і сміється: німець вимовляє, що хочеш: «коріхи», «гріхи», «оріхи», а правильно не каже. Щоправда, вона два слова – його ім'я та й прізвище – вчила ще довше – «Адам Нібергаль». А може, то лиш вона брала назбитки, що не запам'ятала.

Бешкетна кучерява Текля, в якої на кожну фразу є співанка і яка за собою водить до міста «чергу курчат», вона найстарша в багатодітній родині, і вся малеча хвостиком бігає за Теклею.

Діти обожнюють білявого сусіда Нібергалья. Перше, за миску сливок – це перший і найкращий гостинець для них. По-друге, він обіцяв навчити їздити на дерев'яному ровері. А по-третє, він знає стільки казок, що, якби кожну казку покласти на листочок дерева у його сливовому саду, – жодного вільного листика би ся не лишило.

Адам стелить малим коц посередині саду, зриває найсмачніші сливки і розповідає казки про зачарованого королевича, який жив між простими людьми. Дітлахи впевнені: він і є той зачарований королевич, і ще багато інших сусідів. Бо у них дивні імена – Ганс, Адам, Катаріна, Августін, Амалія, Якуб – точно, не інакше, як вони з королівства.

– А я знаю, ти з Сивого Королівства..

– З якого? – перепитав наймолодшого розумника Адам.

– Сивого. Ну, твій дедя сивий, неня – сива, бабка ваша – сива, і ти – ади, сивий!

Малюк знайшов сиве пасмо на білявій голові Адама і смикнув.

– Николко, ану тихо будь, бо бірше тебе не озму нігде! – Текля насварилася на брата, Адам лиш усміхався. Сиве Королівство – це ж додуматися треба...

– А ти не поїдеш у то своє королівство, правда? – молодша сестричка заглядає сусідові у очі і навіть забула про смаколики.

– Чого би я мав поїхати, я тут виріс..

– Ну ви всі, всі хто з казок, побудете і вертаєтеся. Але ти не їдь, бо ми будемо банувати, – дитина обчепила Нібергалья і розплакалася.

Текля її заспокоїть, а відтак над Августдорфом спуститься навшпиньки лілове надвечір'я. Визолотить крони і дахи, наднесе терпкуватого диму.. Адам витрусить коц і акуратно складе, а Текля з малятами підуть додому. Вона, ця кучерява сусідська дівчина, чимсь зачепила Адама. І він би хотів дізнатися про неї більше, але ... коли: ці малі курчата завжди в рядочок чимчикують за нею....

* * *

Ця зима якась особливо люта. Текля лагодить малим вечерю ззагоді, аби попоїли гарячого, бо мають іти до Адама збирати ялинку. В них така традиція, надворі прикрашають ялинку цукерками і яблуками, ватою і волічкою, обгортають позліткою горіхи, а найбільша дітлахам радість, коли приходиться до «воробчиків» – то в порожню макову карабушку селяються крильця з паперу і складеної фольги, сиплеться туди зо 5 зерен, і ті забавки «щечечуть» при найменшому вітрі.

Текля шукає фустку в ружі – і не того, щоби тепло, а того, що вона у ній файна. Вона хоче подобатися Адамові, навіть сама не знає чого. Але хоче...

– Я так і знав, я так і знав!!! – малий Николка біжить плачучи, і Текля аж не розуміє, що дитині зробилося.

– Никольцю, шьо тобі є, агій на біду...

– Він нас лишив, він поїхав у своє Сиве Королівство!!

Всі поїхали!

Спочатку Текля подумала, що малий щось наплутав. А потім почула від сусідки Стефи: цеї ночі всі німці з Августова ваковані. Вони зібрали свої пожитки (хто що міг взяти, бо дорога далека) і поїхали в ніч. Казали люди, що то якийсь такий закон вийшов і вони вертаються домів.

У Теклі з серця покrapала кров – як сік з тої сливки, яку раптом стиснули. Дівчина не дослухала сусідку, лиш закрила лице руками – і в Адамовий сад. Деревата стоять ледові, заносить дрібним сніговієм, а Текля голосить – і не обходить її, хто що подумає.

– Ти змерзнеш, – позаду звідки не взявся... Адам з коцом. Йому по лиці котилися сльози.

Текля стояла з широко розплющеними очима і плакала ще більше. Від щастя, що він не поїхав.

– Я не зміг.. Я один не поїхав з нашими. Тут сад росте, мій сад. І тут.. і тут...

– Оріхи, – усміхнено перебила Текля, трохи боячись чути продовження фрази.

– І тут оріхи, – слухняно повторив Адам.

Над Августдорфом цієї ночі зоряно. Боже, як зоряно... Два погляди роззирають міріади небесних свічок, таких подібних на горіхи в позлітці.. Вистигають сльози. Втихомирюється зворохоблене серце і перестає вилітати. Ніч... Зимовата ніч...

* * *

Згідно з краєзнавчими даними, єдиний з німців-колоністів, хто не виїхав з Августдорфу під час евакуації, був німець на прізвище Нібергаль. Всього у цьому поселенні проживало понад 400 німців.

ЛЕТИ, ОРЛИКУ

(новела на реальній родинній історії)

Дідо виходить у сиву міцну ніч – дідо банує.

Ото був кінь, буйний та плеканий – під сідлом навіть ніколи не ходив. Гнідий, яблука аж по ногах, і як біг конюшиновими полями, то гривою ловив вітер.

– Ей, та Штефан – то собі фіфак, де він скаже, чим так свого коня плекає. Сусідських газдів душила заздрість, але що мут дідові казати.

– Штефа', твій одір далі бігав по нашій конюшині – ти би йго ліпше сілев.

– Ну, ек другий раз ме бігати, ти дожени і насвари єго, – дід трохи збиткується і накручує вуса.

Кінь Орлик завжди з паші приходив сам – Штефан обтирав рубком його лоснисті боки, накривав ліжником і поїв літеплюю водою.

– Де-с літав, холеро ти? – Штефан не злосний, він його розуміє. Сам би так бігав, якби міг. І наслухав вітер. Кінь то знає. Того вірить Штефанові, полегко дихає і спокійно жує овес.

Кожного разу, коли з долини завіє леготом (а надто – перед грозою) – Орлик впирається копитами – і на галоп! Так, перелітаючи по клаптеві тверду землю, він чується собою: не закритою у стійлі худобиною, яку тримають для роботи або на розплід, – він собою чується.

Земля стугонить під копитами, обрій розкручується і втікає, а Орлик летить, і лиш він собі знає, в котрий керунок. А д'вечіру вертає домів, потихо підходить до Штефана, віддихується і тупиться самою головою. Втомлений. Вибіганий. Втомований. І Штефан його обтирає рубком, дає води пити і все приказує: «Ну, де-с далі літав, холеро ти...»

Одного дня на Штефановому подвір'ї стало німецьке авто. І перше, що прикувало погляд Фріца – гнідий кінь з

яблуками аж по ногах... Дід краєм вуха лиш чув, як німець щось по-ненашому сказав до шофера, і той поїхав собі.

– Лиш, проше пана, до коня не ближтеся – буйний, – попередити пробував.

– Гут, – німець поплескав коня по боках і явно милувався... – Гут...

Дивина, але Орлик не фиркнув харчем, як то він робив при невдоволенні. Не став цурікати чи обходити гостя – стояв і розглядав його на рівних. Знайомився.

Штефан і незчужся, як Фріц скочив на Орлика, – і... вистиг за ним слід.

До вечора робота не бралася – отак з-перед носа забрали коня, який нікому не дозволяв собою верховодити... А як зовсім стемніло, до дідової хати знов постукали.

Той німець був конем на Флеберзі і там показав у конюшні Орлика. Ті йому підтвердили: «це з тих коней, що їдять вітер» – вони швидкі, легкі і дуже розумні. І німець чесно привіз дівові Штефанові пачку грошей. Дід подякував, взяв і стояв задуманий – хіба він збирався вигонити свого товариша на продаж?

А серед ночі снівся Орлик. Що літає конюшиновими полями, щасливий такий, і скільки Штефан не кличе – не вертається домів. «Ти, холеро, де-с літав», – гірка сльоза затерпла на половині щоки. Дід не сердиться – він все розуміє: це той кінь, що «їсть вітер» і сам вибирає власника. Але як сказати по правді, то Штефан банує...

МАРІЯ СТРИПЧУК-ПАЛІЙЧУК

(11.06.1976)

Марія Стрипчук-Палійчук народилася в селі Олешкові Івано-Франківської області. Закінчила філологічний факультет та факультет педагогіки, психології і соціальної роботи Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича. З 2001 по 2019 працювала викладачем Снятинського коледжу Подільського ДАТУ. Була вихователем дошкільної групи при Любківській школі.

Тепер працює в Польщі. Інша країна, нові знайомства, нові враження та емоції змушують поновому сприймати світ, а пізніше виливати своє бачення на аркуш чистого паперу в поетичній і прозовій формі.

У 2006 році вийшла перша збірка поезій «Душа», у 2008 році – друга збірка поезій і прози «Між добром і злом».

Письменниця є співавтором книги про Івана Франка «Ідейний провідник української нації», сучасного альманаху «Вишиванка», ряд її поезій вміщено у журналі «Снятин» та інших часописах.

У 2011 їй присвоєно звання лавреатки премії ім. М.Черемшини у номінації «Література».

Найвище земне щастя бачить у своїй родині, перш за все у дітях, онучці та коханому чоловікові, що з перших днів повномасштабної війни став на захист Вітчизни.

Марія Стрипчук-Палійчук щоденно перебуває в літературному пошуку. Це допомагає їй пізнавати глибини віршотворення, шліфувати поетичну і прозову вправність, писати речі, співзвучні настроям і запитам якомога ширшого кола читацької спільноти. Марія Стрипчук-Палійчук не замикає своє літературне слово на собі. Її душевні барви втіхи чи суму – це і наша

втіха, наш сум та неспокій за людей, за рідну землю, за наших мужніх воїнів-захисників, за Україну, це і наша любов, прихильність, біль, пам'ять, а також велика віра в Перемогу України над путінським злом.

* * *

І падатимуть зорі – не ракети!
І будуть сльози щастя, а не втрат!
І спатимуть герої не в наметах –
В домівках, обіймаючи дівчат!
Народиться майбутнє покоління
Щасливе і везуче – не раби!
І буде впевненість, бо «море по коліна»
Всім тим, хто знає Істини скарби!
А Істина захищена в любові
До рідної батьківської землі!
А Істина народжена у слові,
Що в світ летить на янгола крилі!
А Істина – то воля і свобода,
І шана тим, хто нас від зла вберіг,
То віри і молитви насолода,
То вишиванки диво-оберіг,
То синє-синє небо й жовте поле,
То Гімн і Тризуб, і Одвічний Бог!
О Українонько, матусю рідна, доле,
Ти – ключ до НАДЗВИТЯЖНИХ ПЕРЕМОГ!!!

* * *

Повертайтеся додому, лелеки!
Принесіть нам, молю, ПЕРЕМОГУ!
Розкидає москаль небезпеки,
Хоча сам заховався в берлогу...
Повертайтеся додому, рідненькі!

Ви ж бо захист ВКРАЇНСЬКОМУ РОДУ!
Зажурилися діти дрібненькі –
Квіти мого міцного народу...
Вам відоме і чорне, і біле...
Сарану добре знаєте в очі:
Їхні душі давно скрижаніли,
Неприємні їм дні, тільки ночі.
Ваш політ, ваші доблесні крила –
Наших воїнів мужність та сила!
Обнадійливий клекіт над нами –
З уст жіночих звучить молитвами!
Буде МИР! Буде ДЕНЬ! СЛАВА БОГУ!
Небо синє й колосся пшениці!
Нам лелеки несуть допомогу!
ПЕРЕМОГА ДОБРА хай СВЯТИТЬСЯ!

* * *

Як Ти там??? Чуєш молитву мою,
Щире прохання до Бога?
Вірю, вона допоможе в бою –
Скоро прийде ПЕРЕМОГА!
Знаю, Ти сильний, відважний...
Але... Серце моє так тріпоче
І хвилювання моє чимале
«Его» тривожить жіноче.
– Як ти? – Все добре! Сонечко в нас!
...А в телефонній розмові
Із оптимізмом прийшов водночас
Гуркіт війни. На півслові.
Котяться сльози, та віра в душі
Кличе святе вболівання:
Ти там тримайся!
Ти ж світла рушій!
Я допоможу чеканням!
Все буде добре!
Хто в чесних руках Волю країни тримає,

Той перемогами встелить свій шлях,
Того Господь обіймає!!!
БУТИ ДЕРЖАВІ СОБОРНІЙ, СВЯТІЙ,
Скропленій мужністю роду!!!
Боженько, Ти ж бо на захисті стій
ВОЇНАМ, ПРАВДІ, НАРОДУ!!!

СВІТЛИМ – ПЕРЕМОГУ!

Колихаю віру щодня, щогодини.
Розганяю хмари – сліз моїх причини.
Присипаю думку – розпач хаотичний.
Знаю: зло московське в світі не довічне!!!
Бути тобі, кате, попелом у полі,
Поки не навчишся цінувати волі
Тих, хто споконвіку береже свободу,
Тих, хто доглядає корінь свого роду,
Тих, кому молитва – святість щонайвища,
Тих, кого боронить не будь-хто – Всевишній!!!
Сію людське слово. Поле засіваю.
Вимітайся, враже, геть із мого краю!
Згинь, нечиста сило! Пропади, гидото!
Ти несеш у світ наш відчай, смерть, гризоту...
Сію людське слово... Поле засіваю...
Нашу ПЕРЕМОГУ серцем відчуваю!!!
Воїни українські, воїни свободи
Привідкриють правду багатьом народам!
Якщо біле – БІЛЕ! Якщо чорне – ЧОРНЕ!
Хай Господня правда кожного огорне!
Слава Україні! Слава, Слава Богу!
Темним – просвітління! Світлим – ПЕРЕМОГУ!!!

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЯ УКРАЇНИ РУСЛАНА БЕРЕЖНОГО

Ти плачеш, гітаро-сестро?
Я знаю, тобі болить!
У Небо пішов МАЕСТРО...
Життя – то є мить, то мить...
Смертельно притихли струни,
А поруч найближчих плач...
І шепчуть священні руни:
Ще трішки – впаде палач!
Ще трішки... Та схлип гітари
Ми чуємо... Вслід кричить:
«Умів розганяти хмари!
Його не піймав злий світ!
Він грав! Він співав! Він дихав!
І справжнім був повсякчас!
Ніхто не очікував лиха...
Чому зупинився час???»
МАЕСТРО, гітара в тузі...
Країна скорбить, скорбить...
Схилилась калина в лузі...
Болить як...Болить...Болить...

* * *

Осінь...Осінь... В піднебесній – хмари...
Лист поник... Жура в душі... Жура...
У волоссі перше срібло... Чари?
Часто смуток в серце зазирає!
Тихі сльози громом заgrimіли...
Ей, неспокій, геть іди! Іди...
Сильна була... Плакати не вміла...
Нині час від сліз лиша сліди.
Осене, я так тобі молилась,
В кожній рисі бачила красу...

Ця війна всі нерви оголила,
Хрест важкий у думках я несучу.
Вигораю... Мовчки вигораю...
Надто емоційна... Через край...
Прошу Тих, Хто вже пішов до раю:
Збережіть мій синьо-жовтий край!!!
Хочу миру, волі, ПЕРЕМОГИ!
Хай не гинуть доньки і сини!
Осене, дощем закрив дороги,
Двері перед катом зачини!
..Люляй, люляй, люляй, смутку-жалю!
Люляй, люляй, рідний, та не спи...
Письмена наснилися на скрижалях
Перемоги, Боже, укріпи!!!

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЮ УКРАЇНИ СЕРГІЮ ОСІНЦЕВУ

Смерть навіжено за мужніми носить...
Сльози, як ріки біжать, а не котяться...
Боже, чому і за що? Серце крається...
Воїн в труні... Воїн вже не всміхається...
Я не забуду Його щирі посмішки:
Світлий студент ловив радості поспіхом...
Скоро пішов керувати в Небі вартою
Той, Хто сидів лиш за першою партою...
Той, Чие серце не знало неспокою...
Той, Хто в життя йшов великими кроками...
Хлопчику, світ наш багатий іудами...
Маєш «дванадцять» за щирість і людяність!
Маєш «сто» балів за мужність у прикрий час!
Маєш Ти Вічність та шану на Небесах!
Слава Герою країни. А біль болить...
Сонечко, хлопчику, золотко, глянь на мить...
Сльози біжать, так біжать, що вмиваюся...
Слава на віки! В скорботі... Пишаюся...

* * *

Мені ти наснився... Раділа безмежно...
Та ранок украв сон так необережно ...
І знову одна... А думки у польоті:
Як ти, любий, там, на війні, ув окопі?
Побігла сльоза... Телефон німотою...
Втішаю себе: скоро буду з тобою!
Ще трішечки... Ворог впаде... Так і буде!
Бо ж зло не довічним є. Згинуть іуди!!!
Покровонько! Мамо! Дай ВОЇНАМ силу,
Щоб в світі зійшло УКРАЇНСЬКЕ СВІТИЛО,
Бо в ньому є правди і віроньки зерна –
У ворога ж темінь, все нице й мізерне...
Словечко до слова в молитву складаю...
Ось-ось ПЕРЕМОГА! Я чую! Я знаю!
Покровонько! Рідна! Небесная Сило!
Молю: захисти СИНЬО-ЖОВТЕ СВІТИЛО!!!

* * *

Коли серце від сліз тріпоче ,
Що й веселка здається сіра,
Бог із Неба до нас шепоче:
«Витріть сльози, у Вас є ВІРА!»
Коли ворог майструє пастку,
Яд стікає з уст лиходія,
Сходить з Неба всесильна ласка,
Ми зовемо її НАДІЯ!
Коли ненависть всіх морозить,
Заздрість болем людей «мирує»,
Лиш Любов все змінити може,
Вона Істину коронує!
Три чесноти – дарунки Бога!!!
Коли їх поєднати вдасться,
Мудрість вкаже, яка дорога
Приведе до зупинки «ЩАСТЯ»!

* * *

Твій біль мені болить
Так щиро і дитинно,
Що застигає мить,
На серці зимно-зимно...
Твій біль – він мій... Повір!
Печаль-сльоза скотилась із тисячі довір –
Єдина залишилась! Щодень, щодень дощі...
Твій біль тривожить груди...
Падіння-прикрощі
Сортують «добрі» люди.
Дощі... Слова... Рядки...
Емоції в двобої...
Крізь біль почуй думки:
Ти не один – нас ДВОЄ!!!

* * *

Слово пером колихала:
Люяй, маленьке! Рости!
Часом сльозами вмивала,
Бачила долі хрести...
Слово моє, Ти, як зірка,
В темінь до світла ведеш!
Коли на серденьку гірко,
Лагідним сонцем зійдеш,
Грієш мою грішну душу,
Мирно лягаєш на лист.
Знаю: Твій спокій ворущу,
Маю до цього я хист...
Вибач мені! Певно, доля
Бачити серцем життя:
Янгол торкнувся біополя
Шостим керуюсь чуттям!
Болі людські відчуваю!
Що то за сила така?
Баченням лист засіваю:
Міцно тримає рука

Той одержимий олівчик...
Він Тебе, Слово, веде!
Муза торкнулась – промінчик
Зерна у ґрунт вже кладе!
Словом жнива колосяться!
Рідна Ти доля моя!
Радість несе творча праця!
Боженько, воля Твоя!!!

ВІРШИК ДЛЯ КРАСУНІ-ОНУЧКИ

Дощик каже: «Крап... Крап... Крап...
В діток викличу я страх!»
Та Вікуся не втікає:
Класну парасольку має!!!
Злива зла не заподіє,
Віка всіх теплом зігріє!
Посміхнеться – все радіє,
Світ довкола РОЖЕВІЄ!
Веселяться мамка й татко,
Коли бавиться дівчатко!!!
«Крап... Крап...» Дощик посміхнувся.
Добрим став!!! Коли??? Незчувся!!!

* * *

Людей багато в світі добрих, щирих!
Заглянеш в очі, а у них душа така,
Що піднімає з бід стокрилик,
Така, що знає де в небес межа!
Є люди – ЛЮДИ! Але є й іуди!
Поглянеш, а дволикість аж шипить...
З одними дихаєш на повні груди,
А в інших кисню... Ну... Хіба на мить.
Є світло й тінь. Як не крути, людино.
У кожного свій вибір. Ось і все.
Добра душа до світла прагне й лине,
А зла чорнотами щодень трясе.

ВАСИЛЕВІ ДУМИ – ПЕРЛИ ЖЕЛІЗНОГО!

Думи вовтузяться, відчаю коряться,
Ради нема. Словом добірним у книжечку просяться.
Доля німа. Доленько, чую тебе навіть тишею.
Біль цебенить. Горе селянське забутим не лишу я.
Серце щемить. Я свою душу пустив межи хмарами,
Сонце забув. Та між зневірами й долі примарами
Мудрість здобув. Смертною тугою дні припорошені,
Хоч оптиміст. Люди, почуйте! Ви СЛОВОМ запрошені
Перейти міст... Все, що писав, що в новелах вмістилося,
Тільки для змін, щоби душа ваша злу не корилася,
Встала з колін! Цідається сльози людські через ситечко,
Кажуть: «Співець!» Русове любий – моє хлібне житечко,
Слова творець! Стань мені захистом!
Стань мені прихистком, щоб не дарма
Думи мої стоголосі, не крихітні вийшли з ярма!

Я СХОЖА НА ОСІНЬ..

Так, справді, я схожа на Осінь...
Вклоняюся мудрості – юність у серці ще й досі,
Чекаю кохання, але так боюся взаємності,
В думках розмовляю із часом, шукаю причинності...
Я схожа на Осінь, що тішить дощами й погодою...
Скидаю журбу, як листочки, за спільною згодою...
І настрі йтакий кольоровий – не раз дивувалася,
Що в 40, як дівчинка, мріями ніжними гралася...
Я схожа на Осінь, що все огортає задумою...
Летить павутиння... Вмить серце наповнилось тугою...
Мовчу, коли хочу від болю та смутку зірватися...
Навмисне минаю, а прагну в душі привітатися...
Я схожа на Осінь з її усіма забаганками...
В клубочки заплутались ночі із тихими ранками,
То тепло, то зимно... Ах, Осене, Осене, Осене!!!
Даруй мені казку, прикрашену срібними росами!
Даруй мені силу, щоб завжди життям милуватися,
Щоб разом з тобою у задумах-мріях збуватися!!!

ВОЛОДИМИР ЧИПИГА

01.1956)

Народився у с. Хандальськ (Красноярський край, росія), де на той час перебували на засланні батьки за участь у підпільній боротьбі в лавах ОУН та УПА. Згодом родина повернулася на малу батьківщину у Снятин. Навчався у місцевій середній школі ім. В. Стефаника, де у 1970 р. організував нелегальне молодіжне політоб'єднання «Блакитний Кіш». За знищення радянської символіки був засуджений на три роки умовно. Був одним із організаторів демонтажу пам'ятника Леніну у Снятині. Освіту журналіста здобув у Львівському національному університеті ім. І. Франка.

Журналістський талант яскраво розкрився під час роботи Володимира Чипиги у редакції газети «Агро». Редагував газети «Снятинська вежа» та «Голос Покуття», працював журналістом снятинської телекомпанії та всеукраїнського часопису «Захід», був членом редколегії журналу «Снятин».

Автор аналітичних публікацій, історичних розвідок, літературних есеїв, перекладів, поезій у періодичній пресі та книг «Календар марноти» (2011) і «Борис Гуцуляк. Великий скарб маленького міста» (2018).

Лавреат літературної премії імені Марка Черемшини.

ЖОВТА БАРВА НЕБУТТЯ

Жовтий лист злетів на гілку,
То був метелик.
З японської поезії

Я йду і ступні мої потопають в осінньому листі. Воно золотаве, іноді криваво-червоне, а головно – жовте... як шкіра мертвяка. Каштани вже майже зовсім голі, небо таке пронизливо прозоре... Таке небо буває лише восени.

Якщо перейти вулицю, то одразу з міського парку потрапляєш на цвинтар. Цвинтар у нашому містечкові великий, запущений, поміж свіжими могилами з дерев'яними хрестами там трапляються старовинні, ще з цісарських і польських часів гробниці, іноді дивовижні своєю автентичною будовою. Мені подобається блукати цією місциною, тут якось так урочисто, спокійно і піднесено почувашся, немовби у храмі під час молитви або навіть краще.

Напружено, часом фальшиво бринить струна мого життя. Побіжний погляд у дзеркало вже не тішить амбіцій. Поступово вкривається зморшками обличчя, м'язи втрачають пружність, в довколишній аурі вже вчувається майже невловимий, але не менш від того огидний сморід тління. Ймовірно, тому мене дедалі нестримніше приваблює осінь і... цвинтар.

Вештаючись тихими осінніми алеями передвечірньої пори, я зосереджено вдивляюся в обличчя смерти – уважно вивчаю таблички, де скупі повідомляється про тих, хто жив, кохав, сварився, посміхався, нудьгував, дивився, примружившись на сонце... Їх уже нема і ніколи не буде. Це так жахливо! Чому люди вічно кудись поспішають, не маючи часу осмислити того, що всі ми, власне, живемо

в безперервному очікуванні Великого і Невідомого, за межею якого, може, й Небуття? Неправда, що смерть не страшна. Смерть страшна своєю загадковістю, а ще страшніше її безперервне очікування.

Цього невисокого літнього пана я зустрічав мало не щодня під час своїх мандрів місцем вічного спочинку. Він нагадував мені жовтий тюльпан у своєму старенькому демісезонному плащі. Він годинами простоював біля одного давнього меморіалу, а потім поважно простував до виходу, спираючись на ціпок. При зустрічі зі мною стримано кивав головою. З часом я почав розуміти, що нас із ним пов'язує якась невидима ниточка. Охоплений цікавістю, одного з похмурих вечорів я вирішив подивитися, за ким так безнадійно сумує той загадковий незнайомиць.

Об'єктом його жалю виявилась висока квадратова стега з чорного граніту. Вічного граніту, – такі пам'ятники нині вже не вміють робити. Посередині вирізаний католицький хрест. По боках два ліхтарі, вже добре заіржавлені. Підніжжя оточене масивним, теж покритим іржею ланцюгом і розвалене, вкрите мохом, обплутане павутицею, поросле бур'яном. Таблиця на граніті лаконічно повідомляє: «Naidrozdzey Elzbecie z rod. Rudnickyh. wr. 1882 – zm. 1912». Над могилою сумно розкинула свої чорно-зелені віти струнка смерека, а біля таблиці у вазочці похилило голови кілька ще свіжих жовтих хризантем... Повітря було густо нафаршироване смолянистим запахом хвої, горілого воску і ще чогось невловимого... либонь, потягувало тлінням.

Тихе покашлювання за плечима повернуло мене до дійсності. Позаду стояв мій знайомий незнайомиць зі ще одним букетиком жовтих хризантем у руці.

– Молодий чоловіче (молодий чоловіче? – Авт.), я бачу, вас зацікавили мої постійні відвідини цієї гробниці. Так, я вже старий і заглядаю у могилу, але мене ще й на

світі не було, коли померла ця панночка. І все ж це найрідніша мені душа, допоки я живий..., а може, коли помру, стане ще ріднішою, – він доклав квіти у вазочку і повернувся до мене.

Я уважно вдивлявся в його побляклі сірі очі за товстими скельцями окулярів у темній роговій оправі, але жодних ознак божевілья в них не знаходив. Про що ж він верзе?

Тим часом він простягнув мені свою маленьку вузьку ручку, туго охоплену жовтою лайковою рукавичкою, і відрекомендувався:

– Михайло Казимирович, – і, хитро примружившись, додав: – пенсіонер.

Михайло Казимирович дуже нагадував мені інтелігентів початку минулого століття, що їх тепер можна побачити хіба що на екрані – ціпок, рукавички, чорний капелюх з вузькими полями, строката камізька, шляхетні, хоч і дуже зношені риси обличчя. Він мовчки відвернувся від мене і довго молився, але я не зрушив з місця, інстинктивно відчуючи, що інтрига мого несподіваного знайомства лише починає закручуватись. Потім ми мовчки простували поміж двома рядами гробівців. Перший порушив мовчанку старий:

– Ви багато думаєте, це рідкість у наш час... це мені подобається. Але що більше ви думаєте, то більше боїтеся померти. А це вже погано. Я зовсім один на цьому світі, не був одружений – так якось склалося; родини вже нема, друзів справжніх ніколи й не було, так, якісь знайомі – «добрий день» – «до побачення». Але я маю те, чого ніхто не має. Я маю еліксир безсмертя.

Я знову ошелешено витріщився на свого супутника. Зауваживши це, він печально посміхнувся:

– Не думайте, я не божевільний... А знаєте що, у вас є якісь нагальні плани на цей вечір?

– Та ні, – розгублено відповів я.

– Може, на вас удома з нетерпінням чекає дружина, сестра або матір?

– Ніхто на мене не чекає, – сказав я щиру правду.

– В такому разі буду вважати собі за честь запросити вас до своєї убогої господи на філіжанку кави, – театральню розвів він руками, – а ще в мене є такий настояний вишнячок, якого ви, певно, давно не куштували. Я живу тут неподалік, – поспішно додав він, немовби злякавшись моєї відмови.

Цей химерний дідуган дедалі більше інтригував мене, від нього віяло навіть якоюсь містикою, тому я з радістю погодився. Дорогою ми розмовляли про якість незначущі речі, і загадковий ореол мого співбесідника поступово почав розвіюватися. Особливо після того, як ми залишили позаду цвинтарні ворота. Я вже почав відчувати певне розчарування. Адже в деяких звичайних житейських справах Михайло Казимирович виказував разючу некомпетентність і часом видавався звичайнісіньким собі простачком.

Замешкував він дійсно неподалік у невеличкому комунальному будинкові, з якого йому належала половина – себто одна кімната, яка правила і за їдальню, і за спальню, і навіть за кабінет, та коридор, в якому стояла газова плита. Проте помешкання було охайне, добре прибране, всю протилежну від входу до кімнати стіну займали стелажі з книжками, а на столі, поряд з кипюю газет і журналів, стояла шахівниця.

Господар поклав посеред столу опецькуватий графинчик з темно-рубіною рідиною, рюмки і, вибачившись, вийшов у коридор, звідкіля зараз-таки почувся запаморочливий аромат свіжозмеленої кави.

Я тим часом неуважно оглядав його бібліотеку. Видно було, що вона формувалася несистемно, залежно від тимчасових уподобань бібліофіла, але помітно було також, що в радянські часи, коли книжка коштувала недорого і була порівняно доступна, господар мав широкі можливості

діставати раритетні видання. Українська класика складена окремо, а ось Гюґо сусідив з «Пригодами бравого вояка Швейка», а Адам Міцкевич товаришив «Молодій гвардії» Фадеева. «Фауст» Гете... аж тут раптом згасло світло і я опинився у цілковитій темряві.

– Це у нас звична картина, – заспокійливо вигукнув із-за дверей Михайло Казимирович, – регулярно вимикають світло вечорами. Часом на дві години, а часом і більше. Еконо-омія! – іронічно протягнув він. – Але це нічого, зараз ми цьому лихови зарадимо.

Він увійшов до кімнати з великою запаленою свічею в руках.

– Так навіть романтичніше.

Правду кажучи, мені так не здалося. В кімнаті потягнуло добре знайомим цвинтарним запахом воску. Контраст поміж яскравим світлом на столі і темним мороком по кутах збуджував уяву. Мені здалося на мить, що я знову перенісся на цвинтар, але перебуваю вже всередині склепу.

Але на столі запарувала кава. Ароматний напій зі справді добрим, настоящим упродовж кількох років вишняком, так би мовити, зігрів душу і приємно розслабив тіло.

– Ви знаєте, пане Владку, в мене майже не буває гостей – ні з ким поділитися думками. Особливо важко було вечорами, потім якось втягнувся, звик до самотности, але від певного часу я вже не самотній. Від певного часу я став щасливою людиною. А до того картав себе за своє нікчемне життя, кляв долю, кляв підступну старість і з невимовним жахом намагався заглянути за завісу смерти. Я гадаю, вам добре відоме це відчуття, – у напівтемній кімнаті слова літнього дивака одразу набули для мене надприродної ваги (як там, на цвинтарі. – Авт.). Я мовчав, а він, між тим, продовжував говорити своїм надтріснутим старечим голосом: – Погляньте уважно довкола себе, і ви зрозумієте, що всі ми живемо в царстві смерти. Смерть, немов пітон,

тісними кільцями оповиває наші тіла, а наше так зване життя – то лише жалюгідна іскорка, один із атрибутів всемогутності смерти. Скажу більше, життя – це зброя смерти. Такий ось парадокс: життя породжує смерть!

– Ну це вже занадто, – не витримав я і вкотре почав пильно приглядатися до очей співбесідника, намагаючись виявити в них іскорки божевілья.

– Не дивіться так, прошу пана, я вже казав вам, що я не божевільний, – вгадав мої думки старий, – ось погляньте на цю свічку, вогонь – живий. Він живий, допоки вбиває віск. Віск розтопиться і помре. Разом з ним помре і його вбивця – вогонь. Так і в світі. Людина живе, вбиваючи тварин, риб, комах, рослин і собі подібних. Тварини вбивають інших тварин, часом людей, знищують рослини і комах. Те ж саме можна сказати і про риб, і про комах, і про рослин. Адже погодьтеся, що людина може стати жертвою і риби, і комахи, і рослини, і води, вогню, землі, вітру, словом, чого завгодно. Чарльз Дарвін, – продовжував старий, – запевняв, що знищення інших – це боротьба за існування. То не так. Смерть – найнадійніший інструмент продовження життя. Всі ми підсвідомо прагнемо смерти, хоча й продовжуємо борсатися в цьому, вибачте, багні через свою легкодухість. – Тут Михайло Казимирович схопив скручену газету і спритно прибив якусь міль, що кидалася на полум'я свічі. – Ось ще одна смерть, – сумно зітхнув він і повторив: – ми живемо у царстві смерти.

Я сидів мовчки, затамувавши подих. Тим часом він взяв у долоні великий каштановий листок і підніс його ближче до вогню.

– Ось бачите цей листок. Осінь для мене є символом смерти природи, а жовте листя її найшляхетнішим образом. Жовта барва – то барва небуття. Як ви гадаєте, чому людей так приваблюють кладовища? – раптом перемінів він тему.

– Не знаю, – вичавив я із себе.

– Кладовища – то транзитні вокзали смерти. Там нам безоплатно видають квитки у кращі світи, – і Михайло Казимирович якось нервово засміявся. Тепер він дійсно дуже нагадував душевнохворого. – Однак ми відхилилися від теми. Вам, певно, цікаво дізнатися, чому я ношу квіти до місця вічного спочинку панни Ельжбети?

Я кивнув.

– Так ось, вона мені не родичка і тим більше не знайома. Ну хоча б тому, що вона померла раніше, аніж я народився. Просто одного погідного дня я побачив вишукану стелу чорного граніту на нашому цвинтарі, підійшов, прочитав ім'я і, з чистого милосердя, помолився за душу усопшої. Тієї ж ночі вона прийшла до мене, ніби наяву. Ангельської вроди жінка, як Бог свят! Блакитні очі, золоті кучері, рум'яні щічки, чудовий стан. Зодягнена в якісь повітряні золотисті шати. Вона сказала, що дуже любить жовті хризантеми.

На другий день я відніс їй букетик жовтих хризантем, і наступної ж ночі вона провідала мене знову. З тих пір удень я дарую їй квіти і молюсь за її душу, а вночі вона приходить до мене. Я вже не відчуваю самотності і не нудькую вечорами, тим більше, що маю, як на свій вік, чудовий сон. Власне справжнім життям живу уві сні, а поміж тим коротаю сірі буденні дні. Спочатку ми дуже заприятелювали з моєю нічною візитеркою, а потім і... покохали одне одного. Адже по той бік земного буття віку не буває. Завдяки їй я знаю те, що недоступне іншим. Вона так багато розповіла і показала мені! Тепер я не боюся смерти! Оце я й називаю еліксиром безсмертя, – він значуще підвів угору палець, голос його звучав урочисто.

– Вибачте мою цікавість, Михайле Казимировичу, але що панна Ельжбета показувала вам у снах? – усе ж не втримався я.

Раптом увімкнулося світло, і я виразно побачив, як обличчя старого спохмурніло. Годинник показував уже пів

на дванадцяті.

– Вибачте і мені, шановний друже, але мені вже пора на покій... на побачення зі своєю коханою, – в голосі цієї дивовижної людини пролунали крижані нотки.

– То ви нічого не знаєте про неї за життя?

– Про все незабаром дізнаюся. Вона минулої ночі саме це мені пообіцяла.

Попрощалися ми доволі вимушено. Я ще запитав, чи зустріню його назавтра, але він промовчав.

Не буду втомлювати Вас, шановний читачу, безмежною гамою почуттів і думок, які нахлинули на мене. Починаючи від крайнього скептицизму і завершуючи благоговінням. Досить того, що за цілу ніч я ні разу не склепив повік, а наступний день цілком присвятив нетерпеливому очікуванню надвечір'я, коли зможу піти нарешті на цвинтар і, ймовірно, зустріню свого вчорашнього знайомця.

Я таки зустрів його. Лише через добу.

Небо вкривали потворні олов'яні хмари з брунатно-жовтими краями. Поміж них де-не-де визирали клаптики млявої блакиті. Сонце вже сідало, але про це можна було хіба що здогадуватись. Поривами налітав північно-східний вітруган. Пустельною вулицею простував невеликий гурт переважно літніх людей. Попереду чорніла висока сухорлява постать священика. За ним поволі їхала вантажівка з відкритим кузовом, застеленим гуцульським килимком. На килимку – смиренно проста труна. Михайло Казимирович неквапливо їхав на першу зустріч зі своєю коханою.

Замрячив дрібний прохолодний дощ. До моїх ніг упав великий жовтий лист.

Снятин, 1995 р.

ЛУЇДЖІ

Назвімо його Луїджі (бо він не хоче, щоб я згадував справжнє його ім'я).

Він показував мені свої юнацькі фотографії, де він смагливий і м'язистий у колі друзів і родини. Характерні італійські очі – темні і непередбачувані, густе, кольору ночей Кабірії, волосся.

Луїджі народився в Кабірії, в П'яченці, неподалік Венеції. То конечні відроги Альп. Узимку від сусідів із Швейцарії добряче заносить лихою віхолою, але влітку тепло до млості, а якщо добре примружити око, то видно Адріатику, видно неясні абриса казкової Венеції... Коли тепло, то на їх білій, складеній з валунів хатинці, обплутаній віковою лозою, досягає виноград. Грона не такі, як у нас, а подібні до Луїджі в юності, – великі, м'ясисті, сизофіолетові, скраплені світанковою росою. В них бродить закладений ще еллінськими переселенцями сік.

Старий Луїджі привіз трохи того двадцятилітньої витримки трунку і дав мені його покуштувати. Я приправив ним казенну горілку, – себто розведений спирт, і вийшло чудове пійло. Без запаху та вранішнього болю голови.

Тепер старий італієць уже зовсім нензно виглядає. Куди йому до тих вологих виноградних грон! Якийсь облізлий, рябий, нещасний вісімдесятилітній емігрант. Яка мана занесла його до цієї застиглої у захваті від власного відчаю чужої йому країни!

Сини і дочки цієї країни наймитують у його одноплемінців за лічені сольдо (чи то, пак, євро), принижуються, гнуть шиї, а старий Луїджі подався в еміграцію до України! Продав своє родове гніздо заради якоїсь будилівської, удвічі молодшої за нього хвойди, купив їй «Мерседес» і маєток на околиці Снятина... Словом, позбувся всього. Привіз із собою лише баклагу чудової, закопаної ще дідом у землю двадцятилітньої грапи.

Я не розумію його мови, а він моєї – перемовляємося «на мигах» – я розводжу смердючу горілку витонченим напоєм, а поряд чужі йому люди святкують завершення Різдва Христового, і мене сповнює зловтіха.

Бо не знає старий Луїджі, що його пращуром був римський сенатор Флавій, що провінція Кабірія заснована ще у III сторіччі до нашої ери вихідцями з Коринфа, що Венеція дала світові Тіціана і Марко Поло, що я до смерті хочу побачити на власні очі майдан святого Марка і палац дожів, подивитися на таверну, де пив грапу гемінгвеївський полковник і, врешті, померти разом зі «Смертю у Венеції» Томаса Манна.

Він не знає, де він мав щастя народитися, а я знаю, що мені там не бувати.

Я не помру у Венеції, не прослизну на гондолі по-під мостом Зітхань, а ця літня людина достеменно знайде свою кончину на гарному по-своєму снятинському цвинтарі. Страшна сила останнього кохання, і куди воно лише не закине нерозсудливу людську душу!

Старий Луїджі кладе платівку на програвач. Він слухає баркаролу, і з його вицвілих італійських очей поволі стікають італійські сльози.

Снятин, 1998 р.

СУРОГАТНА МАТІР

Яскраве полум'я лизало баню й хрест, стара, але ще добротна, давно збудована церква палала. Пожежники мало що змогли вдіяти, – склепіння, під яким впродовж довгих десятиліть ширяв Дух Господень, полишало село в одному із сусідніх районів.

Галя ще в школі обіцяла стати неабиякою красунею. Не лише однолітки, але й дорослі парубки зачудовано за-

дивлялися на неї. Дівчата потай сумно зітхали, порівнюючи себе з нею перед дзеркалом.

Проте Галя покохала сумирного і нічим особливо не примітного однокласника Петра. Одразу по закінченні школи вийшла за нього заміж, а за кілька років мала вже двійко діточок – хлопчика і дівчинку. І хоча вчилася добре, нікуди після школи не вступила – зосередилася на сім'ї.

Чоловік кохав її по-справжньому, до чарки майже не прикладався, сумлінно працював у тракторній бригаді. Загалом усе складалося якнайкраще, сусіди нахвалитися не могли молодим подружжям. Однак на початку дев'яностих Україна впала в прірву купонізації, народ убожив просто на очах. За кордон потяглися перші потоки трудових мігрантів.

Заробітку Петра катастрофічно не вистачало, аби прогодувати сім'ю, а подруга Галі, котра раніше подалася шукати щастя в Італії, прислала листи, телефонувала, щоразу змальовуючи яскравими барвами заморське життя. Після довгих умовлянь Петро нарешті здався. Одного чудового весняного дня Галя спакувала валізу і ... відтоді за нею слід простиг. Не те щоб пропала безслідно, – зрідка давалася чути, запевняла, що у неї все гаразд. На підтвердження цього до сімейного бюджету регулярно надходили перекази, які з часом ставали чимраз соліднішими. Петро поступово «вбрався в пір'я». Полагодив хатину, купив авто, але що це за щастя, коли чоловік роками не бачить дружини, а діти – матері. Так тривало мало не десять довгих літ.

І ось, нарешті, Галя повернулася. Скільки було радості! Але зразкова дружина й матір змінилася до невпізнання. Якийсь надлом, якась душевна рана не давали їй спокою. Вона і надалі старанно поралася по господарству, дбала про вже майже дорослих дітей, але на чоловікові ласки відповідала неохоче, стала ніби чужою Петрові. Хоч що той вигадував, ніщо не допомагало. Нарешті, очевидно з

розпуки, газда почав прикладатися до чарки, в господі час від часу спалахували скандали.

Понад рік Галя носила в душі свою жіночу таємницю. І ось однієї неділі розділила той тягар із місцевим парохом на сповіді. Сповідь була такою приголомшливою, що отцеві Василю вона не виходила з голови.

По приїзді в невелике містечко Ріміні, де працювала її подруга, краєни допомогли Галині влаштуватися покоївкою до одного літнього італійського подружжя. Час від часу до них навідувався з Риму стрункий чорнявий чоловік – їх син. Він був одружений, але одразу вподобав собі нову служницю. Про подробиці взаємостосунків поміж Галею і Рікардо (таке ім'я мав молодий італієць) достеменно нічого не відомо. Відомо, що Галя врешті-решт завагітніла. Коли вона зізналася в цьому Рікардо, реакція того її дуже здивувала. Він не намагався зректися дитини, не наполягав на аборті, а одразу відвіз Галю в затишний гірський пансіонат. Там за нею дбайливо доглядали сестри милосердя, аж до народження дитини. А після пологів приїхав Рікардо з букетом квітів і якимось дуже статечним плішивим сеньйором. Перед жінкою поклали незрозумілі документи і вимагали їх підписати. Згідно з тими документами вона мала зректися свого дитяти. Галя плакала, відмовлялася, але вона була самотньою в чужій країні, – паспорт її забрали по прибутті до того пансіонату, а втекти годі було й думати – довкола мальовничо розкинулися вершини італійських Альп. До того ж там цілодобово чатувала варта. Звичайно ж, Галя все підписала. Після цього вона вже ніколи не бачила ні свого хлопчика, ні свого (тепер уже колишнього) коханця. Немов бранку, залишили її в пансіонаті.

Десь на третій тиждень після того жахливого дня зречення Галю згвалтували. Про протизаплідні засоби чи аборт і мови не могло йти. По чергових пологах – знову статечний сеньйор в окулярах, документи, підпис під

ними, довічне прощання з дитиною. З диявольською послідовністю так продовжувалося з року в рік. Вродливу українку використовували як сурогатну матір. Щомісяця їй платили такі суми, про які інші заробітчанки й мріяти не могли. Час від часу переказували ті гроші за повідомленою Галею адресою. Коли сплило вісім, здавалося, безконечних років сексуальної неволі, Галю відпустили, заплативши їй кілька тисяч євро «преміальних», наказавши мовчати і негайно повертатися додому.

Врешті отець не виносив жагучої таємниці, що переповнювала його. Під великими застереженнями він переповів про все їмосці. Як і слід було сподіватися, всі застереження виявилися марними. Не проминуло й тижня, як про «захоплюючі» пригоди Галини на Апеннінах гуділо все село. Так уже водиться, що чоловік дізнався про причину незворотних змін у дружині одним з останніх. Того дня він тяжко впився, а коли повернувся додому, мало не до півсмерти відлупцював Галю. Це виявилось останньою краплиною, що переповнила чашу страсотерпінь жінки. Коли Петро заснув, Галя... повісилася в коморі.

Кажуть, що прибитий відчаєм Петро підпалив церкву, але що йому завинила церква? Хіба храм Божий винен у непростимому гріхові свого служителя – відступі від таїни сповіді?

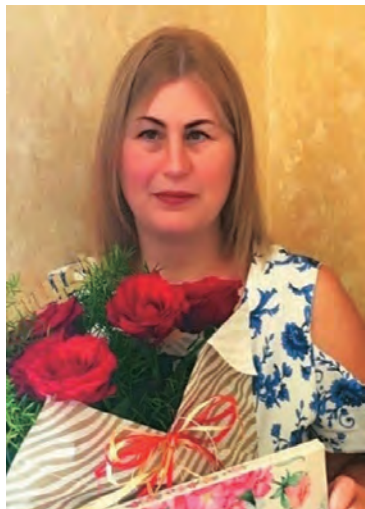
Церква в тому селі таки дійсно згоріла, але чи була тому причиною стефаниківська за своїм трагедійним накалом історія, що я переповів вам її вище?

За що купив, за те й продаю, бо почув її з уст випадкової попутниці в салоні автобуса. Може, й не було того всього зовсім. Може, електропроводку в церкві випадково закоротило. Але надто вже цікавим і таким, що вартує вашої уваги, шановний читачу, видався мені випадково почутий драматичний життєпис Галі й Петра.

Снятин, 2005 р.

МАРІЯ ШЛЕМКО

(26.08.1972)

Народилася в селі Белелуя Снятинського району Івано-Франківської області. Середню освіту здобула у Белелуйській та Устянській школах. У 1994 році закінчила філологічний факультет Чернівецького державного університету імені Ю. Федьковича за спеціальністю «Українська мова і література».

З 1996 року працює на посаді викладачки гуманітарних дисциплін ВСП «Снятинський фаховий коледж» ЗВО «Подільський державний університет».

Друкувалася у районній періодиці та фахових виданнях. Бере

участь у Міжнародних та Всеукраїнських конференціях.

Захоплюється літературою, пише поезії, які є важливою частиною її життя.

ЗОЗУЛИНА ПІСНЯ

Зозуле, зозуле, накуй мені долю,
Роки життя мої скажи.
Я так люблю тебе і твою волю,
Як по землі ходити – підкажи.

Ти все куєш, куєш й мене не чуєш,
Слова від себе тихо проганяєш.
Життєві миті ловиш – не вгаваєш,
І звичну пісеньку співаєш.

Скажи, скажи, зозуленько миленька,
Скільки мені ще залишилось жить.
А ти замовкла, пташечко рідненька,
І залишила з думами тужить.

Мабуть, ти не тому співати перестала,
Що мало літ для мене накувала.
Усюди голоси: зозуленько, скажи
І щиру, вірну правду розкажи.

– Я не ворожка, щоб літа гадати,
Я просто пташка, щоб пісні співати.
Життя, людино, невеличка мить –
Спіши, щоб не дарма на світі жить.

* * *

В житті трапляються незгоди,
Круті стежки і звивисті дороги.
Наш сенс життя залежить аж ніяк не від погоди –
Від віри, що веде до Божої дороги.

Нещасної людини не буває,
І щастя полягає не у грошах.
Наскільки про духовність свою дбаєш,
Настільки і від Бога милість маєш.

Ти щастя не позичиш і не купиш,
Його в молитві заслужити треба.
Із заздросців, ненависті свою ти душу губиш,
Не пам'ятаючи, що віра є твоя потреба.

Цей світ прекрасний, є чому радіти,
Уся природа шле свої привіти.
На небо глянь і посміхнися,
Щирим поглядом Ісуса звеселися.

Відчуй, як він тебе тихенько обіймає,
Як обдаровує й від бід зціляє.
Як любо з ним у світ помандрувати,
Духа Святого в своїм серці мати.

РОЗДУМИ НАД «КОБЗАРЕМ»

«Утоплена», «Катерина», «Розрита могила»...
Все читала та й тихенько з вітром говорила:
– Вітре, вітре буйнесенький, чого ж така доля,
За Україну рідненьку велика неволя.

І солдатчина, і муштри, і життя убоге.
Мало радості навколо, тільки одне горе.
І Моринці, Кирилівку – усе нагадала
Та й Канівській святій землі свій поклін віддала.

Найми, злидні і сирітство... Що в дитинстві бачив?
Став поетом і цій землі ти сповна віддячив.
На холоді в казематі усе пишеш, пишеш..
Захалєвні тії вірші, з болем в серці дишеш.

Линеш думкою додому, де старенька хата,
Де вже нема... Лиш присутній дух мами і тата.
Там Оксанка Коваленко тебе утішала,
Закохалась і з москалем в світ помандрувала.

Скільки дівчат, Боже милий, покритками стали,
Знівечені, у розпачі дітей залишали
Чужим людям. А щоб бути поряд із сином маленьким,
Як наймички доглядали за своїм рідненьким.

«Така її доля».. Нащо ж сиротину,
Молоду дівчину, цвіт лелії кладеш в домовину?
Не такої й злої долі Мар'яна хотіла,
Не діждала молодого, від горя зотліла.

«Зоре моя вечірняя»... козаки співали,
Своїх катів, страшних панів кляли-проклинали.
Ось Залізник, Гамалія... Усі повставали,
Щоб ми з вами їхню мужність вівік пам'ятали.

«Борітеся – поборете, вам Бог помагає»...
Крізь віки Шевченка слово голосно лунає.
Україна – рідна ненька, іншої не буде,
Хто захоче її знищить, того Бог забуде.

Як високо підняв прапор – мрій лиш про свободу,
До мети йди й здобудь волю для свого народу!
Не вір брехні, не люби так солодку оману,
Встане правда, зійде сонце з сивого туману.

Вірю, батьку наш Тарасе, що здобудем волю,
Нарікати більш не будем на свою долю.
Рідну мову солов'їну станемо леліять,
Чисті зерна, без полови, в душі людям сіять.

І тебе в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудем пом'янути
Добрим, щирим словом.

* * *

А листя падає, кружляє,
У танець вічності летить.
Скажи мені, чому немає
Тих почуттів, що згасли вмить?
Тоді весна буяла, розквітала,
Коли у сад приходив я.
Тепер чужою ти для мене стала.
Не вимовлю твоє ім'я.
І літо промайнуло, осінь на порозі,

А я чекаю, що прийдеш.
Із квітів килим вистелю в дорозі
Від щастя, що мене знайдеш.
Простягну руки, лагідно всміхнуся,
Бо на цю мить давно чекав.
До тебе ніжно пригорнуся..
Очима скажу: як же я тебе кохав!

* * *

Холод проникає в мою душу.
Відганяю – та не можу відігнати.
Видно, долею присуджено, що мушу
Терпкий присмак терену пізнати.

Але ось гіркий полин не забарився,
Він у мені добре примостився.
Гіркотою отруїти душу хоче
Так, що іскорка надії не проскоче.

Холоду такого не боюся,
Долі приготовленій я не скорюся.
Запалю велику свічечку любові,
Із бідою розпрощаюся поволі.

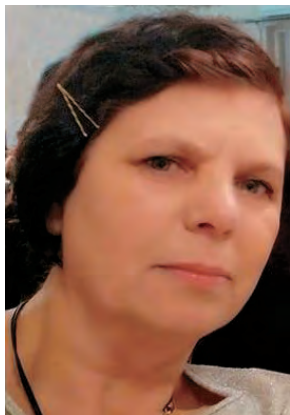
* * *

Я схиляю голову в покорі,
Серце і душа моя в докорі.
Чом не захистили від зневаги?
Він же заслуговує поваги!
Вирок найганебніший у світі,
Голова в тернині, а не в цвіті.
Тіло в крові, у болючих ранах,

І земля ридає не в святкових фанах.
Крок за кроком із хрестом ступає,
Мліє, падає і знемагає...
Очі волошкові молять і благають,
Віри і любові у людей шукають.
Нема, не знаходить, десь ми загубили.
В егоїзмі, в сварках все святе втопили.
Жорстокість, насильство, як сад, розцвітають,
А гріхи, як птахи, по землі літають.
Пияцтво, розпуста добре владарюють,
Усе бездуховне сьогодні цінують.
Совість продаємо, безчестя купуєм,
Без упину сваримося, за межі воюєм.
Чом же не здригнеться душа від страждання
Ісуса милого, що зазнав вигнання.
Молитви й смирення щиро у нас просить
Уста промовляють: досить злоби, досить!

КАЛИНА ШПАНЮК

(25.02.1969)

Літературний псевдонім Леся Терен.

Народилася в с. Верхній-Ясенів, що на Верховинщині. У 1985 році закінчила Верхньоясенівську восьмирічку і вступила до Кутського училища, де здобула фах майстра-плодоовочевода. Любов до землі і праця на ній завжди надихали і понині є незмінними у житті.

Трудову діяльність розпочала у тепличному господарстві Коломийського ДОЗу, згодом продовжила у Кутському лісокомбінаті. Понад 35 літ уже мешкає у селі Іллінцях на Заболотівщині, зберігши навіки у серці любов до гірських верхів та поєднавши її із любов'ю до покутських низин. Впродовж семи років, починаючи з 2006-го, працювала в редакції газети «Вісник Заболотова» на посаді кореспондента та редактора видання. Устигла попрацювати і в редакції газети «Голос Покуття». Окрім журналістського поприща Калина Ватаманюк спробувала себе і на посаді директора Іллінецького будинку культури, а нині трудиться у сільській бібліотеці, що є мрією її дитинства.

Вірші почала писати з 5-го класу. Здебільшого пише емоційно рефлексуючи на те, що зачіпає струни серця. А ще вдало ловить неповторні миті, фіксуючи їх у численних світлинах, чим засвідчує багатогранність творчого обдарування.

Член Національної спілки журналістів України.

* * *

Може, я повторюсь ще у комусь,
Може, я повторюю когось,
І життя сторінку мені невідому,
Я перегортаю, що прожив вже хтось.

* * *

Ловлю, мов спалах, фотомиті:
Чіткі, чуттєві чи розмиті,
Складаю в пам'яті моменти –
Душі вразливі сентименти.

* * *

Шукайте мене поміж квітів,
Шукайте мене поміж трав,
Шукайте у сонячнім літі,
Під небом погідних октав.

* * *

Медово пахнуть вечори,
Медово пахнуть нові ранки,
А ти мене у рай візьми,
Де сонця й осені серпанки
Вплітають в коси цвіт зими.

* * *

Листи писала осінь -
На пам'ять їх збирав.
Про світлу неба просинь,
Про тихі сльози трав,
А потім в сніговерті
Морозяних октав,
Гортаючи сторінки

Листи переглядав,
І бачив неба просинь,
І тихі сльози трав...

* * *

Вже понад світом золота Покрова
І Хомівський багрянець вабить Прут,
І листячка зів'ялого розмова
Бентежить душу трепетом розлук.
Сади щедротно пахнуть урожаєм,
Схиливши своє віття до землі.
І небо таке синє і безкрає –
Немовби посміхаються святі.
Мрійлива Осінь поміж свіч кленових,
А в душу світить неймовірний щем.
Молюся щиро Пресвятій Покрові,
Хай змиє тугу лагідним дощем.
Піду сьогодні знову на гостину
В осінню днину, де шепоче лист,
Замріюся, забудусь на хвилину
Й сплету вінок з калинових намист.

* * *

Неначе метеори пролітають дні,
Мені б втекти у гори, де радощі земні
Не потребували жертви – бо я іще мала
Не знала бід великих. І мама молода!
Світ пеленали гори в сувої нічних чар,
А вдосвіта до неба молитву слав звіздар.
Дитинно Божій днинці сонечко всміхалось
І в росянім люстерку собою милувалось.
Любов була усюди, і Бог був поміж нами.

Тепер панують гроші... А люди – ворогами.
Пани поміж панами світ ділять до нестями...
Відмріялось дитинство – казки змінили тон,
Гостинцем-перехрестям кудись пішов і сон,
Мені б до того раю знов втрапити на мить,
Де маму виглядаю, де світ дитячий спить...

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ РОМАНА РИЗЮКА

70-та журавлина осінь
Барвами багряними в саду, –
Приходіть на спомин, любі гості,
І я до Вас у спогадах прийду.
Тихо сяду поруч біля доні,
Внуками утішусь – славний рід,
Вітерцем пригладжу друзям скроні
І рідній школі передам привіт.
З висоти пригорну нашу хату, –
Що береже матусине тепло,
І в небесах, що кольору блавату,
Розкажу Богу про земне добро...

ПАМ'ЯТІ МИРОСЛАВА ПОПАДЮКА

Різдво зустріли на землі,
Великдень стрінете на Небі.
Сірим смутком світ... Сумує...
Сіяч Слова спить... Не чує...
Бо Душа уже мандрує
Між світом долі і тривоги,
Між світом неба і зірок,
Де владарює лише Бог

І душі праведні звітує...
Причастившись святою водою,
Душа піднялась над журбою
(із серцем зболеним війною)
І в Небо вічне піднеслась...

* * *

Шевченко наш – він свій для всіх століть,
Його душа опікується нами,
Й сьогодні він ось тут – між нас стоїть
Молитвами, думками й почуттями.
Налаштувавши ліру Кобзаря,
Заволодів майстерно дивословом
Й не гасне та вечірняя зоря,
Освячена Шевченківським покровом.
Пророком став, не відаючи того,
Бентежним словом склавши «Заповіт».
Не знаю, як би ми жили без нього,
Не знаю, як би жив без нього світ!

* * *

Із пісні зіткане життя
Вплітає в перевесло долі
Святі невинні почуття
Й радіє серце мимоволі,
Торкнувшись таїни буття
Крізь призму вічної любові...

МОЛИТВА ДО МАТЕРІ

Як би мені не було важко
Знайду розраду я в Тобі,
Моя голубко, сива пташко,
Схилюсь в пошані до землі.
Коли на серце впаде туга
І душа крається навпіл,
Завжди в Тобі знайду я друга, —
Неначе в церкву, ввійду в дім.

Приспів

Над образами рушники як птиці,
А очі мами сльозами омиті,
Бо материнське серденько в тривозі
Допоки рідні діти у дорозі.

Доріг немало я уже пройшла,
Були падіння й злети – як у всіх,
Та зове додому мамина журба,
Та зове додому батьківський поріг.
В години щастя друзів звемо в дім,
Нагряне лихо – спішимо до мами,
Шануймо матерів, – кажу я всім,
Щоб не прийшлося каятись з роками.

Приспів

* * *

А що ми знаємо про старість,
Про тихий відчай матерів,
Забуту споминами радість,
Про смуток довгих вечорів
Й самотньо-сиротинних днів.
А що ми знаємо про тугу,
Чекання зболених батьків,
Нашу байдужість недолугу
Поодинокі скупих слів...

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЯ МИХАЙЛА ПЕТРИНИ

Вийде Мати зустрічати Сина -
Їй земля тікає із-під ніг,
Чорною стає не лиш хустина,
Чорним став для мами білий світ.
Вийде село Сина зустрічати -
Впаде на коліна край воріт,
Сльози стигнуть на вітрах крилатих,
І калина схилить свою віть.
Вийде на дорогу Україна –
Зболеним і зраним крилом,
Щоб востаннє обійняти Сина
Синьо-жовтим стягом над селом.

ДУША СПОВІДУЄТЬСЯ ТИШІ

З посилом в небес таїну,
Гріховно зрікаючись тричі –
Подібно святому Петру.
Все на світі відносно таємне,
На землі все відносно святе,
Де і зло, і добро невід'ємне -
Як іспитуєш серце "легке".
Цнотлива душа у мовчанні,
Коли серце у правді горить,
Наче сонце в тремтливім чеканні,
Що запалює день в одну мить.
Віддзеркалення душ в піднебессі,
Віддзеркалення душ на воді,
Коли праведне серце на месі,
А поруч ангели й святі.
Душа сповідається тиші

З посилом в небес таїну,
І вже не зрікається тричі
Подібно святому Петру,
Що гріх свій зумів відкупити...

БІЛЬ МОГО СЕРЦЯ

Із серця біль тяжкий виймала,
Благала світла у пільми
І наче свічка догорала,
З любові зводячи мости.
Душа її щораз світліла,
Коли молилась за дітей,
Її не стало – догоріла,
Сльозу змахнувши із очей.
Душа полинула до раю –
Свята любов потрібна й там,
Я вже не прошу – я благаю:
Щодня вклоняйтесь матерям!

СТИГЛО-СМАЧНЕ СЕЛФІ САДУ – СТЕНОГРАФІЯ СЕНСУ

Самотинно-сумно скрипить-стугонить серед сукна стихлих синьо-сивих снігових сутінків старезно-сірий сонний сад: стікає-скрапує сльоза – сльотливо-світла, стримуючи сизі сувої спокути-старості солодкими снами спозаранньої спадщини срібно-струнних, сонцесяйних, споконвічних серпанково-сапфірних світанків.

Скреснуть солоно-студені сутани снігових стріх, сурми світла - свічада сонця струхнуть скельця слайдів-скрижалей, скроні саду світлішатимуть смарагдово.

... Світло-сепія - соната снаги сполошить сині сволюки софітів строкатим сонцесміхом, стерно старань сміливо-стрімко сканує сервер саги світу...

Стигло-смачне селфі саду – стенографія сенсу

СВІТЛОСПОМИН

Здається, моє дитинство йде від діда Йвана: щедротний сад з улюбленими "глечиками" (смачнющі яблучка), криничка, що вихлюпувалась у світ, по вінця сповнена життям, широкі плечі Скарбу (так звався ліс), що захищав від вітровіїв смерекову хату, і широкий плаский камінь, що влігся на царинку й там собі заснув, розімлілий від тепла сонця і краси довколишнього раю-світу, заколиханий моїми дитячими філософськими думами-мріями (то мій перший олімп)...

– Ого-го-го-го-го-го-о-о-о – лунала горами переключка досвітніх косарів, а з-поміж тих голосів найгучніше звучав голос мого діда Йвана. А коли дідо брав до рук флюеру – запальну гуцулку данцували гори... бувало й плакали від тужливих нот...

Було... Та ні – є! Бо зі мною завжди мій дідо Йван на відстані душі.

СИМФОНІЯ ЛІТНЬОГО ВЕЧОРА

(етюд)

На розпашілу літньою спекою землю поволі опускає свої крила смагливий вечір. П'янить голову вечірне повітря, щедро настояне Івановим зіллям, чебрецем, густим духом свіжоскошених трав. Із сусіднього двору доносяться медові пахощі тендітної матіюли.

Завтрашній день теж обіцяє бути спекотним, про що свідчать і вечорова роса, і густо всіяний мерехтливими намистинками-зорями купол оксамитового неба. Приємною прохолодою обіймає за плечі грайливий вітерець. По-парубоцьки завзято сюрчать у густій траві коники-стрибунці. Якась полохлива пташка зняла галас, порушивши симфонію спокою.

Та ось все стихло. Замовкло. Заспокоїлось. Але вечорова тиша і спокій, то всього лиш ілюзія. Адже в цій, здавалося б, безмовній тиші, за щільно заштореними вікнами так багато чого причаїлося. Тут все впереміш: радість і смуток, насолода і гіркота розчарувань, утіха і розпач, щира молитва і безглузда брехня, безмежне щастя і розбиті серця... Все заховалось від стороннього ока під темним шатром ночі. А з першими променями ласкавого сонечка новий день покличе за собою: щасливих, знедолених, праведних, грішних, закоханих і самотніх, щоб заповнити нову сторінку книги під назвою ЖИТТЯ.

ЗМІСТ

КАЛИНОВЕ ГРОНО ПРАГНЕ РОЗВОЮ.....	5
ІВАН АНДРУШКО	10
ІВАННА БАЙДА-СЛОБОДЯН.....	24
ТЕТЯНА ВОВК.....	28
ІВАН ГРЕКУЛЯК.....	41
СТЕПАН ГРИГОРЧУК	50
МИКОЛА КАЛАЧИК	57
ГАЛИНА КОЗНЮК-ЛУКАШОНОК	67
ПЕТРО КОРЖ	75
КАТЕРИНА МАЛЯРЧУК-ЛАСІЙЧУК	84
ІВАН ОРОБЕЦЬ	97
МИРОСЛАВ ПОПАДЮК	106
НАТАЛІЯ РАДИШ	115
ІВАННА СТЕФ'ЮК.....	120
МАРІЯ СТРИПЧУК-ПАЛІЙЧУК	131
ВОЛОДИМИР ЧИПИГА	141
МАРІЯ ШЛЕМКО	155
КАЛИНА ШПАНЮК	161

КАЛИНОВЕ ГРОНО

(ЗБІРКА ПОЕЗІЇ І ПРОЗИ)

АЛЬМАНАХ

(СНЯТИНЩИНА ЛІТЕРАТУРНА)

“Писаний Камінь”

Косів

2023

Головний редактор

Іван Оробець

Літературний редактор

Іван Андрушко

Коректор

Іван Андрушко

Комп'ютерне складання

Іван Іванчук

Видруковано в ПП “Писаний Камінь”

Свідоцтво Держ. реєстру: серія ДК, № 5083

Івано-Франківська обл., м. Косів,

вул. Незалежності, 28.

Тел: 067 342 07 47

E-mail: evrika-pk@ukr.net

Підписано до друку 10.09.23. Формат 60x84\16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. 19,82. Обл.-вид. арк. 4,62.

Тираж 200 прим. Замовне 604.